

Kapadokya Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü

Kent Çevre ve Yerel Yönetimler Anabilim Dalı

**TURİZMİN GELİŞMESİNDE ULUSLARARASI
ORGANİZASYONLAR VE YEREL YÖNETİMLERİN
ETKİSİ “GAZİANTEP ÖRNEĞİ”**

Ayşe ERTÜRK

Yüksek Lisans Tezi

Nevşehir, 2024

TURİZMİN GELİŞMESİNDE ULUSLARARASI ORGANİZASYONLAR VE
YEREL YÖNETİMLERİN ETKİSİ “GAZİANTEP ÖRNEĞİ”

Ayşe ERTÜRK

Kapadokya Üniversitesi
Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsü
Kent Çevre ve Yerel Yönetimler

Yüksek Lisans Tezi

Nevşehir, 2024

ÖZET

ERTÜRK, Ayşe. *Yerel Yönetimler ve Turizm İlişkisinde Üyesi Olunan Uluslararası Organizasyonların Etkisi “Gaziantep Örneği”*, Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir, 2024

Turizm; üretim, hizmet, tüketim kavramlarının iç içe geçtiği şehir ve ülke ekonomilerinin pozitif ivme kazanmasına yardımcı, “bacasız sanayi” olarak da adlandırılan etki alanı geniş bir kavramdır. Özellikle COVID-19 sonrası turizm anlayışında yeni tesisleşme modelleri, bireysel hizmet politikaları, bireysel turizm alan yönetimleri gibi yenilikçi politikalara ihtiyaç duyulmuştur. Turizmde kamu sektörü, özel sektörü, sivil toplum kuruluşları ve yerel halk iş birliklerinin öneminin artmasına paralel olarak hem yerel halk hem de turistlerle kesintisiz iletişimde olan belediyelerin sorumluluk alanları genişlemiştir. Özellikle, uluslararası iş birliklerini aktif kullanan yerel yönetimler hem şehirlerinin bilinir ve tanınır olmasında hem de şehirlerinin turizm potansiyellerinin ve turist sayılarının artırılmasında önemli rol oynamaktadırlar.

Bu tezin amacı turizm alanında Gaziantep özelinde yerel yönetimlerin sorumluluklarını anlamak, Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin üyesi olduğu uluslararası kuruluşların şehrin turizm potansiyelini artırmadaki önemini göstermek ve kardeş şehirlerle olan iş birliklerinin turizme olan etkisini incelemektir. Bu kapsamda Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin üyesi olduğu uluslararası kuruluşların yerel turizm olası katkıları değerlendirmiştir. Turizm politikaları yerelde tasarlanıp uygulanırken küresel bakış açısına ihtiyaç duyulduğu savunulmuştur. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda yerel yönetimlerin turizm ile olan ilişkileri değerlendirilmiştir ve uluslararası iş birliklerinin turizm alanında sağladığı pozitif ivme gerçekleştirilmiş toplantı, etkinlik, projelerden de destek alınarak ileri sürülen hipotez desteklenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Turizm, uluslararası kuruluşlar, yerel yönetim

ABSTRACT

ERTURK, Ayse. *Impact of International Organizations on Local Government on the Development of Tourism “Gaziantep Sample”*, Master’s Thesis, Nevsehir, 2024.

Tourism; it is a concept with a wide impact area, also called "smokeless industry", which helps city and country economies gain positive momentum, where the concepts of production, service and consumption are intertwined. Especially in the understanding of tourism after COVID-19, innovative policies such as new facility models, individual service policies, and individual tourism area managements have been needed. In parallel with the increasing importance of public sector, private sector, non-governmental organizations and local public collaborations in tourism, the areas of responsibility of municipalities, which are in uninterrupted communication with both local people and tourists, have expanded. In particular, local governments that actively use international cooperation play an important role in both making their cities known and recognized and increasing the tourism potential and number of tourists in their cities.

The aim of this thesis is to understand the responsibilities of local governments in the field of tourism in Gaziantep, to show the importance of international organizations of which Gaziantep Metropolitan Municipality is a member in increasing the tourism potential of the city, and to examine the impact of collaborations with sister cities on tourism. In this context, the possible contributions of international organizations of which Gaziantep Metropolitan Municipality is a member to local tourism were evaluated. It has been argued that a global perspective is needed while tourism policies are designed and implemented locally. Qualitative research method was used in the study. In this context, the relations of local governments with tourism were evaluated and the positive momentum provided by international cooperation in the field of tourism was realized and the hypothesis put forward was supported by receiving support from meetings, events and projects.

Keywords: Tourism, international organizations, local government

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	4
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	5
ETİK BEYAN	6
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
KISALTMALAR DİZİNİ.....	ix
TABLolar DİZİNİ	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
GİRİŞ	1
1.BÖLÜM TURİZM KAVRAMI VE YENİLİKÇİ BAKIŞ AÇILARI	5
1.1.SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM.....	5
1.2 YARATICI TURİZM	7
1.3.TOPLUM TEMELLİ TURİZM.....	8
1.4 DÖNÜŞÜMSSEL TURİZM	11
2. BÖLÜM YUMUŞAK GÜÇ, KENT MARKALAŞMASI VE TURİZM İLİŞKİSİ	13
2.1.YUMUŞAK GÜÇ VE TURİZM İLİŞKİSİ.....	13
2.2. KENT MARKALAŞMASI VE TURİZM İLİŞKİSİ	16
2.3. GAZİANTEP’İN KÜLTÜR VE TURİZM DEĞERLERİYLE MARKALAŞMASI	19
3. BÖLÜM ULUSLARARASI ORGANİZASYON VE KURULUŞLARIN TURİZME KATKISI ‘GAZİANTEP ÖRNEĞİ’	32
3.1 YEREL YÖNETİMLER VE TURİZM İLİŞKİSİ	32
3.2. GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KARDEŞ ŞEHİR İLİŞKİLERİ	33
3.2.1. Bağdat - Gaziantep İlişkileri	34
3.2.2. Braga - Gaziantep İlişkileri	34
3.2.3 Surabaya - Gaziantep İlişkileri.....	35
3.2.4. Kotor - Gaziantep İlişkileri	37
3. 2.5. Urumçi - Gaziantep İlişkileri.....	37
3.2.6. Ulan Batur - Gaziantep İlişkileri	38
3.2.7. Gaziantep - Trablus İlişkileri	39
3.2.8. Tartu - Gaziantep İlişkileri	39
3.2.9. Sabaragamuwa - Gaziantep İlişkileri.....	40

3.2.10. Ostrava - Gaziantep İlişkileri	40
3.2.11. Ludwigshafen - Gaziantep İlişkileri	41
3.2.12. Maykop - Gaziantep İlişkileri	42
3.2.13. Lefkoşa - Gaziantep İlişkileri	43
3.2.14. Kuveyt - Gaziantep İlişkileri	43
3.2.15. Ariana - Gaziantep İlişkileri	44
3.2.16. Kharkiv - Gaziantep İlişkileri	45
3.2.17. Karlstad - Gaziantep İlişkileri	46
3.2.18. Duisburg - Gaziantep İlişkileri	47
3.2.19. Cetinje - Gaziantep İlişkileri	48
3.2.20. Celje - Gaziantep İlişkileri	48
3.2.21. Minsk - Gaziantep İlişkileri	49
3.3. GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN ÜYESİ OLDUĞU AĞLAR VE ŞEHİR TURİZMİNE KATKILARI	52
3.3.1. Culinary Heritage	55
3.3.2. Unesco Yaratıcı Şehirler Ağı (UCCN)	56
3.3.3. DÈLICE (Dünya Gurme Şehirler Ağı)	58
3.3.4. Avrupa Bisikletçiler Federasyonu (ECF) ve Bisikletçiler İçin Şehirler ve Bölgeler (CRC)	59
3.3.5. Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği (UITP)	61
3.3.6. Avrupa Bölgeler Asamblesi (AER)	62
3.3.7. Asya Belediye Başkanları Forumu (AMF)	62
3.3.8. Avrupa Şehirler Birliği (EUROCITIES)	64
3.3.9. Uluslararası Park ve Rekreasyon İdaresi Federasyonu (IFPRA-WUP)	65
3.3.10. Uluslararası Botanik Bahçeleri Koruma Birliği (BGCI)	66
3.3.11. İpekyolu Belediye Başkanları Forumu	67
3.3.12. Uluslararası Folklor Festivalleri ve Geleneksel Sanatlar Organizasyon Konseyi (CIOFF)	68
3.3.13. OECD	69
3.4 GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İLE ULUSLARARASI DONÖR KURULUŞLAR ARASINDAKİ İLİŞKİLER	71
3.4.1. Avrupa Birliği	71
3.4.2. Birleşmiş Milletler	72
3.4.3. Dünya Bankası	74
3.4.4. İslam Kalkınma Bankası	75
3.4.5. Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası	75

3.4.6. Fransız Kalkınma Ajansı.....	76
3.4.7. ABD Ticaret ve Kalkınma Ajansı	77
3.4.8. Japonya Uluslararası İş birliği Ajansı (JICA)	77
3.4.9. Kuveyt Fonu	78
4. BULGULAR.....	79
SONUÇ	81
KAYNAKÇA.....	88
EK-1. ORJİNALLİK RAPORU.....	96

KISALTMALAR DİZİNİ

UNEP: Birleşmiş Millet Çevre Programı

UNWTO: Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü

TTGA: Türkiye Turizm Geliştirme Ajansı

GSTC: Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi

TTT: Toplum Temelli Turizm

WTTC: Dünya Seyahat ve Turizm Konseyi

UNDP: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı

BM: Birleşmiş Milletler

AB: Avrupa Birliği

KDV: Katma Değer Vergisi

UNESCO: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü

GASMEK: Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitim Kursları

ATIAD: Avrupalı İş Adamları Derneği

TİAD: Türk İş Adamları Derneği

GBB: Gaziantep Büyükşehir Belediyesi

MSM: Mutfak Sanatları Merkezi

UCCN: UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı

UCLG-MEWA: Birleşmiş Kentler Yerel Yönetimler Ortadoğu ve Batı Asya Bölge
Teşkilatı

ECF: Avrupa Bisikletçiler Federasyonu

CRC: Bisikletçiler için Şehirler ve Bölgeler

UITP: Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği

AER: Avrupa Bölgeler Asamblesi

TBB: Türkiye Belediyeler Birliği

AMF: Asya Belediye Başkanları Forumu

ICLEI: Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler

METROPOLIS: Dünya Büyük Metropoller Birliği Ağı

WeGO: Dünya E-Devletler Ağı

TDBB: Türk Dünyası Belediyeler Birliği

EUROCITIES: Avrupa Şehirler Birliği

IFPRA: Uluslararası Park ve Rekreasyon İdaresi Federasyonu

BGCI: Uluslararası Botanik Bahçeleri Koruma Birliği

GAÜN: Gaziantep Üniversitesi

WCO: Dünya Vatandaşlar Örgütü

CIOFF: Uluslararası Folklor Festivalleri ve Geleneksel Sanatlar Organizasyon
Konseyi

IOM: Uluslararası Göç Örgütü

UNICEF: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

UN WOMEN: Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının
Güçlendirilmesi Birimi

UNHCR: Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği

USD: Birleşik Devletler Doları

EBRD: Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası

AFD: Fransız Kalkınma Ajansı

USTDA: ABD Ticaret ve Kalkınma Ajansı

JICA: Japonya Uluslararası İş Birliği Ajansı

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin Kardeş Şehirler Listesi.....	51
Tablo 2 Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin Üyesi Olduğu Ağlar Listesi.....	53
Tablo 3 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi AB Projeleri	71
Tablo 4 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Birleşmiş Milletler Projeleri.....	73
Tablo 5 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dünya Bankası Projeleri	74
Tablo 6 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi İslam Kalkınma Bankası Projeleri	75
Tablo 7 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Avrupa İmar Kalkınma Bankası Projeleri...	75
Tablo 8 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Fransız Kalkınma Ajansı Projeleri	76
Tablo 9 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ABD Ticaret ve Kalkınma Ajansı Projeleri	77
Tablo 10 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi JICA Projeleri.....	77
Tablo 11 . Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Kuveyt Fonu Projeleri.....	78

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1 Turizm Endüstrisiyle İlgili Yumuşak Güç İçeriğinin Ana Kaynakları.....	14
Şekil 2 kent markalaşması altıgeni	17
Şekil 3 Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi	21
Şekil 4 Gaziantep 25 Aralık Panorama Müzesi.....	21
Şekil 5 Yesemek Açık Hava Müzesi	22
Şekil 6 Karkamış Antik Kenti-Stel	23
Şekil 7 Rumkale	24
Şekil 8 Pişirici Kasteli	25
Şekil 9 Hışvahan	26
Şekil 10 Bey Mahallesi.....	27
Şekil 11 Bakırcılar Çarşısı.....	28
Şekil 12 Kutnu Kumaşı	29
Şekil 13 Gaziantep Mutfak Sanatları Merkezi	30
Şekil 14 Mutfak Sanatları Merkezi Erikçe	30
Şekil 15 Gaziantep'in Coğrafi İşaretli Ürünleri.....	31

GİRİŞ

Turizm ilk çağlardan bugüne dünyanın farklı yerlerinin keşfi ve farklı kültürlerin deneyimlenmesi amacıyla insanların yapmış olduğu en eski hareketlilik olarak değerlendirilir. Zaman içinde oldukça geniş bir yayılım alanına sahip olduğu görülen turizm olgusu iş birliklerini, paylaşımları zorunlu kılmıştır. Teknolojinin gelişmesi, ulaşım alanında yaşanan gelişmeler bu iş birliklerini kolaylaştırmıştır.

Turizm dünyanın en büyük endüstrilerinden biridir. Bu durumun asıl faktörü küresel bir olgu olması ve sahip olduğu ekonomik değerdir. Gelişmekte olan ülkeler için ise hem ekonomik kalkınmanın aracı hem de doğru yatırımlar yapılmasının dolaylı sebebidir. Bu nedenle günümüzde devletler, örgütler, şirketler ve yerel birimler turizmi geliştirmek, ekonomik çıkarlarını artırmak, istihdam kapasitesini artırmak adına çok emekler vermektedirler. Merkezi ve yerel yönetimler bu sayede çeşitli iş kolları yaratarak istihdam sağlamakta, alt ve üst yapı kentlerde geliştirilmektedir. Bu bağlamda yerel yönetimler şüphesiz turizmin gelişimi sürecinde en etkili oyuncularlardır. Yerel yönetimlerin sürdürülebilir turizm ile bölgedeki doğal ve kültürel yapıyı koruyan anlayışla uygulayacakları politikalar hem turizmin gelişmesine hem de yerelden başlayarak ulusal anlamda gelişmeye destek olacaktır. Yerel yönetim birimleri farklı şekillerde adlandırılrsa da en önemli birimi belediyelerdir.

Ülke ekonomilerine sağladığı ekonomik katkı nedeni ile turizm dünyanın en büyük endüstrilerinin arasında kabul edilmektedir. Ülkemiz başta olmak üzere gelişmekte olan tüm ülkelerde hem ekonomik hem de sosyolojik kalkınmanın aracı olarak değerlendirilmektedir. Bu bakış açısından yola çıkarak hem merkezi hem de yerel yönetimler kentlerin sektör için alt ve üst yapı imkânlarını geliştirmenin yanı sıra turizm alanında istihdam sağlamakta ve tanıtım hizmetlerini de kendi sorumluluklarının arasında görmektedir. Ülkemizde belediyelerin bu alandaki sorumlulukları oldukça fazladır. Turizm alt yapı ve üst yapı yatırımlarından nitelikli iş birlikleri ve tanıtım ağına kadar pek çok alanda birincil rol oynamaktadırlar.

Turizm odaklı sürdürülebilir kalkınma modelini oluşturmada da belediyeler ön plana çıkmaktadır. Çevre dostu turizm anlayışını benimseyerek alternatif turizm

destinasyonları oluşturmak, bunların hizmet süresince denetim ve kontrollerinin yapılması, ulaşım olanaklarında emisyonu azaltmak bisiklet yolları gibi imkânları sunmak gibi pek çok hizmet belediyelerce sağlanmaktadır. Ülkemizde turizm her ne kadar merkezi yönetimin yetki alanında olsa da son yıllarda modern kamu yönetimi yaklaşımı ile yerel yönetimlerde aktif olarak sektörde yer almaktadır.

Turizmin gelişmesi için yerel yönetimlerin yukarıda ifade edilen görevlerinin ötesinde temsil ve tanıtım konusunda da büyük görevler düşmektedir. Yerel yönetimlerce turizm tanıtım alanında yapılan nitelikli her faaliyet, Türkiye'nin uluslararası alanda tanıtımına da katkı sağlayacağı göz ardı edilmemelidir.

Yerel yönetimler turizmin gelişimi ve sürekliliği için; kardeş şehir iş birlikleri, ulusal ve uluslararası ağların içinde yer almak; fuar, kongre, konferans gibi etkinliklerde şehir tanıtımı yapmak, hibe ve projelerle şehir yatırım ve tanıtımı olanaklarını artırmak gibi birçok çalışmalar gerçekleştirmektedir. Ancak bu faaliyetlerin planlı bir şekilde tasarlanması, geliştirilmesi ve sonuçlandırılması adına belirlenecek vizyonun belirlenirken koordineli bir şekilde çalışma yapılması, yerel yönetimlerin kendi bünyelerinde turizm birimleri oluşturulması ve bu birimlerde uzman kişilerin istihdamı sağlanarak şehir adına yapılan ulusal ve uluslararası her çalışmada görüşleri ve destekleri alınması böylelikle hem zamanın nitelikli yönetimi hem de kamu mali kaynaklarının doğru kullanılması sağlanacaktır.

Bu tezin amacı Gaziantep özelinde ülke turizm politikalarının uygulanmasında özel kurum ve kuruluşlarla ilgili sivil toplum kuruluşları ve yerel halk ile sürekli etkileşimde olan yerel yönetimlerin sorumluluklarını anlamak ve aynı zamanda Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin üyesi olduğu uluslararası kuruluşların şehrin turizm potansiyelini artırmakta nasıl etkili olarak kullanılabileceğini göstermek ve ülke turizm politikalarının yerelde uygulanmasında kullanılmasının mümkün olacağını göstermektir.

Bu çalışmada Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin üyesi olduğu uluslararası kuruluşların yerel turizme olası katkıları değerlendirilmiştir. Bu kapsamda turizm politikaları yerelde tasarlanıp uygulanırken küresel bir bakış açısına ihtiyaç duyulduğu savunulmuştur ve bu bakış açısı için çözüm önerileri sunulmuştur. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Literatür taraması yapılarak birbirinden bağımsız, birden çok çalışmanın sonuçları birleştirilmiş, elde edilen bulgularının

değerlendirilmeleri yapılarak yorumlama yöntemi ile hipotez ve öneriler sunulmuştur. Basılı ve elektronik (bilgisayar tabanlı ve internet erişimli) materyallerin incelenmesi ve değerlendirilmesi süreçlerinden de faydalanılarak doküman analizi yapılmıştır.

Çalışma kapsamında Gaziantep Büyükşehir Belediyesi vasıtasıyla geniş kapsamlı belge ve dokümanlara ulaşılmasındaki kolaylık, aynı zamanda ulaşılan dokümanlardaki bilgilerin alanlarında uzman yetkililerce hazırlanması ve bu doğrultuda bilgilerin nitelikli ve kapsamlı olması bakımından belgesel tarama (doküman analizi) yöntemi kullanılmıştır. Diğer nitel araştırma yöntemlerine göre doküman analizi yönteminin; zaman, maliyet ve emek gibi araştırma giderlerini minimize etmesi (Karagöz, 2021) gibi avantajları göz önünde bulundurularak ilgili yazın taraması ve doküman analizi yapılarak derinlemesine incelenmiştir. Çalışmada Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanlığı ve Şube Müdürlüklerinin arşivine erişim imkanı sağlanmış; kardeş şehirler, proje ve hibeler konularında ilgili doküman, rapor, belge, resmi kayıt ve tutanaklar, protokoller ve projeler incelenmiştir ve değerlendirmeleri yapılmıştır. Ayrıca GBB bünyesindeki diğer daire ve şubelerden de ilgili konular doğrultusunda yazılı bilgi talebinde bulunulmuş ve elde edilen veriler üzerinde değerlendirmeler yapılmıştır. İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünden de istatistiki veriler yazılı olarak talep edilmiş ve analizleri yapılmıştır.

Bu tez çalışması beş bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın birinci bölümünde; öncelikle turizm kavramı ve yenilikçi bakış açıları değerlendirilmiştir. Bu kapsamda sürdürülebilir turizm, yaratıcı turizm, toplum temelli turizm, dönüşümsel turizm yaklaşımları ayrıntılı olarak incelenmiştir. Örneklerle anlatılan bu kavramlar temelde çalışmanın konusu olan uluslararası ağlara üyeliklerin şehre kazandırması beklenen turist profilinin olası farklı bakış açılarını anlamak adına kapsamlı olarak değerlendirilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde; yumuşak güç ve turizm ilişkisi, kent markalaşması ve turizm ilişkisi değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda Gaziantep'in kültür ve turizm değerleriyle markalaşması incelenmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde; öncelikle yerel yönetimler ve turizm ilişkisine değinilmiştir. Yerel halkın refahını artıran her doğru yaklaşımın turistler açısından da kıymetli olduğu vurgulanmıştır. İkinci değerlendirilen konu kardeş şehir ilişkileri ve turizm iş birliği olmuş, çalışmanın asıl konusu olan Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin

kardeş şehir ilişkileri ve turizm potansiyeli değerlendirilmiştir. Bu kapsamda GBB' nin yirmi dört kardeş şehir ilişkisi incelenmiş kardeş şehirlerin turizm üzerindeki pozitif etkisi değerlendirilmiştir. Bir diğer konuda GBB'nin üyesi olduğu ağların tanımları, birlikte gerçekleştirilen etkinlikler ve anlaşmaları olmuştur. Güvenilir ve itibarlı tanıtımın en değerli yöntemlerinden olan bu üyeliklerin değerlendirmeleri yapılmıştır. Bölümün son değerlendirmesi GBB'nin uluslararası donör kuruluşlarla olan ilişkisi olmuştur. Bu kapsamda gerçekleştirilen projeler ve alınan hibeler, krediler konusunda nitelikli bilgiler sunulmuştur.

Çalışmanın dördüncü bölümünde çalışmadan elde edilen bulgular incelenmiştir. Beşinci bölümde sonuç ve önerilere yer verilmiştir. Çalışmanın son bölümünde ise faydalanılan kaynakçalara yer verilmiştir.

1.BÖLÜM

TURİZM KAVRAMI VE YENİLİKÇİ BAKIŞ AÇILARI

Turizmin günümüze ulaşan yaşanılmış en eski hareketlilik olmasında insanların dünyanın farklı yerlerindeki farklılıkları ve güzellikleri görme isteği yatmaktadır. Zamanla teknolojinin ilerlemesi ve ulaşımın daha kolay hale dönüşmesiyle turizm sektöründe geleneksel anlayış yerini farklı ve yenilikçi bakış açılara bırakmıştır. Bu bakış açılarından bazıları çalışma kapsamında incelenmiştir.

1.1.SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM

Turizm, tabi kaynakları finansal araçlara dönüştüren önemli bir sektördür. Bilhassa, endüstriyel gelişimini sağlayamayan ülkelerde turizm sektörü kaynak yaratma açısından önem arz etmektedir (Özekici , 2022). Bacasız sanayi olarakta nitelendirilen turizm sektörü gelişmekte olan ülkeler için önemli bir kalkınma aracı olarak değerlendirilebilir.

Sürdürülebilirlik; ekonomik, sosyal (sosyo-kültürel) ve çevresel kaynakların veya sürekliliği olan herhangi bir sistemin, kesintisiz, bozulmadan, aşırı kullanımla tüketmeden ve ana kaynaklara aşırı yüklenmeden işlev, süreç ve üretkenliğini gelecekte de devam ettirebilme yeteneği olarak tanımlanabilmektedir. (Karacaoğlu, 2017).

Sürdürülebilir turizm anlayışından toplumun tüm unsurlarının maksimum fayda sağlaması ifade edilebilecek en doğru tanım olacaktır. Bu gerekçe dikkate alındığında; UNEP ve UNWTO iş birliğinde hazırlanan sürdürülebilir turizmin on iki temel ilkesi kavram kapsamının genişliğini göstermektedir. Bu çerçevede değerlendirilen ekonomik süreklilik, yerel refah, sosyal eşitlik, istihdam kalitesi, ziyaretçi memnuniyeti, yerel kontrol, toplumsal refah, kültürel zenginlik, fiziki bütünlük, biyolojik çeşitlilik, kaynak verimliliği, çevresel saflık başlıkları sıralanmaktadır. (United Nations Environment Programme, 2006)

Ekonomik süreklilik ve yerel refah başlıkları turizmin topluma sağladığı refahlık seviyesi ile ilgilenirken; istihdam kalitesi turizm hizmetlerinde cinsiyet eşitliğinin sağlanması üzerinde durmaktadır. Sosyal eşitlik ilkesinde amaç turizmden sağlanan toplumsal faydanın her kesim için geçerli olması iken yerel kontrol ilkesinde ki amaç turizmin tüm paydaşlarının her sürece yetkileri artırılarak dâhil edilmesini kapsamaktadır. Fiziki bütünlük ve biyolojik çeşitlilik ilkesindeki amaç kentin hem mimarisini hem doğal hayatını bozmadan turizm süreçlerini işletmekten geçmektedir. Turizm kaynaklı tüketimin izlerini minimuma indirmekten geçen çevresel saflık ilkesi kaynak verimliliği ilkesi ile paralellik göstermektedir.

Turizmin bir fırsat sağlayacağı gelişmekte olan ülkelerde turizm sektörünün istenilen şekilde gelişmesi için sürdürülebilir kalkınma ilkelerinin benimsenmesi gereklidir. (Türk Sanayici ve İş Adamları Derneği, 2012)

Bir başka deyişle, sürdürülebilir turizm bütün turizm paydaşları ile politika yapıcılarının iş birliğini gerektirir. Turizmden fayda sağlanırken gelecek nesillere bırakılacak kültürel mirasa bakış açısı kültürel emanet olarak değerlendirmek, doğanın ve çevrenin ekolojik süreçlerine zarar vermeden, biyolojik çeşitliliği bozmadan turizm planlaması yapmak ‘sürdürülebilir’ yaklaşımına hizmet edecektir.

Tanguay sürdürülebilir turizm konularını; ekosistem, halkın katılımı, su, kültür, atmosfer, erişilebilirlik, enerji, yatırımlar, atıklar, eko-turizmin teşvik edilmesi, manzara ve sıkıntılar, ekonomik canlılık, esneklik ve risk, istihdam, güven ve güvenlik, pazarlama, sağlık, ayrıcalık, memnuniyet ve trafik şeklinde sıralamıştır. (Uğurlar, 2017)

Buradan da anlaşılacağı üzere turizm çoklu üretim süreçlerinin hizmet sektörüne dönüştüğü bir alandır. Ulaştırma, su ve kanalizasyon işleri, çevre ve atık yönetimi gibi altyapı faaliyetleri ile birlikte konaklama tesisleri, yeme içme mekânları, eğlence mekânları, kültürel faaliyet mekânları gibi alanlar üstyapıyı oluşturmaktadır. Elbette bu alanları çoğaltmak mümkündür; turizm sektörünün hizmet aldığı alanlar düşünülürse bu ağı bankalardan araç kiralama noktalarına kadar genişletmek mümkündür.

Sürdürülebilir turizm konusu gündeme geldiğinden bu yana birçok farklı isimlerde sertifika programlarıyla değerlendirilmiş ve derecelendirilmiştir. Yeşil Küre, Yeşil Anahtar, Yeşil Turizm İşletme Yönetmeliği, Sürdürülebilir Turizm Sertifikası, ECOTEL

Teşvikleri, ISO 14001 (Uluslararası Çevresel Yönetim Sistemleri) bunlardan birkaç tanesidir. (Ceylan, 2019) Ülkemizde Turizm ve Kültür Bakanlığı ve TGA iş birliğinde hayata geçirilen Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyi (GSTC ®), tarafından oluşturulmuş ve kabul görmüş sürdürülebilir seyahat ve turizm kriterlerine uyduğunuzu gösteren sertifika programı uygulanmaya başlamıştır. T.C Kültür ve Turizm Bakanlığı 2022/2 sayılı genelgeye göre 1 Ocak 2022 tarihinden itibaren bütün konaklama tesislerine getirdiği Sürdürülebilir Belgesinin alınması zorunluluğunu 2025 yılına kadar GSTC sertifikasına tam geçiş hedefi ile duyurmuştur. (Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı) Bakanlığın bu hedefi ülkemizdeki sürdürülebilir turizm yaklaşımına verdiği önem düşünüldüğünde umut vadetmektedir.

Geleneksel bakış açısının dışında alternatif birçok yaklaşım ortaya çıkmıştır ki bu yaklaşımlar yerel halka öncelik vererek yoksulluğu azaltmak ve toplumsal yaşam kalitesini artırma amacındadırlar. Çevreyi ve kültürel varlıkları koruma hedefi de taşıyan bu yaklaşımlar yerel halk tarafından benimsendiği ölçüde fayda sağlamaktadır.

1.2 YARATICI TURİZM

Yaratıcı turizm, turistlere, ziyaret ettikleri destinasyona özgü olan faaliyetlere katılarak kendilerine göre içselleştirmelerini ve üretebilme kabiliyetlerini artırmaya yönelik bir turizm şekli olarak değerlendirilebilirken (Zoğal & Emekli, 2017) aynı zamanda bir yerin sanatına, mirasına veya kendine has özelliklerine ilişkin katılımcı öğrenimi ile ilgili ve otantik bir deneyime yönelik seyahattir ve bu yerde ikamet edenler ve yaşayan kültürü yaratanlar ile bir bağlantı kurmaktadır şeklinde tanımlanmaktadır (Özdemir Altınay & Dinçer İstanbullu, 2022).

Her ne kadar başlangıçta kültürel turizm içerisinde değerlendirilse de yaratıcı turizm anlayışı ile birlikte mekanların kullanılması ve tasarlanmasında yenilikçi yaklaşımları zorunlu kılmıştır. Yeni nesil pansiyon, konaklama ve kiralama uygulamaları, şehirler ve ülkelerin kullandıkları aplikasyonlar, artırılmış gerçeklik uygulamaları verilebilecek örneklerin başında gelmektedir. Yerel halkın yaratıcı turizm yaklaşımında en önemli unsur olarak değerlendirilebilir öyle ki mevcut mekân ve destinasyonların geleneksel turizm hizmeti sunmanın ötesinde interaktif kullanıma açılması ve farklı

aktivitelerle zenginleştirilmesinde yerel halka büyük sorumluluklar düşmektedir. Yerel halk ve turist ilişkisini aktif öğrenme/öğretme sürecine dâhil eden bu yaklaşım toplum temelli turizm anlayışını da desteklemektedir.

Yaratıcı turizm faaliyetleri yerel halka özgü gelenekler ve rutinlere dokunduğunda, rakipler tarafından taklit edilmesi zorlaşmakta ve yerel halka sürdürülebilir bir ekonomi sağlamaktadır (Akdu, 2019). Farklı turizm deneyimi yaratma ihtiyacı gelişmekte olan ülkeler için ekonomik iyileşme sağlamaktadır.

Yaratıcı turizm, soyut kültürel mirasın yorumlanarak etkinliğe dönüşmüş hali olarak değerlendirildiğinde dans, müzik, el sanatları, resim, gastronomi gibi birçok etkinliği kapsamı sebebiyle daha sürdürülebilir olacaktır. Daha çok soyut süreçlere odaklanılan bu turizm çeşidi alt yapı, bakım, onarım gibi işlerden uzaktır. Bu durum yaratıcı turizm için oldukça esnek ve rahat bir zemin oluşturmaktadır ve ürün çeşitliliğini artırmaktadır. Kimi zaman Kapadokya'daki bir çömlek yapım atölyesi kimi zaman Gaziantep'te tescilli Gaziantep mutfağı atölyeleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Yaratıcı turizm teşvik edildikçe pek çok alanda sürdürülebilir anlayışa geçmek kaçınılmaz olacaktır. Sadece kültürel mirasın muhafaza edilmesinde değil ihracat gibi ekonomik çıktılarda dahi farklı yönetim anlayışı geliştirmek gerekecektir. (Özdemir Altınay & Dinçer İstanbullu, 2022)

1.3.TOPLUM TEMELLİ TURİZM

Toplum temelli turizm kavramını anlayabilmek için önce toplum ve yerel halk kavramlarını anlamak gereklidir. Yerel halkın içinde yer aldığı toplumun kabulü olmadan bu turizm çeşidinden bahsetmek eksik olacaktır.

Toplum; değişik grupları ve kültür öğelerini içerisinde barındıran geniş bir toplumsal sistem ve ilişkiler ağıdır. (Türkkahraman & Tutar, 2009)

Farklı grup ve kültürlerin yer aldığı bu geniş toplumsal sistem ve ilişkiler ağında her şeye rağmen toplum varlığını sürdürmek zorundadır. Bir sosyal yapı; statü, rol, düşünce ve kültür açısından heterojen bir niteliğe sahiptir. Sosyal yapılarda görülen bu çeşitliliğe, sosyal farklılaşma denilmektedir. (Nirun, 1991) İçinde yaşayan bireyleri

karşılıklı etkileşim ile birbirine bağlayan oldukça karmaşık bir sosyal ilişkiler ağı şeklinde de yorumlanabilir.

Yerel halk ise Birleşmiş Milletler tarafından geleneksel değerlerini, koruyarak yaşadığı coğrafyaya güçlü duygularla bağlı olan, bulunduğu toplumun içerisinde kendini içselleştiren birey olarak tanımlanır.

Toplum temelli turizm kavramını açıklayan tek bir tanım ve yaklaşım olmaması sebebiyle şimdiye kadar literatüre geçmiş pek çok farklı tanımlar yapılmıştır. Lopeze'e göre bu turizm türü, gelişmekte olan ülkelerde kitle turizminin olumsuz etkilerine olası bir çözüm olarak ortaya çıkmış ve yerel toplumun sosyal organizasyonu için eşzamanlı bir strateji oluşmasına katkı sağlamıştır. Nelson ise toplumumuzda daha anlaşılır bir tanım kullanmıştır ve ona göre TTT, yerel toplulukları içeren, onların kendi topraklarında meydana gelen ve kendi bölgelerinde bulunan doğal varlıklar ve kültürel cazibelere dayanan turizm çeşidini ifade etmektedir. (Aydemir & Kazoğlu, 2016)

TTT turizmin her aşamasında yerel halkı dâhil ederek turizm gelişiminde vazgeçilmez bir araç olarak kullanılmıştır. Turizm planlanmasından uygulama etkinliklerine kadar geçen tüm süreçte yerel halkın yüksek motivasyonlu katılımı büyük önem arz etmektedir.

Daha geniş toplumsal katılım ve katılımcı planlama felsefelerini, aynı zamanda yerel düzeydeki süreçler üzerinde daha fazla toplumsal kontrol sağlanmasını da savunan TTT toplum kalkınması “sosyal adalet ve karşılıklı saygıya dayalı aktif ve sürdürülebilir topluluklar oluşturmak” olarak tanımlanabilir. (Gilchrist, 2003)

TTT toplumsal kalkınmanın yapısal engellerini ortadan kaldırmayı amaçlarken katılım sayesinde yerel sorunlara özgürleştirici kolektif yanıtlar geliştirmektedir. (Blackstock, 2005)

Sürdürülebilir ilkeler doğrultusunda başarılı bir turizm planlaması için toplumun bütün kesimlerinin demokratik katılımı önemli ve gereklidir. Merkezi ve yerel yönetimlerin dışında alanla ilgili özel sektör, sivil toplum örgütleri ve eğitim kurumları (meslek liseleri, üniversiteler ve yaygın eğitim kurumları) bu süreçte iletişimde olunması gereken ve sürece dâhil edilmesi gereken eşit haklara sahip paydaşlardır. Alınacak

kararlar ve sonuçları yalnızca o toplumu değil gelecek nesilleri de etkileyecek gerçeği unutulmamalıdır.

Toplum temelli turizmin, yerel halka sadece finansal faydalar sunarak değil aynı zamanda turizm planlamasına katılımlarını artırarak ve yenilikçi yollarla kendi alanlarında gelişme sağlayarak benzersiz fırsatlar sunmaktadır. (Nitikasetsoontorn, 2014)

Toplum katılımı yaklaşımı kent konseyleri aracılığıyla da yaygınlaştırılması sağlanabilir ki gelişmiş ülkelerde sıklıkla bu yöntemime başvurulurken gelişmekte olan ülkelerde bu yapılanmadan istenilen düzeyde fayda sağlanamamaktadır. Tüm dünyada aynı yöntemle sağlanacak bir metodun varlığını düşünmek doğru olmayacaktır. Nihayetinde, tek bir katılım modeli yerine her destinasyonun kendi ekosisteminde bir yaklaşım tasarlamasını beklemek daha doğru olacaktır.

Turizmin planlanması ve tüm süreçlerine yerel halkın katılımı sayesinde turistler ile iletişimleri güçlenecek ve sürdürülebilir turizme hizmet edecektir. Artarak yayılım sağlayacak toplum temelli turizm anlayışı ulusal bir turizm hareketine dönüşecektir.

Turizm gelişimi sürecinde toplum katılımını gerçekleştirmesindeki amaçlardan biride somut ve somut olmayan toplumsal mirasın gelecek nesillere aktarılırken oluşturacağı toplumsal motivasyon ve gururdur.

TTT kırsal bölgelerde gerçekleşen bir “köy turizmi” algısından kısıtlılığından yerel toplulukları sürecin merkezine koyan ve kırsal turizmden kent turizmine, doğa turizminden lüks turizme kadar farklı turizm tarzlarını kapsayabilen bir turizm yönetim modeli olduğunun farkındalığı yaratılmalıdır. (Rungchavalnont, 2022)

TTT yaklaşımı kamu, özel sektör, sivil inisiyatifler ve yerel halk arasında güçlü bir iletişim ağı kurmalıdır. Yerel halk ve turistlerin arasında farklı kültürlerle saygıyı sağlamalıdır. Toplumun çok yönlü fayda sağlayacağı bu yaklaşımla, destinasyonlar sürdürülebilir turizm adına doğru adımlar atacak ve turizmin aşağıdan yukarı gelişme sağlamasına yardımcı olacaktır. Turizmin ayrılmaz parçası olan yerel halk bu yaklaşımla

hissettiği değeri turizme yansıtacak ve nitelikli bir hale dönüşmesinde önemli rol oynayacaktır.

1.4 DÖNÜŞÜMSEL TURİZM

Günümüz dünyasının vazgeçilmez ihtiyaçlarından olan turizm, İkinci Dünya Savaşından sonra kitlesel hareket haline dönüşmüştür ve bunda Sanayi Devriminin de etkisi büyüktür. Ancak günümüz turizm anlayışı farklı hizmetleri sunmayı zorunlu kılmıştır eğlence ve rahatlama odaklı turizm anlayışı yerini kendini keşfetmeyle başlayan içsel huzur haline çevirmiştir. Turistler deneyim ve öğrenme odaklı turizme daha çok ilgi gösterir hale gelmiştir. Turistlerin göstermiş olduğu bu eğilim turizmdeki genel yaklaşımların yerine değışimi ve dönüşümü zorunlu kılmıştır. Bu kapsamda dönüşümsel turizm; “insanların kendi gelişimlerini, fiziksel veya ruhsal eksiklik ihtiyaçlarını gidermek, kötü olan alışkanlıklarını iyi yönde değıştirmek amacı ile turizm amacı ile de seyahat davranışında bulunmaları” olarak tanımlanmaktadır. (Uysal , ve diğeri, 2019)

Dönüşümsel turizmden beklenti turistlerin yaşamı içerisinde kalıcı bir değışime neden olması ve kötü ruh halinden sağlıklı bir ruh haline doğru geçişi sağlamasıdır, bu durum genelde insanların hayatlarında yaşadıkları seyahat odaklı dönüm noktalarıdır. Seyahat süresince kendiyile daha çok zaman harcayan turistler için unutulmaz anılar oluşturmaktadır.

Turistik seyahatin dönüşümsel turizm içerisinde sayılması için, tatil öncesinde belirli bir köklü kişisel değışimin hedeflenmesi ve bunun gerçekleştirilmeye çalışılması gerekmektedir (Akpulat , 2022).

Dönüşümsel turizm turistik faaliyetler veya seyahatler aracılığıyla bireyin kişisel gelişimine zemin hazırlamakta ve bireyin davranışları üzerindeki dönüşüm potansiyelini artırmakta, dünya görüşlerini genişletmektedir. (Ross, 2010)

Bireyde farklılığın başlayabilmesi için dönüşümün yerel kültürle bir arada, bireyi farklı düşünmeye iten etkinliklere katılarak öğrenme yöntemi ile gerçekleşir. Dönüşümsel turizm etkinliği çoğu zaman heyecan ve mutluluk uyandıran bazen de insanları aydınlatıp değeri yargılarını değıştirebilen bir deneyimdir.

Örneğin gidilmesi planlanan bir destinasyonda bulunan bazen tarihi bir bina, bazen bir festival bazen de bir manzara bireyin yaşadığı deneyime derin ve içselleştirilmiş anlamlar katarak duygusal ve ruhsal gelişimine katkı sağlayabilmektedir.

Son yıllarda geliştirilen dönüşümsel turizm kavramı her ne kadar dönüşüm için yapılan seyahat veya turizm faaliyetleri yeni bir kavram olmasa da akademik literatürde çok az yer almıştır. Jack Mezirow'un (1978) disiplinler arası bir kavram haline gelen bu kavram üzerine yaptığı çalışma dönüşümsel öğrenme teorisini uygulayan bazı turizm araştırmacılarını etkilemiştir. (Özçelik, 2018)

Dönüşümsel turizmde ziyaretçi deneyimleri, bireyler için dönüşümsel sonuçlarla sonuçlanan düşünce süreçlerine katkıda bulunmaktadır. Bu deneyimler çoğunlukla sosyo-kültürel alışveriş, duygusal kaçış, zorluklarla yüzleşme, güven kazanma gibi hedeflerle gerçekleştirilirken bazen de kişisel gelişim korku, öfke ve kaygı gibi olumsuz duyguların kontrol edilmesi amacıyla yapılmaktadır. (Coghlan & Margaret, 2011)

Farklı kültürlerin içerisinde kendi kimliğinin farkına varabilecek etkinliklere katılmak, doğayla baş başa kalmak, bir inanış sisteminde kutsal kabul edilen mekanlarda bulunmak ya da ritüellere katılmak, kendi coğrafyasından uzakta farklı doğa olaylarına şahit olmak (kuzey ışıklarını izlemek gibi) yaşanan turizm deneyiminin “dönüşüm” çevirecektir. Bu deneyimin sonunda birey kendi öz varlığını yeniden değerlendirme imkânı bulacaktır ve en nihayetinde dönüşüm başlamış olacaktır.

Dönüşümsel turizm, turizm araştırmalarında yeni ortaya çıkan bir alan olmaya devam etmekle birlikte dönüşümsel turizm konusunda ileriye yönelik öneriler sadece kısa vadeli etkilerini değerlendirmek yerine uzun vadeli eğilimlere de yön verecek yaklaşımların da belirlenmesini gerektirdiği yönündedir. (Nandasena & Morrison, 2022)

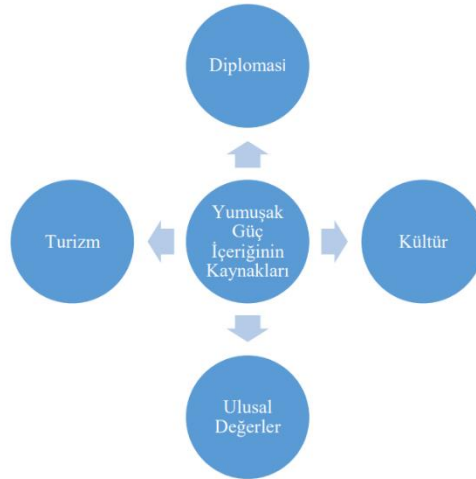
İnsanın kendinin dışındaki dünyaya seyirci kalması ve farklılıkları deneyimleyerek anlaması ruhsal bir dönüşüm ve dinginliğe ya da hayatı farklı açılardan anlayarak daha heyecanlı olmasına sebep olacaktır

2. BÖLÜM YUMUŞAK GÜÇ, KENT MARKALAŞMASI VE TURİZM İLİŞKİSİ

2.1.YUMUŞAK GÜÇ VE TURİZM İLİŞKİSİ

Turizm; sosyal, kültürel, ekonomik bakış açılarının yanı sıra uluslararası ilişkiler boyutu da olan politika belirleme ve uygulamada etkin rol oynayan bir araçtır. Uluslararası ilişkilerde kullanılan sert güç (hard power), yumuşak güç (soft power) ve akıllı güç (smart power) kavramlarının içerisinde turizm yumuşak güç araçlarından biri olarak değerlendirilebilir. Sert güç daha çok askeri ve ekonomik gücün kullanılması olarak değerlendirilirken yumuşak güç ise kültürel güçlerin, algı yönetiminin kullanıldığı hiçbir toplumun varlığını tehdit etmeyen bir yöntem olarak değerlendirilebilir. Joseph Nye'a göre bir aktörün sopa ve havuca ihtiyaç duymadan istediğini, kültürel ve diğer çekiciliklerini kullanarak yaptırmasına yumuşak güç olarak tanımlamaktadır. Kurumlar, kültürler, politika, değerler, yumuşak gücün başlıca kaynakları arasındadır. Joseph Nye, yumuşak güç kavramını ilk kez A.B.D.'nin düşüşte olduğu iddiasını tartışan 'Bound to Lead' kitabında ele almıştır (Çavuş, 2012). Sert güç yerine yumuşak gücün kullanılmaya başlanmasında en etken faktör toplumun bu yönde kamuoyu oluşturmastır. Çünkü sert güç hem kullanan hem kullanılan toplumlarda uzun süreli hasar ve gerileme üstelik mali açıdan kriz ve yıkımlara sebep olmuştur. Sert güç kullanımının aksine yumuşak güç, kamu diplomasisinin araçlarından biridir ve kamu diplomasisinin önemi her geçen gün artmaktadır. Farklı çekicilik unsurlarının kullanıldığı yumuşak güç alanında aktif rol alan üniversiteler, teknoloji, turizm, film, şiir, edebiyat gibi unsurların bileşimi devletlerin sosyal sermayesinin derinliğini ortaya koyar (Kalin, 2010).

Bir ülkenin yumuşak güç potansiyelini besleyen kaynaklar, tarihi, kültürü, yurtiçi ve yurtdışında uyumlu hareket ederek sadık kaldığı siyasi değerleri, toplumsal özellikleri, eğitim seviyesi, gelenekleri, devlet organları, sivil toplum kuruluşları, uluslararası kamuoyunda gündem yaratabilme gücü vb. olarak gösterilebilir (Akbaş & Tuna , 2016) Şekil 1 de görüleceği üzere yumuşak güç içeriğinin kaynaklarından biri olan turizm diğer kaynaklar diplomasi, kültür ve ulusal değerlerle gibi oldukça önemli bir başlıktır.

Şekil 1 Turizm Endüstrisiyle İlgili Yumuşak Güç İçeriğinin Ana Kaynakları

Kaynak: (Özkan & Boylu, 2020)

Şekil 1’de gösterildiği üzere büyük bir hizmet sektörü olan turizm hem turistlerin geldiği ülkelerin hem ev sahibi ülkelerin siyasi durumlarından etkilenmektedir. Öyle ki siyasi karmaşaların, iç huzursuzlukların yaşandığı yerlerde turizm kendine yer bulamamaktadır. Huzur ve istikrardan beslenen turizm faaliyetleri hem ulusal hem de uluslararası ilişkilerin durumundan etkilenmektedir. Ülkelerin dış politikalarında agresif ve kısıtlayıcı olması sonucu turizm etkilenmekte ve beraberinde turizm alt paydaşlarını da etkilemektedir. Bu durum hem sosyal hem ekonomik büyük zararlar oluşturmaktadır. Hem büyük hem de küçük ölçekli turizm yatırımlarında pek çok kişi istihdam edilmekte ve negatif yönde ilerleyen durumlardan kaynaklı ülkemiz gibi turizmden yüksek gelir sağlayan ülkelerde başta ekonomik olmak üzere sosyolojik sorunlara sebep olmaktadır. Konaklama sektörü, ulaşım sektörü, yeme-içme sektörü, eğlence sektörleri başta olmak üzere pek çok alt sektör ülkelerin dış politikada koydukları seyahat yasakları ya da güvenlik uyarıları neticesinde büyük sıkıntılar yaşamaktadır.

Yumuşak güç vasıtasıyla oluşturulacak güvenli ülke imajı sayesinde turistlerin ülkeye gelmesi sağlanabilir (Akbaş & Tuna , Bir Dış Politika Aracı Olarak Yumuşak Gücün Turizm Sektörüne Etkisi: Türkiye Örneği Üzerinden Bir Değerlendirme , 2012). Turizm istatistikleri bu algının oluşturulup oluşturulmadığına dair en güçlü araçlardır. Safe (güvenli) kavramı turizmin olmazsa olmaz başlığıdır. Bu sebeple ülkelerin uyguladığı ambargo ve boykot gibi kararları turizmin tüm sektör paydaşlarını

etkileyecektir (Aydemir & Esenkal Çözeli, Dış Politika ve Turizm İlişkisi Bağlamında Türkiye'nin Avrupa ve Balkan Ülkeleri İle Yaptığı Turizm Antlaşmaları ve Değerlendirilmesi, 2016). İç çatışmaların, politik ve siyasi kargaşaların yaşandığı ülkelerde nasıl ki turizmden bahsedilemezse ülkelerin yönettiği yanlış-terafli algıların olduğu ülkeler içinde turizmden bahsetmek mümkün olmayacaktır.

Tam tersi durumlarda ise örneğin ülkelerarasında yapılan “Turizm Alanındaki İş Birliği” antlaşmaları neticesinde ülkeler arası pozitif bakış açıları oluşacak ve farklı kültürlerde deneyimler yaşamamanın önü açılacak ve turizm faaliyetleri canlanacaktır. İş birliği içerisinde ülkeler eğitimden altyapıya, tanıtımdan deneyime turizm deneyimlerini paylaşarak karşılıklı turist sayılarını artıracaklardır.

Temelinde algı ve imaj olan ve doğru pazarlama teknikleri ile desteklenen turizm sektörü şayet ev sahibi ülkenin uluslararası imajı negatifse ne kadar kültürel zenginliğe, yeterli altyapı-üstyapı olanaklarına sahip olsa da turizm hareketliliği beklenen oranlarda olmayacaktır. Görsel ve yazılı basın algı ve imaj yaratmada aktif kullanılan araçlardır. Özellikle film, dizi, klip çekim platoları olarak kullanılan ülkelerde turist sayılarında artış yaşanacağı ifade edilebilir. Pek çok ülkede bakanlıklar, kalkınma ajansları, bölge film komisyonları, bölgelerinin çekim yerleri olarak tanıtılması için film yapımcılarına ve televizyon kanallarına fon sağlar ve ayrıca bölgenin tercih edilmesi için broşürler çıkarır ve internet sitelerinde tanıtım yaparlar (O'Connor, 2011). Yeni Zelanda (Yüzüklerin Efendisi Film Platosu), İskoçya (Harry Potter Serisi film Platosu) iyi örnekler olarak verilebilir.

Turizm odaklı yumuşak güç kullanımında uluslararası etkinlik, kongre, fuar, olimpiyatlar, yarışmalar oldukça önemli olabilmektedir. Ev sahibi toplum ve turistler arasında faaliyetlerden kaynaklı hümanist bir bakış açısı oluşabilecek ve sürekli etkinlikler olması sebebiyle turizm gelirlerinde artış yaşanabilecektir. Karşılıklı kültürleşme yaşanacağı için turistler ve ev sahibi toplum kültür alışverişinin yanı sıra yeniden turizm amaçlı ziyaretler içinde temel oluşturmuş olacaklardır. Aşına olmanın ve bir kez deneyimlemiş olmanın gidilen ülkenin imajında olumlu yönde etki sağlayacağı söylenebilir.

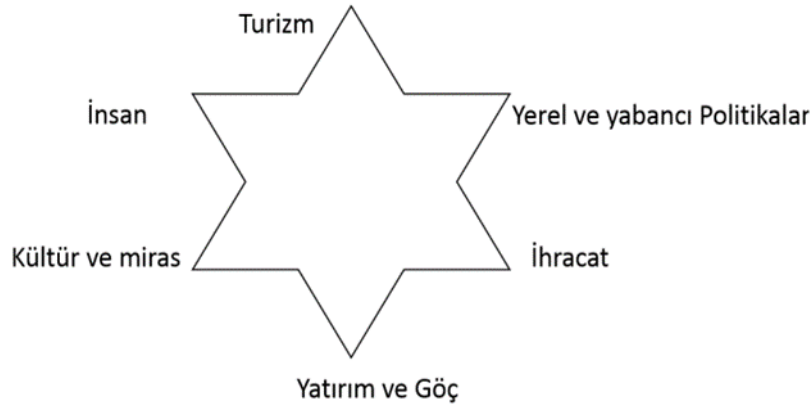
2.2. KENT MARKALAŞMASI VE TURİZM İLİŞKİSİ

Günümüzde şehirlerarası rekabetin artması, şehirlerin yerel kalarak küreselleşme yoluna girmeleri şehirlerarasında rekabeti arttırdığı görülmektedir. Her şehir kendine özgü ayırt edici özellikleriyle markalaşma arzusundadır. Markalaşan ya da markalaşmaya yolunda olan şehirlerin imaj çalışmaları çeşitlilik gösterebilmektedir.

Marka, sadece işletmeler veya ürünleri değil; ülkeleri (Amerika vb.), şehirleri (Paris vb.) ve insanları (Madonna vb.) kapsayan bir kavramdır (Özkul & Demirel, 2012).

Kentin veya bölgenin diğer bir deyişle destinasyonun markalaşması; yöreye özgü ve tutarlı unsurlar, özellikler karması oluşturularak, ilgili destinasyonu diğerlerinden farklı kılan ve ona kimlik kazandıran bir yapı ile olumlu bir imaj inşa edilmesidir (Yaşar, 2013) Yapılan tanımlardan da anlaşılacağı üzere şehirlerin markalaşmasında önce özgün olanı bulmak ve onu çeşitlendirip zenginleştirmek, şehirlerin güçlü ve dikkat çekici unsurlarını önce yerel halka sahiplendirip sonra ulusal ve uluslararası alanda doğru tanıtım politikalarıyla anlatmak izlenecek doğru bir yol olacaktır diyebiliriz. Çalışmanın 1.2 bölümünde de vurgulanan toplum temelli turizm kavramı markalaşma çalışmalarında da önemli rol oynayacaktır. Markalaşma faaliyetleri toplum tarafından kabullenildikçe etkileşim daha hızlı olacaktır.

Son yüzyıldaki bazı kentlerdeki hızlı kalkınmanın, kentlerin iş, finans ve yatırımın markası haline gelmelerdendir. Anholt tasarladığı kent markalaşması altıgeni ile altı kanalın üzerinde durmuştur (Yaşar, 2013). Şekil 2’de kent markalaşmasında turizm, insan, yerel ve yabancı politikalar, kültür ve miras, ihracat, yatırım ve göç olmak üzere altı kanal üzerinde durulmuştur. Turizm ana başlığımız olmakla birlikte diğer başlıklarında bir kentin bilinirliği ve markalaşmasında etken rol oynadığı üzerinde durmuştur.

Şekil 2 kent markalaşması altıgeni

Kaynak: (Anholt, 2003)

Küreselleşmenin şehirler üzerindeki bu yıpratıcı ve kimiksizleştirici etkisi, küreselleşme retoriğinden “rekabet” söylemi üzerinden oluşturulan marka şehir vizyonu ile çözülmekte ve böylece şehirlerin kimliklerini ve farklılıklarını pazarlamak bir ironi olarak karşımıza çıkmaktadır (Yürekli, 2022). Bir taraftan küreselleşirken aynılaşan dünyada; “marka şehir” adı altında özgün olanı ön plana çıkarmaya çalışmak kavramlar arası çatışma olarak değerlendirilebilecektir. Küreselleşirken uygulanan aynı yöntem ve tek düzeliğe inat marka şehir olma yolunda özgünlükler göz önünde bulundurulmaktadır diyebiliriz.

Şehirler ticari hacim, nüfus, zenginlik ve göç anlamında birbirleriyle rekabet halindedir ve bu anlamda ürünlere değer katarak birbirinden farklı olmaya ve popülerliğini artırarak daha çok tercih edilir olmaya çalışmaktadırlar (Kavaratsız & Ashworth, 2005). Son dönemlerde uluslararası platformlarda da ülkelerin değil şehirlerin birbiriyle rekabet halinde olduğu, şehirlerin kendilerine özgü ekonomik, kültürel, doğal, gastronomik, tarımsal ve benzeri alanlarda sürdürülebilirlik, yenilikçilik, çevre dostu gibi yaklaşımlarla küresel ölçekte bilinirliklerini arttırma çabası içinde oldukları görülmektedir.

Nitekim Taste Atlas dergisinin 2023 yılında açıkladığı üzere gastronomi alanında Gaziantep ve Roma, UNESCO Yaratıcı Şehirler ağına göre edebiyat alanında Edinburgh ve Dublin marka şehir olarak tanımlanmıştır. (Taste Atlas, 2023)

Turizm olgusunun mekan üzerindeki etkisinin artmasıyla birlikte kentlerin demografik ve ekonomik gelişimi arasındaki ilişkinin fark edilmesi, kentlerin turizme verdiği önemin artmasını sağlamıştır (Oğan & Yasak, 2020).

Ürün markalamasına benzer şekilde, destinasyon markalaması da ürünleri tanımlamaya yardımcı olan isimler, görsel malzemeler ve semboller kullanır (Ersun & Aslan, 2009) Çoğu zaman şehir markalamasında kültürel miraslar, anıt yapılar, heykeller, tarımsal ürünler, bölgeye özgü hayvanlar ya da yeni tasarlanmış şehir imgeleri olarak karşımıza çıkabilmektedir. Dünya ölçeğinde marka kentlerin kullandıkları simgeler arasında; Paris destinasyonu için Eyfel kulesi görselinin kullanılması, Londra için Big Ben'in (saatli kule) kullanılması, New York için Özgürlük Heykeli, Pekin için Çin Seddi görselinin kullanılması, Roma için Kolezyum amfi tiyatrosunun kullanılması, Kahire için Gize Piramitlerinin kullanılması gibi örnekler verilebilir. Ülkemizde markalaşmada görsel kullanımı olarak değerlendirilip değerlendirilmediği kesin olarak söylenemese de İstanbul için Kız Kulesi, Trabzon için Sümela Manastırı, Gaziantep için şehir kalesi, Ankara için Anıtkabir, Denizli için Pamukkale travertenleri örnek olarak sayılabilmektedir. Turizm açısından önemli destinasyon olan şehirlerde insanlar turizm faaliyetleri için şehir simgelerini görmeye, deneyimlemeye, anılaştırmaya özen göstermektedirler.

Kent kimliklerini markalaştırmayı ve yarattığı markalaşma ile farklılaşan şehirler turizme de hizmet etmektedirler şöyle ki insanlar turizm faaliyetlerini gerçekleştirmek için tekdüzelikten uzak ve farklı destinasyonları tercih etmektedirler.

Bu yönelimden dolayı şehirler kültürel turizm kaynakları başta olmak üzere diğer tüm turizm kaynaklarını “markalaşma” argümanı olarak değerlendirebilmektedir.

Turizmin başta döviz girdisi olmak üzere şehirlerin üzerinde ekonomik etkisi göz ardı edilemez. Aynı zamanda istihdama olumlu katkısı, şehir markalaşmasında önemli olan kültürel miras ve doğal kaynaklarının doğru kullanılmasına yönelik pozitif etkisi de kent markalaşması ve marka devamlılığı konusunda önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir.

Kent kimliği, başta sosyal, kültürel ve dini olmak üzere kentlerin öz değerlerinden oluşan ve zaman içinde değişim gösterebilen dinamik bir yapıdır (Aktaş , 2016).

Farklılıklarını markalaştırabilen kentler turizm amaçlı tercih edilebilirliklerini, tanınırlıklarını ve turizm kazançlarını artıracabileceklerdir.

2.3. GAZİANTEP'İN KÜLTÜR VE TURİZM DEĞERLERİYLE MARKALAŞMASI

Akdeniz Bölgesi ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin birleştiği noktada yer alan Türkiye'nin 6. Büyük şehri olan Gaziantep Güneydoğu Anadolu'nun da en büyük şehridir. Tarihi, yaklaşık altı yüz bin yıl öncesine dayanan Antep, hem ulaşım bakımından stratejik bir noktada olması hem de iklim şartlarının elverişli ve topraklarının verimli olması gibi nedenlerle ilk uygarlıklardan bu yana sosyal ve siyasal açıdan çok yoğun değişikliklerin ve hareketliliklerin yaşandığı bir şehir olmuştur (Parlakalkan, 2015).

Resmi kayıtlarda Ayıntap olarak adlandırılan şehir İngilizler ve Fransızlar tarafından uğradığı işgalden Kurtuluş Savaşı'nda tüm yöre halkının katıldığı Antep Savunmasıyla 21 Aralık 1921'de kurtulmuştur.

Kurtuluş Savaşı'nda halkın göstermiş olduğu üstün kahramanlıklar sebebiyle şehre 8 Şubat 1921 tarihinde T.B.M.M tarafından Gazilik unvanı verilmiştir. Layiha-i Kanuniye'nin 1. Maddesi "Ayıntap livası merkezi olan Ayıntap kasabasının namı Gaziyıntap'a tahvil olunmuştur." (Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı, tarih yok)

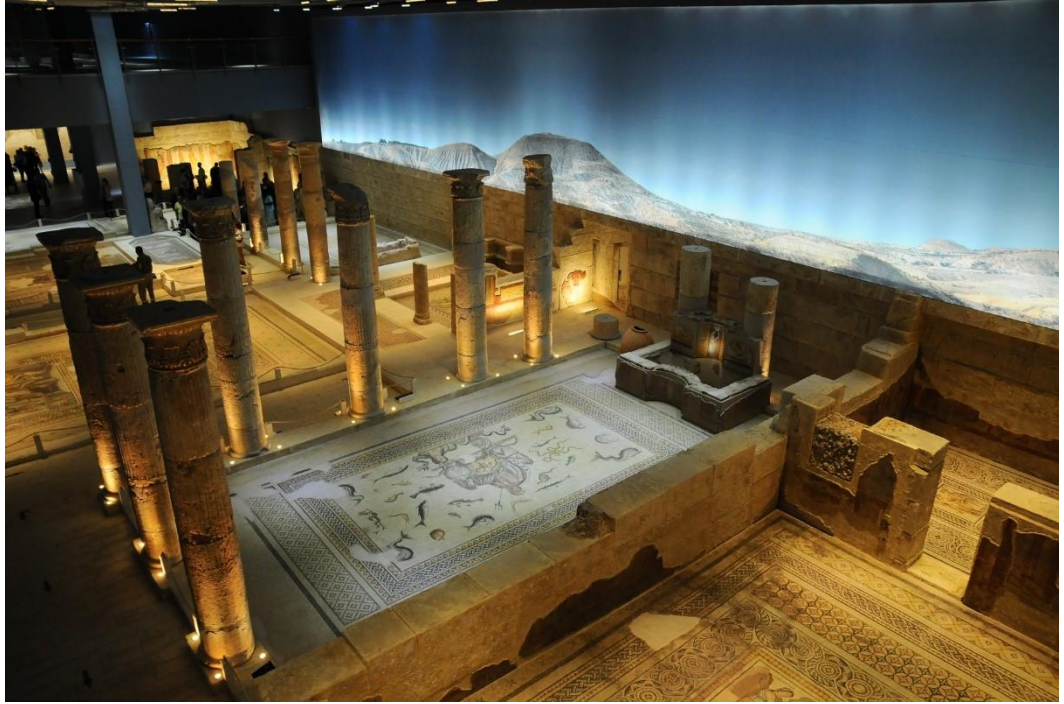
Coğrafi açıdan önemli bir konuma sahip olan Gaziantep ayrıca, tarihte ilk büyük çaplı tarım faaliyetlerinin gerçekleştirildiği ve önemli ticaret yollarını içerisinde barındıran bir konuma sahiptir. Bulunduğu konumun da etkisiyle, tarih boyunca çeşitli devletler ve medeniyetler bu coğrafyada yaşamış, kültürel çeşitliliğe katkı sağlamışlardır (Süzer & Özkanlı, 2020).

Gaziantep, Kurtuluş Savaşı hatıraları, zengin tarihi ve kültürel dokusu, Zeugma Mozaik Müzesi başta olmak üzere yoğun ziyaretçi çeken müzeleri, zengin el sanatları, dünya mutfakları arasında ayrıcalıklı bir yere sahip olan seneler boyunca geleneklerinin ve yöresel damak lezzetinin zenginliğini koruyan Gaziantep Mutfağı, ören yerleri, tarihi mekânları ile turizmin son yıllarda adından söz ettirdiği önemli merkezlerden birisidir.

Şehirde yer alan 65 konaklama tesisi ve 10.965 yatak sayısı ile bölgede oldukça aktif bir turizm şehridir (Gaziantep İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2023).

Şehirde 147 anıtsal yapı, 672 Sivil Mimarlık Örneği, 270 arkeolojik sit alanı, 4 grubu olmayan kültür varlığı olmak üzere toplam 1093 adet arkeolojik sit alanı ve taşınmaz kültür varlığı mevcuttur (Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı, tarih yok).

Zeugma Antik Kenti, Karkamış Antik Kenti, Dülük Antik Kentine ev sahipliği yapan şehirde Zeugma Mozaik Müzesi oldukça önemli bir turizm destinasyonudur. Zeugma Antik Kentinden çıkarılan mozaiklerin sergilendiği müze hem ulusal hem uluslararası turistlerin şehirdeki ilk uğrak noktası olmuştur. Müzede; Roma ve geç antik döneme ait 2.448 m² mozaik, 140 m² duvar resmi, 4 Roma dönemi çeşmesi, 20 sütun, 4 kireç taşından yapılmış heykel, tunç Mars Heykeli, mezar stelleri, lahitler ve mimari parçalar restorasyonu yapılarak teşhir edilir hale getirilmiştir. (Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi Müdürlüğü, 2023) Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı olan Zeugma Mozaik Müzesi ve Arkeoloji Müzesi, GBB' ye bağlı başta 25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi olmak üzere 14 müze bulunmaktadır. Diğer özel statüdeki müzelerle şehirde toplam 24 müze yer almaktadır ki bu durum şehrin 'Müzeler Kenti Gaziantep' adıyla tanıtılmasına olanak sağlamaktadır. (GBB Kütüphaneler ve Müzeler Şube Müdürlüğü, 2023)

Şekil 3 Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi

Kaynak: (GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü, 2023)

Şekil 4 Gaziantep 25 Aralık Panorama Müzesi

Kaynak: (GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü, 2023)

Şehirde yer alan bir diğer turizm destinasyonu ise; Hitit İmparatorluğu çağı 13. yy. sonları ile M.Ö. 8. yüzyıl arasında eski ön Asya'nın en büyük taş ocağı ve heykel işleme atölyesi olan Yesemek Açık Hava Müzesidir. Islahiye ilçesinin 22 km. güneydoğusunda yer alan açık hava müzesinde 560'ın üzerindeki yontu taslağının toprak altından çıkarılıp belli bir düzende sergilenmektedir. Taslakların büyük çoğunluğunu kapı aslanları oluşturmaktadır. Sfenksler, kapı aslanları, oturan aslanlar, kanatlı aslanlar, Amanos Dağlarını temsil eden Dağ Tanrısı kabartmaları, savaş sahnesi kabartmaları ve mimari parçaların kendi doğal ortamlarında sergilenmektedir. Yesemek Taş Ocağı ve Heykel Atölyesi, taşların ocaktan kesilmesi, yontu taslaklarının hazırlanması ve tamamlanmasına kadar ki evrelerin teker teker örnekleriyle görülebileceği dünyada başka bir benzeri olmayan bir heykel okulu niteliğindedir. Yesemek Heykel Atölyesi UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesinde yer almaktadır (GBB Dünya Kültür Mirası ve Alan Yönetimi Şube Müdürlüğü, 2023)

Şekil 5 Yesemek Açık Hava Müzesi

Kaynak: (GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü, 2023)

Şekil 6 Karkamış Antik Kenti-Stel

Kaynak: (GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü, 2023)

Gaziantep'in ilçelerinden biri olan Nizip sınırları içerisinde yer alan Rumkale, Merzimen çayının Fırat nehrine döküldüğü yerde adeta bir yarımada konumunda yer almaktadır. Hz. İsa'nın havarilerinden Johannes (Yuhanna)'ın Roma döneminde Rumkale'yi mesken yaparak kayadan oyma bir odada İncilin nüshalarını çoğalttığı rivayet edilmektedir. Rumkale sahip olduğu eşsiz konumu ve hikâyeleriyle ulusal ve uluslararası ziyaretçiler için bugün hala gizemini korumaktadır (Yelken, 2019)

Şekil 7 Rumkale

Kaynak: (GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü, 2023)

Dünyada benzeri bulunmayan ve su mimarisinin eşsiz örnekleri olan Gaziantep kastleleri, farklı işlevlere sahip olarak inşa edilmiştir. Türk mimarisinde sadece Gaziantep’te bulunan bu yapılar evlerin modern manada şehir içme suyuna kavuştuğu ve çeşmelerin yapıldığı tarihe kadar önemini korumuştur. Gaziantep livas ve kastleleri farklılıklarını büyük ölçüde korudukları ve özgün mimariye sahip oldukları gerekçesiyle Mayıs 2018’de The Underground Water Structures in Gaziantep: Livas and Kastels (Gaziantep Yeraltı Su Yapıları: Livas ve Kasteller) adıyla UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesine dahil edilmiştir. Ayrıca kurtuluş savaşından da Fransız kuşatmasına karşı halkın direnmesinde livaslar önemli bir rol oynamıştır. Günümüze kadar gelenler ise; Şeyh Fethullah Kasteli, İhsan Bey Mescidi ve Kasteli, Pişirici Mescidi ve Kasteli, İmam-ı Gazali Kasteli, Ahmet Çelebi Kasteli ve Kozluca Kasteli’dir. (GBB Dünya Kültür Mirası ve Alan Yönetimi Şube Müdürlüğü, 2023)

Şekil 8 Pişirici Kasteli

Kaynak: (GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü, 2023)

Günümüze kadar ulaşabilen Gaziantep Hanları şehrin nasıl bir ticaret merkezi ve ticaret kabilelerinin uğradığı bir kent olduğunu göstermektedir. 14. ve 15.yüzyıllarda yapılp günümüzde eski fonksiyonlarını kısmen veya tamamen sürdüren hanlar şunlardır; Şire Hanı, Tuz Hanı, Paşa Hanı (Lala Mustafa Paşa Hanı) Mecidiye Hanı, Emir Ali Hanı, Anadolu Hanı, Kürkçü Hanı, Belediye Hanı, Elbeyli Hanı, Yeni Yüzükçü Hanı, Tütün Hanı, Hacı Ömer Hanı, Büdeyri Hanı, Millet Hanı ve Yeni Han'dır. Bu hanların birçoğu yeme-içme işletmelerine ev sahipliği yapmaktadır ve turistler için gidilecek yerler listesinin başlarında yer almaktadır. (GBB Turizm ve Tanıtım Şube Müdürlüğü, 2023)

Şekil 9 Hışvahan

Kaynak: (GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü, 2023)

Gaziantep’te mahalleler adını çoğunluklu olarak orada bulunan camilerden almaktadır. Bey mahallesi de adını 1587 yılında yapılmış olan Bey Camiinden almıştır. Fransız işgalinde büyük hasar gören bu cami günümüze ulaşamamıştır. 20 yy. başına kadar Müslümanlarla azınlık Ermenilerin bir arada yaşadığı mahalle Gaziantep’te taş ustalığının ne düzeyde olduğunu göstermesiyle Türk mimarlık tarihi açısından da önemli bir kaynaktır. Bey mahallesi bu özel yapısıyla fotoğraf tutkunları için önemli bir duraktır. 3 tane müzenin bulunduğu mahallede birde ‘Sanat Sokağı’ yer almaktadır. (GBB Turizm ve Tanıtım Şube Müdürlüğü, 2023)

Şekil 10 Bey Mahallesi

Kaynak: (GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü, 2023)

Genel olarak Bakırcılar Çarşısı olarak adlandırılan ancak, birçok el sanatı esnafının üretim yaptığı bir çarşılar kompleksinden oluşan Gaziantep Bakırcılar Çarşısı ahşap kaplamalı dükkânları, taş döşenmiş sokakları ile bizlere başka bir dönemden kesitler sunmaktadır. Bakırcılar Çarşısında yer alan dükkânların yapım tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte 16. yy. da yapıldığı düşünülmektedir. Tek katlı dükkânlardan oluşan çarşı, hanlar bölgesi içinde yer almaktadır. Kemerli girişlerle sokağa açılan dükkânlar düzgün kesilmiş sert kalker (keymih) taştan yapılmıştır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ve ÇEKÜL Vakfı'nın hazırlamış olduğu “Bakırcılar Çarşısı Sokak Sağıklaştırma Projesi” kapsamında 8 sokak ve 280 dükkân restore edilmiştir. Gaziantep Kalesinin de içinde yer aldığı ‘Kültür Yolu Projesi’ kapsamında Tarihi Kentler Birliği'nin “Başarı Ödülüne” layık görülmüştür. Çarşıya adını veren bakırcılık sanatı varlığını günümüzde de yoğun bir şekilde devam ettirmektedir. Çarşı içerisinde Gaziantep'e özgü sedef, kutnu, bakır, yemeni gibi pek çok el sanatlarına ulaşmak ve hediyelik olarak almak mümkündür. (Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı , 2023)

Şekil 11 Bakırcılar Çarşısı

Kaynak: (GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü, 2023)

Dünyada sadece Gaziantep'te ipek ve pamuğun elle dokunması sonucu üretilen kutnu kumaşının tarihi 16.yy'da başlamış daha sonrada Osmanlı İmparatorluğunda devam etmiştir. Gaziantep'li ustalar kutnu kumaşını kendi yorumlarıyla geliştirmişler, tüm yakın coğrafyada talep edilen bir dokuma haline gelmesini sağlamışlardır. Gaziantep kültürünün binlerce yıllık hafızası, kutnu kumaşından yansıyan renk ve ahenk ile aydınlanmıştır. Gaziantep'in unutulmaya yüz tutmuş bir değeri olan kutnu kumaşını yeniden hayata döndüren şehirde özel girişimlerle kurulan Kutnia markası, uluslararası bir başarıya imza atarak dünyaca ünlü Dior markasının, Dior Erkek Yaz 2023 koleksiyonunda Kutnia'nın ürettiği kutnu kumaşını kullanmıştır. Dior, gerçekleştirdiği defilenin ardından sosyal medya hesaplarında, kutnu kumaşının tekniği, önemi ve tarihi üzerine Gaziantep'te çekimlerini gerçekleştirdiği bir video yayınlamıştır ve bu çalışma Gaziantep'in uluslararası tanıtımında oldukça ses getirmiştir. Ayrıca Londra, Newyork

gibi önemli dünya şehirlerinde Kutnia markasıyla mağazalarını açarak adını duyurmuştur. (GBB Turizm ve Tanıtım Şube Müdürlüğü, 2023)

Şekil 12 Kutnu Kumaşı

Kaynak: (GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü, 2023)

Gaziantep 2015 yılı itibariyle Unesco Yaratıcı Şehirler Ağında Gastronomi alanında yer almıştır. Bu durum Fransız Mutfağı, İtalyan Mutfağı gibi ülke adıyla anılan diğer gastronomi destinasyonlarının aksine adıyla anılan ‘Gaziantep Mutfağı’ kavramını tüm dünyaya duyurmuştur ve bu başarısıyla gastronomi alanında çalışan UCCN dışında da diğer uluslararası ağlara (Culinary Heritage, Delice Network,) katılım daveti olarak üyeliği gerçekleşmiştir. Birçok ülkeden profesyonel ve hatta Michelin yıldızlı şeflerin katılımlarıyla gerçekleştirilen Uluslararası Gastronomi Festivali ile başta Gaziantep mutfağı olmak üzere Türk Mutfağını küresel ölçekte farkındalığının arttırılması sağlanmıştır (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023) Gaziantep Büyükşehir Belediyesine bağlı 7 adet yeme-içme tesisinde yöresel yemekler sunulmaktadır. Ayrıca Gaziantep Mutfağında uzmanlaşmak isteyenler için Mutfak Sanatları Akademisi kurulmuştur ve sertifikalı eğitimlerine devam etmektedir. Başta AB tescilli baklava olmak üzere Gaziantep’in toplam 102 adet coğrafi işaretli ürünü ve 1 adet geleneksel ürünü bulunmaktadır (GBB Coğrafi İşaretler ve Markalaşma Şube Müdürlüğü, 2023) Bu durum Gaziantep’in gastronomi konusundaki iddiasının tesadüf olmadığını da göstermektedir. Sahip olduğu endemik bitkilerin varlığı da şehrin mutfak kültürünü farklı bir boyuta taşımıştır.

Şekil 13 Gaziantep Mutfak Sanatları Merkezi

Kaynak: (GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü, 2023)

Şekil 14 Mutfak Sanatları Merkezi Erikçe

Kaynak: (GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü, 2023)

Şekil 15 Gaziantep'in Coğrafi İşaretili Ürünleri

Kaynak: (GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü, 2023)

Şehrin sahip olduğu kültürel miras ve turizm imkanları oldukça fazla olması sebebiyle çalışma kapsamından çıkmamak adına genel hatlarıyla ifade edilmiştir.

Katıldığı uluslararası etkinliklerde adını gerçekleştirmiş olduğu nitelikli çalışmalar ve üretkenlikleriyle duyuran Gaziantep, uluslararası network(ağ) lerini doğru oluşturarak şehri bir adım öne taşımıştır. Hem tescilli Gastronomisi hem eşsiz kültürel mirasının yanı sıra ticaret ve sanayideki büyük payı şehri dünya şehirleriyle yarışır duruma getirmiştir. 3.2 başlığında değerlendirilen kardeş şehir ilişkilerinin zemininde de şehrin sahip olduğu bu güçlü yönler yatmaktadır. 3.3 başlığında yer alan uluslararası üyeliklerin pek çoğunda aktif olan şehir dünyadaki yenilik ve ilerlemeleri takip ederek kendi şartlarının elverdiği doğrultuda uygulama imkanı sağlamıştır.

3. BÖLÜM ULUSLARARASI ORGANİZASYON VE KURULUŞLARIN TURİZME KATKISI ‘GAZİANTEP ÖRNEĞİ’

3.1 YEREL YÖNETİMLER VE TURİZM İLİŞKİSİ

Türkiye’de yerel yönetimlerin turizm sektörünü doğrudan ilgilendiren yasal görevleri olduğu gibi, mahalli ve müşterek ihtiyaçların karşılanması yönünde turizmi de olumlu yönde etkileyebileceği düşünülen görevleri de bulunmaktadır (Atar, 2010)

Yerel yönetimlerin görev ve sorumlulukları yalnızca yaşayan yerel halk için değil ziyaretçiler/turistler için yaşanabilir ortam ve imkanları da kapsadığı bilinmektedir. Bu sorumluluklar ülke politikalarına bağlı olarak elbette değişiklik gösterecektir. Turizm şehirlerindeki yerel yönetimlerin sorumlulukları ile tarım şehirlerindeki yerel yönetimlerin sorumlulukları ve politikaları aynı olmayacaktır. Ancak genel bir çerçeve çizildiğinde yerel yönetimlerin sorumluluk ve görevleri 5393 sayılı Belediyeler Yasasının 14 ve 15.maddelerinde belirtilmiştir (Belediye Kanunu, 2005)

Yerel yönetimlerin turizm başlığı altında sorumluluk alanları konaklama tesisleri inşa etmekten; tanıtım günleri, fuarlar, festivaller düzenlemeye; müzeler gibi yeni turizm destinasyonları açmaya kadar gidebilecek oldukça kapsamlı olabilmektedir. Yasada belirtilen görevleri özetle sıralamak gerekirse; imar, su ve kanalizasyon, ulaşım gibi kentin alt yapı olanakları; coğrafi ve kent bilgi sistemleri gibi teknolojik imkanları; hem yerel halkı hem turistleri yakından etkileyen çevre sağlığının sağlanarak atık yönetiminin sağlanması, şehrin yeşil alanlar ve ağaçlandırma hizmetlerinin sağlanması; kültür, sanat, turizm ve tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve sürekli çağa uygun şekilde güncellenerek ilerlemesi sayılabilir (Belediye Kanunu, 2005).

Yerel yönetimlerin sadece yeniden imar etme, yenilikçi yaklaşımlarla tasarım yapma sorumluluklarının ötesinde somut miras niteliğinde olan tarihî dokunun ve kent tarihi bakımından önem taşıyan mekânları ve işlevselliğinin sürdürülebilir olmasını sağlayabilmelidir. Yerel yönetimlerdeki ilgili birimler örneğin Koruma Uygulama ve Denetleme Büroları aracılığıyla bakım ve onarımını yapabilmeli mümkün olmayan mekânları ise yenileme yaparak asıl yapısı bozulmadan yeniden ayağa kaldırabilmelidir (Belediye Kanunu, 2005).

Yerel yönetimlerin turizmde mihenk taşlarından biri olan ulaşım ile ilgili de sorumluluklara sahiptir. Yerel halk için olduğu kadar turistler içinde tercih edilirliliği yüksek olan toplu taşıma ağını oluşturmak ve bunları şehrin alt ve üst yapıları doğrultusunda çeşitlendirmek (raylı sistemler, deniz ulaşım araçları, otobüsler) oldukça önemlidir. (m.15/f). Otobüs terminalleri, yat limanları ve iskeleleri kurulmasını ya da kurdurulmasını sağlamakta ulaşım başlığında değerlendirilebilecektir (Belediye Kanunu, 2005).

Yerel paydaşların arasında yerel yönetimlerin en etkin oyuncu olması gerçeğinden hareketle; yerel yönetimler kendi bünyelerinde oluşturdukları turizm birimleri aracılığıyla; doğru görsel ve yazılı materyallerin hazırlanmasında, yerel destinasyonların tercih edilebilirliğini artırmada, destinasyonların yenilenmesi ve çağa uygun tasarlanmasında, şehri tercih eden turistlerin sayısı kadar kalış sürelerini artırmada, turistlerin harcamalarını çeşitlendirme ve artırmada da söz hakkı sahibidirler.

3.2. GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ KARDEŞ ŞEHİR İLİŞKİLERİ

Kardeş şehir kavramı farklı ülkelerdeki iki şehir arasında çeşitli amaçlarla kurulan, resmi ve uzun süreli bir iş birliği sürecini ifade etmekte olup yerel yönetimler üzerinden işleyen bu sistem, karşılıklı tecrübe paylaşımı, hizmet kalitesinin yükseltilmesi, ekonomik kalkınma, turizm gelişimi ve kültürlerarası iş birliği süreçlerini kapsamaktadır (Öyurt, 2020)

19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren yoğunlaşmaya başlayan kardeş şehir ilişkileri ülkeler arası iş birliklerini güçlenmesine olanak sağlamıştır. Şehir eşleştirme, kardeş şehirler, ilişkili şehir, belediye ortaklıkları gibi farklı adlarla isimlendirilse de aynı amaca hizmet etmektedir.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, günümüze dek dünyanın farklı yerlerinden, toplam 25 kardeş şehir ilişkisi kurmuştur. Her bir kardeş şehir ile çeşitli kültürel, ticari iş birlikleri gerçekleştirilmiş, pek çok farklı alanda ortak projeler hayata geçirilmiştir. Gerçekleştirilen projelerin yanı sıra kardeş şehirler felaket, savaş ve bunun gibi destek

gerektiren zamanlarda karşılıklı olarak desteklenmiş, yardım çalışmaları yapılmıştır (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.1. Bağdat - Gaziantep İlişkileri

Bağdat şehri Dicle Nehri üzerindeki konumu ile antik Mezopotamya'nın kalbinde yer almaktadır. Bağdat, Irak'ın başkenti en büyük şehridir. Orta Doğu'nun en kalabalık kentlerinden biri olan Bağdat 500 yıl boyunca Arap ve İslam medeniyetinin en önemli kültür merkezi olmuştur. Irak'ın başlıca devlet kurumlarının bulunduğu şehir olan Bağdat'ta 1958 yılında kurulmuş olan Bağdat Üniversitesi'nin yanı sıra dünyanın en eski üniversitelerinden biri olan El-Mustansırriya Üniversitesi de yer almaktadır. (Bahry & Marr, 2023).

Irak Cumhuriyeti ve özellikle Bağdat ile Gaziantep arasında uzun zamandır ticaret ve sanayi ağırlıklı bir ilişki bulunmaktadır. Bu çerçevede 2011 yılında, Gaziantep'te Irak Cumhuriyeti Gaziantep Başkonsolosluğu'nu kurularak mevcut ilişkiler daha da güçlendirilmiştir. 2017 yılında Bağdat Valilik Meclisi ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesi arasında bir "İş birliği Niyet Anlaşması" imzalanmış ve bu anlaşma neticesinde iki şehir, birçok farklı alanda karşılıklı iş birliği yapmak üzere mutabık olmuşlardır. Bu çerçevede, Bağdat ile kardeş şehir ilişkisi kurulması için resmi çalışmalar başlatılmış ve Bakanlıklar düzeyinde alınan onaylar ile iki şehir 15 Ocak 2023 tarihinde Bağdat'ta Kardeş Şehir protokolünü imzalamıştır (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023)

3.2.2. Braga - Gaziantep İlişkileri

Braga geleneği yenilikle, hafızayı gençlikle, yaratıcılığı muhafazakârlıkla birleştiren, muazzam güzelliklere ve miras zenginliğine sahip bir şehirdir. 2000 yıl öncesine dayanan zengin tarihiyle Avrupa'nın en eski Portekiz Katedrali'ni ve Benediktinlerin Ana Evi olan Tibães Manastırına (Mosteiro de Tibãoes) ev sahipliği etmektedir. İlgi çekici bir dini temele dayanan Sameiro Tapınağı (Santuário do Sameiro),

Bom Jesus ve Falperra, büyüleyici yeşil alanları ve cennet manzaralarıyla çevrili olan Braga güzellikleriyle oldukça fazla turist ağırlayan bir şehirdir. 'Portekiz Roma'sı olarak adlandırılan Braga'nın kökeni Roma şehri Bracara Augusta'ya dayanmaktadır. Braga eski şehir, gelenek ve modernliği bir arada sunan kültür, ticaret, gastronomi, sanayi ve hizmetler gibi yaşamsal alanlarda da girişimcilik ve genç ruhla yaşayan bir şehir olarak bilinmektedir. Braga aynı zamanda UNESCO Dünya Mirası Sit Alanı- Bom Jesus Tapınağı'na sahiptir. Medya Sanatları alanında UNESCO'nun Yaratıcı Kenti olarak seçilen Braga aynı zamanda 2027 Avrupa Kültür Başkenti unvanı için de yarışmaktadır. (Braga, tarih yok)

20 Mart 2022 tarihinde Gaziantep ve Braga şehirleri arasında İş birliği Niyet Anlaşması imzalanmıştır. 15 Eylül 2022 tarihinde ise Gaziantep'te düzenlenen törenle resmi olarak Kardeş Şehir olmuşlardır. Bu yeni iş birliği hem UNESCO hem de OECD çatılarının altında yer alan iki şehir için turizm konusunda ilişkilerini de hareketlilik kazandırması planlanmaktadır. Portekiz'in Braga şehrinde 3. defa düzenlenen "Start Up Unique Summit" etkinliğine Gaziantep Büyükşehir Belediyesi katılım sağlamıştır. Etkinliğin amacı; Büyük merkezlerin dışındaki uluslararası inovasyon ekosistemlerinin önde gelen isimleri arasındaki iletişimi kolaylaştırmak, Startup yatırımcıları, şirketler ve Startup şehirleri arasındaki eşleştirme yoluyla yeni ekonomik fırsatları, stratejik iş birliklerini ve istihdam yaratmayı teşvik etmek, inovasyon ve girişimcilik etrafında kamu politikalarını etkileyebilecek aşağıdan yukarıya bir stratejiyi pekiştirmektir (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.3 Surabaya - Gaziantep İlişkileri

Surabaya, Doğu Java'nın başkenti ve Endonezya'nın ikinci büyük şehridir. "Kahramanlar Şehri" olarak bilinen Surabaya Endonezya Ulusal Devrimi sırasında çok büyük destekler sağlamıştır. Surabaya'nın (Suroboyo) adını, yerel bir efsaneye göre "en güçlü" unvanını kazanmak için birbirleriyle savaşan iki yaratık olan "suro" (köpekbalığı) ve "boyo" (timsah) kelimelerinden aldığı inanılmaktadır. Surabaya, Doğu Java'da modern bir sanayi, ekonomi ve ticaret merkezi olmasının yanı sıra donanmaya da ev sahipliği yapmaktadır. Birçok büyük şirketin genel merkezlerinin yer aldığı şehirde nüfusun büyük kısmı hizmet, sanayi ve ticaret sektörlerinde

çalışmaktadır. Surabaya'nın tarihi eski merkezi Arap, Hollanda, Cava ve Çin etkilerinin bir karışımı şeklindedir. Bir metropol olan şehirde kültürler, yaşam biçimleri ve yerel halk çeşitlilik göstermektedir (UN Environment, 2017)

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, Endonezya'nın Surabaya kenti ile 27 Nisan 2021 tarihinde Kardeş Şehir Protokolü imzalamıştır. Bir ticaret şehri olan Surabaya ile Gaziantep iş birliklerini artırarak hem turizm hem ticaret alanlarında şehre katkı sağlamayı hedeflemektedir. Bu çerçevede, her iki belediyenin Dış İlişkiler Daire Başkanlıkları çevrimiçi olarak birçok kez bir araya gelerek önemli bir altyapının ve iletişim ağının güçlenmesini sağlamıştır. Surabaya ile yürütülen bu aktif çalışmalar çok çeşitli projelerin birlikte yürütülmesine vesile olmuştur. “Kardeş Şehirler Gaziantep İçin Söylüyor Dijital Konser Projesinde” yer alan Surabaya, müzisyenleri ve müzik altyapısı ile projeye aktif destek olmuştur. Gaziantep türkülerinin yeniden seslendirildiği projede, ortak ve evrensel bir dil olan müzik ile kardeşlik bağlarını pekiştirme imkânı bulunmuştur. “Kardeş Şehirler Mutfakta Projesi” ile Gastronomi kenti Gaziantep ve zengin Asya mutfağının ev sahiplerinden Surabaya mutfak kültürlerini paylaşmak üzere bir araya gelmiştir. Geleneksel yemek ve tatlıları birlikte hazırlayıp deneyimleyen iki şehir için mutfak kültürü oldukça önemli bir kesişim noktası olmuştur. Endonezya Büyükelçisi Sn. Lalu Muhammed Ikbâl MUSEM akademide gerçekleştirilen mutfak atölyesinde Surabaya ve Gaziantep mutfağına ait geleneksel lezzetleri hazırlayarak kültürlerin karşılıklı etkileşimine katkı sunmuştur. “Yöresel Ürünler Sergisi” ile Surabaya kenti el sanatlarını ve el yapımı ürünlerini Gaziantep’te sergileyerek Surabaya’da yaşayan sanatçıların özenle hazırladığı el emeği ürünleri Gaziantep’e ulaştırılmış ve hâlihazırda 25 Aralık Panorama Müzesinde yer alan GASMEK satış mağazasında Gaziantep halkının beğenisine sunmak üzere sergilenmektedir.

İki şehri arasındaki iş birliğinin geliştirilmesi için, şehirler özelinde iki ülkenin kültürlerini ve dillerini tanımaları ve bunun için fırsatlar oluşturmaları büyük önem arz etmektedir. Bu çerçevede 2022 Aralık ayında kardeş iki belediyenin girişimleri ile “*Dil-Kültür Değişim Projesi*” başlatılmıştır. Proje kapsamında, Surabaya’da yaşayan katılımcılara çevrimiçi Temel Seviye Türkçe dersleri verilmeye başlanmıştır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesine bağlı kurs merkezi GASMEK tarafından desteklenen projede, yabancılara Türkçe öğretmeni ile temel seviye Türkçe dersleri verilmiştir. Eğitimlerin

akabinde ise başarılı olan öğrencilere gerçekleştirilen çevrimiçi bir törenle sertifikaları teslim edilmiştir (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.4. Kotor - Gaziantep İlişkileri

Karadağ'ın sahil şehirlerinden birisi olan Kotor; Kotor Körfezi'nin kıyısında kurulmuştur. Venedikliler döneminde inşa edilmiş olan şehir; orta çağ kiliseleri, katedralleri, Venedik sarayları ve sütunlarından oluşan labirentleriyle romantik bir atmosfere sahip tarihi bir şehirdir. Kotor tarih boyunca İliryalılar, Romalılar, Bizanslılar, Avusturya-Macarlar ve Venedikliler tarafından yönetilmiştir. Bu medeniyetler; rönesans sarayları, barok kuleler ve St. Tripun Katedrali (Amerika'nın keşfinden üç asırdan daha eski en anıtsal vasiyeti) gibi birçok serveti arkalarında bırakmışlardır. Kültürel ve sanatsal anıtların çokluğu, Kotor'u UNESCO'nun korunan kültürel miraslar listesine yerleştirmiştir. (Ramella Gal, 2017)

Gaziantep ve Kotor Belediyeleri 01 Kasım 2014 tarihinde Kotor'da Kardeş Şehir Protokolü imzalamışlardır. Kotor ile Gaziantep şehirleri kültür ve turizm alanda birçok projeyi birlikte yürütmüştür. Özellikle turizm alanında iki kent arasında ciddi ilişkiler kurulmuş ve karşılıklı deneyim paylaşımı gerçekleştirilmiştir. Her iki kent şehirlerinde gerçekleştirilen festivallere katılım sağlayarak birbirlerine destek olmuş ve karşılıklı deneyim paylaşımında bulunmuştur. Kotor aynı zamanda, 6 Şubat 2023 tarihinde güneydoğu bölgesinde gerçekleşen ve bölgeyi derinden etkileyen depremler sonrası bölgeye hem kurtarma ekibi hem de insani yardımlarıyla ulaşan ilk şehirlerden biri olmuştur (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3. 2.5. Urumçi - Gaziantep İlişkileri

Çin'in kuzeybatısında yer alan Urumçi, Doğu Türkistan-(Sincan Uygur Özerk Bölgesi)'nin başkenti olarak yaklaşık 3,5 milyon nüfuslu bir şehirdir. Sahip olduğu demiryolu taşımacılığı imkânlarıyla Çin için oldukça önemli bir konumdadır. Tarihi İpek yolu'nun güzergâhında olması aynı zamanda önemli ticaret ülkelerine yakınlığı ile ticaretin geliştiği bir merkez olması sebebiyle Urumçi, 2011 yılında Sincan'ın ilk serbest ticaret bölgesi olarak ilan edilmiştir. Eğitim alanında da oldukça önemli işlere imza atan

Urumçi, özellikle model uçak ve insansız hava aracı (İHA) tasarlanması noktasında önemli eğitimler vermektedir (Frankfurt University of Applied Sciences, 2021)

Tarihi İpek Yolu'nun önemli şehirleri olarak anılan Gaziantep ve Urumçi "İpekyolu Belediye Başkanları Forumunun önemli üyelerindendir. İpek yolu Ekonomi Kuşağı Forumu her yıl Urumçi'nin ev sahipliğinde büyük bir katılım ile gerçekleşmekte ve karşılıklı olarak deneyim paylaşımı gerçekleştirilmektedir. Kültürel, sosyal ve sportif anlamda etkileşimler sağlanmakta, karşılıklı olarak yapılan festivallerde her iki kent birbirlerine tanıtım anlamında önemli katkılar sunmaktadırlar. Tarihi İpekyolu güzergahında yer almaları iki şehir için de iş birliklerini sürdürülebilir kılmaktadır (GBB Kentler Diploması Şube Müdürlüğü, 2023)

3.2.6. Ulan Batur - Gaziantep İlişkileri

Moğolistan'ın başkenti olan Ulan-Batur, Tuul Nehri üzerindeki bir vadide yaklaşık 1.310 metre yükseklikte yer almaktadır. 1639 yılında göçebe bir Budist manastır merkezi olarak kurulan şehir 1778 yılında bugünkü yerine, Tuul ve Selbe nehirlerinin birleştiği yere kalıcı olarak yerleşmiştir. Şehir, Moğolistan'ın karayolu ağının merkezi olmasının yanı sıra hem Rusya'daki Trans-Sibirya Demiryoluna hem de Çin demiryolu sistemine demiryolu ile bağlanarak ülkesinin kültürel, endüstriyel ve finansal merkezi haline gelmiştir. 2017 yılı verilerine göre nüfusu yaklaşık 1,5 milyon olan Ulan Batur'a 50 km uzaklıktaki kırsal bir bölgede Tonyukuk anıtı bulunmakta; 370 km uzağında ise, Orhun Abidelerinin asıl kısmı yer almaktadır. (Krasnoyarsk City Administration, tarih yok)

İki şehir arasındaki Kardeş Şehir Protokolü 25 Eylül 2010 tarihinde Gaziantep'te imzalanmıştır. Ulan Batur şehri ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesi kültürel alanda birbirlerine destek olmakta ve çeşitli etkinliklere katılım sağlayarak kardeş şehir ilişkilerini aktif bir şekilde yürütmektedir. Gaziantep'te bulunan Dokurcum Değirmeni yanına inşa edilen Orhun Anıtları replikası açılış töreni ile birlikte Ulan Batur ve Gaziantep arasındaki Kardeş Şehir protokolü resmiyet kazanmıştır. İki şehir Yerel Yönetim konularını kapsayan alanlarda da çeşitli iş birlikleri gerçekleştirmiş ve özellikle Çevre, Yeşil alanlar, Park Bahçe konularında iş birlikleri gerçekleştirmiştir (GBB Kentler Diploması Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.7. Gaziantep - Trablus İlişkileri

Lübnan'ın ikinci büyük şehri olan Trablus; Kuzey Valiliği ve Trablus Bölgesi'nin başkentidir. Şehirde, Trablus Kalesi başta olmak üzere medreseler, hanlar; şehrin tarihi merkezinin tüm dini, sivil ve askeri mimarisini içeren koruma altındaki mahalleler, anıtlar ve alanlar bulunmaktadır. Şehir, tatlı endüstrisi, geleneksel zeytinyağı bazlı sabun üretimi, bakır işçiliği ve yontulmuş ahşaplarıyla ünlüdür. (MedCities, 2023)

Gaziantep ve Trablusşam Belediyeleri arasında 31 Mart 2012 tarihinde Kardeş Şehir Protokolü İmza Töreni gerçekleştirilmiştir. İki şehir arasında birçok farklı alanda karşılıklı deneyim paylaşımı gerçekleştirilmiştir. Özellikle Tarihi Kültürel Miras ve restorasyon çalışmaları alanında deneyim paylaşımı gerçekleştirilmiştir. Kültürel anlamda birçok kez bir araya gelen şehirler, her iki ülkede gerçekleştirilen kültürel faaliyetlerde önemli bir rol üstlenmiş ve her iki ülkede gerçekleştirilen organizasyonlara destek sağlayarak bölge turizmine ivme kazandırmışlardır. (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023)

3.2.8. Tartu - Gaziantep İlişkileri

Tartu, yaklaşık 100.000 nüfusuyla Estonya'nın ikinci büyük şehridir. Tallinn'in (Estonya'nın başkenti) 185 kilometre güneyinde yer alan şehir aynı zamanda güney Estonya'nın da merkezidir. Estonya'nın en büyük iki gölünü birbirine bağlayan Emajõgi Nehri şehir sınırları içerisinde 10 kilometre boyunca akmaktadır. Tartu'nun ilk yazılı kayıtları 1030'a dayanmaktadır. Estonya'nın merkezi pazar bölgesine erişimi, iyi eğitilmiş ve nitelikli iş gücü, iyi bir ulaşım sistemi ve tamamen modernize edilmiş iş altyapısı, Tartu'yu cazip bir konum haline getirmiştir (Tartu, tarih yok)

Gaziantep ve Tartu Belediyeleri, 31 Ocak 2014 tarihinde Kardeş Şehir Protokolünü Tartu şehrinde imzalamışlardır. Tartu ve Gaziantep şehirlerinin ortak çalışma noktalarından bir tanesi her iki kentte de bulunan Oyuncak Müzeleridir. Şehrin önemli turizm destinasyonlarından birisi olan Oyuncak Müzelerinin doğru ve aktif kullanılması için çeşitli deneyim paylaşımları gerçekleştirilmiştir. Turistlerce şehirlerin tercih edilmesinde önemli rol oynayan 'akıllı şehircilik' üzerine karşılıklı görüşmeler gerçekleştirmektedirler. Tartu'nun "Avrupa'ya nasıl hitap edilmeli, Avrupa Nasıl

İrdelenmeli?” konu başlıklı Webinar toplantısına katılım sağlanmıştır (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023)

3.2.9. Sabaragamuwa - Gaziantep İlişkileri

Sabaragamuwa ili, Sri Lanka'nın önemli kentlerinden bir tanesidir. 19.yy'da kurulmuş olan illerin herhangi bir hukuki statüsü bulunmamaktaydı. Sri Lanka Anayasası'nda yapılan değişiklikle il genel meclisi kurulmuş ve bu illere 1987 yılında hukuki statü kazandırılmıştır. Sabaragamuwa, ülkenin birinci derecedeki idari bölümüdür ve ilin toplam nüfusu 1.920.000'dir. Sabaragamuwa ili, Ratnapura ve Kegalle olmak üzere iki ilçeye ayrılmış olup Sabaragamuwa Üniversitesi bu şehirde bulunmaktadır. İl en çok adanın ilk ihracatlarından biri olan mücevherleriyle ünlüdür. Sri Lanka'nın diğer illeriyle karşılaştırıldığında Sabaragamuwa eyaleti yüksek biyolojik çeşitliliğe, iklimsel çeşitliliğe ve coğrafi çeşitliliğe sahiptir. İlin büyük bir kısmı sulak alan içerisinde yer almakta olup, yıl boyunca şelalelerin zenginleşmesine yardımcı olmaktadır. (Uduporuwa, 2010)

Gaziantep ve Sabaragamuwa Belediyeleri 28 Mayıs 2013 tarihinde Kardeş Şehir Protokolünü imzalamışlardır. Sri Lanka Sabaragamuwa şehri ile Gaziantep arasında turizm destinasyonları arasında oldukça etkin öneme sahip Hayvanat Bahçeleri konusunda deneyim paylaşımı gerçekleştirilmiştir. Gaziantep'te yer alan Hayvanat Bahçesi Avrupa'nın 3. Türkiye'nin ise 1. Büyük hayvanat bahçesi olması sebebiyle, iki şehir bu konuda bilgi ve deneyim paylaşımına oldukça önem vermektedir. İki şehrin birbirlerine karşı tanınır olması kültür ve turizm alanlarında karşılıklı olarak deneyim paylaşımlarını da teşvik etmektedir. Sri Lanka'nın turistik bölgelerinin Gaziantep'te bulunan dijiboardlarda tanıtımı yapılmıştır (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.10. Ostrava - Gaziantep İlişkileri

Ostrava; ismini şehri ikiye bölen Ostravice nehrinden almaktadır. Çekya'nın başkenti Prag'dan sonra ki ikinci büyük metropol merkezdir. Çok büyük kömür yataklarına sahip olan ve metalürjinin gelişmiş olduğu şehir 1945'ten itibaren “Vítkovice”

kömür şirketlerinin ulusallaştırılmasıyla “Çekya'nın çelik kalbi” unvanını kazanmayı başarmıştır. İstihdam oranı yüksek olan şehir diğer illerden de günlük işçi göçü almaktadır. İkameti farklı illerde olan vatandaşlar sanayi şehri olan Ostrava’da çalışmakta ve gün sonunda kendi illerine dönmektedirler. (Ostrava, tarih yok)

Gaziantep ve Ostrava Belediyeleri arasında 09 Kasım 2012 tarihinde Kardeş Şehir Protokolü imzalanmıştır. Sanayi şehri olan her iki kent sanayi alanında iş birliği kapsamında teknik altyapı çalışmaları gerçekleştirmiştir. Sosyal alanda da birçok iş birliği gerçekleştirilen Ostrava ile Suriyeli göçmenlerin eğitimi hususunda da ortak projelere imza atılmıştır. Kültürel birçok faaliyet ise karşılıklı olarak gerçekleştirilmiş, her iki ülkenin ve şehrin kültürleri birbirlerine tanıtılmıştır. Yine iki belediye arasında çevre ve ulaşım başlıklı yerel yönetim faaliyetleri çerçevesinde de deneyim paylaşımı gerçekleştirilmiştir. Çek Cumhuriyeti’nin Ostrava şehrinde gerçekleşen deneyim paylaşımı ve Teknik Gezi Çalıştayında Ostrava da bulunan tramvay tesislerine, katkı atık depolama sahasına, ağır sanayi tesisine ve Belediyenin çeşitli uygulamalarına teknik ziyaret düzenlemiştir. “CLAIRO Çevre ve Enerji Konferansına” katılım sağlamıştır.

Çekya’nın Ostrava şehri ile Kardeş Şehir İlişkilerinin 10. Yılı kutlamaları kapsamında, Ostrava’da “Fotoğraflarla Gaziantep” fotoğraf sergisi düzenlenmiştir. Gaziantep’in değerlerinin tanıtıldığı fotoğraf sergisi Ostrava Belediyesi fuaye alanında ziyaretçilerini ağırlamaya devam etmektedir. 10. yıl kutlamaları çerçevesinde; GBB heyeti, Ostrava Belediyesi Başkan Vekillerinin eşliğinde şehir içi ulaşım şirketi ve endüstriyel sanayi bölgesinde saha gezilerine katılmış, yapılan ziyaretlerde akıllı şehircilik ve ulaşım alanlarında incelemelerde bulunmuştur. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Daire Başkanı ulaşım alanındaki gelişmeleri yerinde incelemiş olup özellikle elektrikli ve hidrojenli otobüsler konusunda karşılıklı bilgi paylaşımında bulunulmuştur (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.11. Ludwigshafen - Gaziantep İlişkileri

Almanya'nın Rheinland-Pfalz eyaletinde yer alan adını “Ludwig Limanı”ndan alan Ludwigshafen endüstriyel mirasa sahip Ren Nehri üzerine kurulmuş bir kenttir. Kimya endüstrisi Ludwigshafen ekonomisinin çekirdeğini oluşturur. Ludwigshafen, Dünya

Kimya Endüstrisi'nin en önemli entegre üretim tesislerinin ve dünyanın en büyük kimya fabrikası 'BASF'ın yer aldığı şehir olup şehrin en önemli iş gücü buradan karşılanmaktadır. Ludwigshafen, Mannheim ve Heidelberg gibi diğer büyük şehirlere yakındır ve birlikte Rhine-Neckar metropol bölgesini oluşturmaktadır. Ludwigshafen bir kimya endüstrisi şehri olmasına rağmen yine de yeşil bir şehirdir. Oldukça hareketli bir kültür ortamına sahip olan kentte sokak tiyatrosu festivali, film festivali ve büyük Hanami festivali (kiraz çiçeği festivali) gibi pek çok uluslararası etkinliğe ev sahipliği yapmaktadır. İkinci Dünya savaşı sırasında şiddetli bir şekilde bombalanan ve yeniden çağdaş bir şehir olarak yeniden inşa edilen şehirde Ludwigshafen Devlet Üniversitesi de yer almaktadır. (Ludwigshafen University Of Business and Socciety, tarih yok)

Gaziantep ve Ludwigshafen Belediyeleri 24 Şubat 2014 tarihinde Kardeş Şehir İlişkisi kurmuşlardır. Gaziantep ve Ludwigshafen Belediyeleri ortak birçok proje gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda yer alan, uzun yıllardır başarılı bir şekilde yürütülen ve liseye geçiş sınavında başarılı olan il birincilerinin ödüllendirildiği program çerçevesinde öğrenciler farklı bir dili, kültürü, coğrafyayı deneyimleme imkânı elde etmişlerdir. Karşılıklı turizm faaliyetlerinin başlamasında önemli olan bu girişim; iki kent arasında güçlü katılımlarla hayata geçirilen “Öğrenci Değişimi ve Gençlik Kampı” Almanya'nın en iyi uygulanan projeleri (Best Practise) arasına girmeyi başarmıştır. Her iki şehir, kardeşliklerinin bir sembolü olarak, kentlerde bulunan belirlenen noktalara Gaziantep ve Ludwigshafen isimlerini vermiştir. Ludwigshafen'de gerçekleşen Dünya Gurmeleri buluşmasında UNESCO ünvanlı Gaziantep mutfağı yerli ve yabancı birçok katılımcıya tanıtılmıştır. Gaziantep'te gerçekleşen 1. Uluslararası Gastronomi Festivaline Ludwigshafen şehri kendi yemek kültürünü tanıtmak üzere ünlü bir aşçı ve üst yönetim ile beraber katılım sağlamıştır (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.12. Maykop - Gaziantep İlişkileri

Maykop, Rusya Federasyonu içerisindeki, Adige Cumhuriyeti'nin başkentidir. Özellikle gıda sanayii açısından önemli olan kentte parfümeride önem taşımaktadır. Mineral sularla çevrili kent kaplıca ve termal tesislerin merkezi durumundadır. Kentte Adigey Devlet Üniversitesi, Maykop Devlet Teknoloji Üniversitesi, Adige Ulusal Müzesi yer almaktadır. (Kocalar , Üstün , & Alan, 2018)

Gaziantep ve Maykop Belediyeleri Kardeş şehir anlaşmasını 10 Ekim 2011 tarihinde imzalanmıştır. Maykop ile Gaziantep ticaret ve sanayi alanında ikili görüşmelerde bulunmuştur. Turizm iş birlikleri kadar önemli olan ticaret ve sanayi ilişkileri de kardeş şehirlerarasında iletişimi güçlü kılmaktadır (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.13. Lefkoşa - Gaziantep İlişkileri

Lefkoşa, Kıbrıs adasının merkezi bir yerinde hem Kuzey Kıbrıs Cumhuriyeti'ne Lefkoşa olarak hem de Güney Kıbrıs Rum Cumhuriyeti'ne Nicosia olarak başkenttir. Adadaki korunaklı konumu sebebi ile 1300 yılından beri Kıbrıs Adası'nın başkentliğini yapmaktadır. Şehir Osmanlı döneminde yeni hanlar, hamamlar, bedestenler, cami ve köşkler inşa edilerek, geleneksel Türk Mimari Sanatının örnekleriyle bezenmiş ve yeni bir Türk şehri görünümünü kazanmış olsa da merkezi konumu sonucu, hükümetin ve yönetsel hizmetlerin, iş olanaklarının, kültürel, eğitsel ve diğer etkinliklerinin merkezi olan bir Orta çağ kentidir (Erçin, 2019).

Gaziantep ve Lefkoşa şehirleri 07 Aralık 2009 tarihinde resmi olarak Kardeş Şehir olmuşlardır. Lefkoşa şehri ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesi kültürel alanda birbirlerine destek olup, gerçekleştirilen festivallere karşılıklı katılım sağlayarak kardeş şehir ilişkilerini aktif bir şekilde yürütmektedir. “Kardeş Şehirler Dijital Konser” etkinliğinde yer alan Lefkoşa Belediye Orkestrası, 4. Gaziantep Uluslararası Gastronomi Festivaline canlı performanslarıyla katılım sağlamış, Gaziantep'in yöresel türkülerini seslendirmiştir (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.14. Kuveyt - Gaziantep İlişkileri

Kuveyt kenti, Kuveyt Devleti'nin başkenti olup aynı zamanda ülke ismini taşımaktadır. Basra Körfezi açıklarında Kuveyt Körfezi'nin güney kıyısında yer alan şehir; Kuveyt parlamentosunun, çoğu devlet dairesinin ve Kuveytli şirketlerin ve bankaların çoğunun merkezi konumundadır. Siyasi, kültürel ve ekonomik merkez olan Kuveyt İkinci Dünya Savaşı sonrası dönemde, petrol gelirlerinden dolayı uluslararası üne kavuşmuş olsa da şehrin doğal tatlı su kaynaklarının sınırlı olması sebebiyle dünyanın en

büyük ve en gelişmiş tuzdan arındırma tesislerinden bazıları şehre su sağlamaktadır. (Başbuğ, 2020)

Gaziantep ve Kuveyt Belediyeleri Kardeş şehir protokolünü 09 Nisan 2007 tarihinde imzalamıştır. İki Belediye arasında imzalanan kardeş şehir protokolü ile şehirde bulunan Batalhöyük Caddesi Kuveyt Bulvarı olarak yeniden isimlendirilmiştir. İki kent arasında başta gastronomi alanı olmak üzere, sağlık ve sosyal alanlarında da çeşitli çalışmalar yürütülmüştür (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.15. Ariana - Gaziantep İlişkileri

Ariana, Tunus'un kuzeydoğusunda ve Akdeniz sahilinde yer alan merkezi bir şehridir. Tunus'un en büyük şehirlerinden olan Ariana; şehir kentleşmenin ilerlemesine rağmen, yerel halk, şehrin genel aktivite ve kutlamalarını düzenlendiği bahçelerinde yeşili koruma ve gül yetiştirme geleneğini devam ettirmektedir. Aynı zamanda, gül ile beraber başta narenciye, zeytin ve portakal olmak üzere birçok narin bitki ve ağaç türünü muhafaza etmektedirler. Ariana Şehri, zamanın başlangıcından bu yana tarımsal üretimi ve gülleriyle ünlüdür; öyle ki, en yaygın sözlerden biri haklı olarak şunu ifade eder: "Ariana'nın gülleri mezarlıklardaki ölüleri uyandırabilir". Şehir Tunus-Garthage havaalanı ile anıtsal Garthage şehri arasında yer almaktadır. Günümüzde Tunus şehrinin kuzey yakasındaki girişlerin ana portalı haline gelen geniş otoyollar için şehrin kapılarına devasa kavşaklar inşa edilmiştir. Tunus başkentinin kuzey kesimindeki en büyük banliyöyü oluşturan Ariana ziyaretçiler için bahar aylarında meyve bahçelerinin, çiçekli ve yeşilimsi tarlalarının tadını çıkarmak için geldikleri önemli bir turizm kentidir. (Araiana Municipality, tarih yok)

Gaziantep ve Ariana Belediyeleri, iki şehir arasındaki mevcut ilişkileri geliştirmek, belediyeler ve vatandaşlar arasındaki yakın dostluk ilişkilerini güçlendirmek amacıyla 06 Haziran 2013 tarihinde kardeş şehir ilişkisini Cumhurbaşkanı'nın katılımıyla gerçekleştirmişlerdir. Gaziantep ve Ariana şehirleri karşılıklı olarak kültürel ve sosyal faaliyetler gerçekleştirilmişlerdir. Gaziantep'te gerçekleştirilen uluslararası etkinliklere temsilci ve uzmanlar katılım sağlamışlardır. 2019 yılında gerçekleşen Uluslararası GastroANTEP Festivaline ise Ariana Belediye Başkanı üst yönetimi ile beraber katılım

sağlayarak festivale destek olmuşlardır (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.16. Kharkiv - Gaziantep İlişkileri

Sanayi, bilim ve kültür merkezi olan Kharkiv, Ukrayna'nın en büyük şehirlerinden biridir. Ukrayna'nın önemli ulaşım merkezlerinden biri olan ve gelişmiş bir altyapıya sahip olan Kharkiv, birçok yükseköğrenim kurumuna, etkileyici bir araştırma kurumu ağına, modern bir havaalanına ve büyüyen bir turizm sektörüne sahiptir. Kharkiv, başarı için gereken tüm bileşenlere sahip olması ve nitelikli insan gücüne sahip olması nedeniyle uluslararası iş dünyası ve bilim çevreleri için her zaman çekici olmuştur. Kharkiv kültürel gelenekler ile zengin bir şehirdir ve 60 tan fazla yükseköğrenim kurumuyla Ukrayna öğrenci topluluğunun başkenti olarak tanınmaktadır. Özgürlük Meydanı (Ploşça Svobodı) Avrupa'nın en büyük üçüncü ve Dünyanın en büyük yedinci şehir meydanı olarak tanınmaktadır. Kharkiv'in sanayisi ise daha çok askeri ürünler ve makine sanayi üzerinedir (Euro Cities, tarih yok)

Gaziantep ve Kharkiv Belediyeleri, kardeş şehir anlaşmasını 15 Nisan 2011 tarihinde imzalamıştır. Gaziantep ve Kharkiv şehirleri arasında birçok ortak proje gerçekleştirilmiştir. Gaziantep Üniversitesi ve Karazin Üniversitesi arasında ise mevcut ilişkilerin aktif olması sebebiyle resmi bir protokol imzalanmış ve iki üniversite arasında çeşitli deneyim paylaşımları gerçekleştirilmiştir. Çingene Kızı Mozaik Replikası, 'Kardeş Şehir' ilişkilerinin 10. Yılı anısına Kharkiv şehrine armağan edilmiştir ve şehrin en büyük parkı olan Schevchenko parkında Gaziantep Çingene Kızı Mozaik Replikası ziyaretçilerin beğenisine sunulmuştur. Gaziantep kültürü, tarihi, el sanatları ve gastronomisi ile tanıtılmış ve Ukrayna halkından yoğun ilgi görmüştür. İki kent yerel yönetim konularını kapsayan alanlarda karşılıklı olarak deneyim paylaşımları gerçekleştirmiştir, turizm iş birlikleri sağlanmıştır. Kharkiv Belediye Başkanı ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı yardım çalışmaları çerçevesinde görüşmeler gerçekleştirmiş ve Kharkiv'e Gaziantep'ten yardım tırları gönderilmiştir. 6 Şubat 2023 tarihinde meydana gelen deprem sonrasında ise Kharkiv Gaziantep'e insani yardım tırları gönderen şehirlerin başında gelmiştir (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.17. Karlstad - Gaziantep İlişkileri

İsveç'in güneyinde yer alan Karlstad, göller yöresinin batı kuşağında, ormanlık bir bölgede kurulmuştur. Kent limanı İsveç'in en büyük ikinci göl limanıdır. Sembolü güneş olan kent İsveç'in sayılı Viking Orta Çağ şehirlerinden biridir. Kentin açıklarında Vanern Gölü'nde yer alan 'Tingvalla' bölgesi turistik açıdan oldukça önemli bir değer taşımaktadır. İsveç'in en uzun nehri Klarälven'in kolları, İsveç'in en büyük gölü Vänern'e girmeden önce şehrin içinden geçmektedir. Bir kültür şehri olan Karlstad'ta sanatçı Lars Lerin ve sanat galerisi Sandgrund Lars Lerin, müzeler ve sanat sergilerinin yanı sıra İsveç'teki altı opera binasından biri olan Wermland Operası önemli turizm değerleri olarak değerlendirilmektedir. Her yıl yaklaşık 15-20 ulusal şampiyonanın yanı sıra çeşitli spor etkinliklerine ve yarışmalara ev sahipliği yapmaktadır. Avrupa'nın en önemli takımlarına ve sporcularına sahip olan Karlstad, bu bağlamda çok önemli bir spor şehridir. Karlstad'ı deneyimler yaratma, etkinlik ve toplantılar düzenleme konusunda uzmanlaşmıştır. Stockholm-Gothenburg-Oslo üçgeninin ortasındaki stratejik konumu ve mükemmel ulaşım olanakları sayesinde Karlstad hem küçük etkinlikler hem de büyük toplantılar, etkinlikler ve konserler için mükemmel bir yerdir. Misafirperver yerel halk ve ultra modern tesisleri, Karlstad'ı etkinlikler düzenlemek için daha da çekici bir yer haline getirmektedir (GBB, Karlstad Kommun, 2009).

İki şehir arasındaki Kardeş Şehir Protokolü 7 Ekim 2008 tarihinde Gaziantep'te imzalanmıştır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, Türkiye Belediyeler Birliği ve İsveç Bölgeler ve Yerel Yönetimler Birliği iş birliğinde yürütülen ve genel hedefi Türkiye'de yerel yönetişime destek olmak olan "Türk-İsveç Yerel Yönetimler Ortaklığı Programı (TUSELOG) kapsamında, Karlstad Belediyesi ile birlikte "Sürdürülebilir Ekolojik Kentsel Kalkınma" çalışmaları yürütmüştür. İki kent arasında çeşitli kültürel, sportif ve sanatsal faaliyetler karşılıklı olarak desteklenmiştir. Kardeş Şehir ilişkileri çerçevesinde iki şehrin bulvarlarına Gaziantep ve Karlstad isimleri verilmiştir. Bunun yanı sıra sosyal hizmetler alanında toplumun birçok kesimine hizmet eden İsveç'in Karlstad Şehri ile Bey Mahallesi'nde yaşayan kadınların sosyal yaşama aktif katılımlarını sağlamak amacıyla kooperatifler kurulması için önemli bir proje gerçekleştirilmiştir (GBB Kentler Diploması Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.18. Duisburg - Gaziantep İlişkileri

Duisburg, Almanya’da Ren ve Ruhr nehirlerinin birleştiği noktada yer alan, Avrupa’nın önde gelen ırmak limanlarından. 2.000 tonluk gemilerin rahatça yanaşabildiği bu liman, Ruhr Havzası’nı Kuzey Denizi’ne bağlamaktadır. Demir-çelik, metalurji ve makine sanayileri çok gelişmiş olup gemi yapımı, dokuma, kereste işleme ve besin sanayileri de oldukça önemlidir. Bölge kömür yatakları bakımından da zengindir ancak Ruhr Havzası’nda gelişen sanayi, kentin düzensiz bir şekilde genişlemesine neden olmuştur. Duisburg ayrıca bir bankacılık kenti olarakta bilinmektedir. Duisburg şehri Almanya’da Berlin, Köln ve Hamburg kentlerinden sonra, en fazla Türk’ün yaşadığı şehir konumundadır (Link, tarih yok)

Duisburg’da, Merkez Camii adında müslümanlar tarafından inşa edilmiş büyük bir camii bulunmaktadır. Merkez Camii, müslüman olmayan bir ülkedeki en büyük müslüman ibadethanesi olma özelliğini taşımaktadır. Duisburg Merkez Camiinde kullanılan halı Gaziantep’te üretilmiş olup, Duisburg Merkez Camii’ne hediye edilmiştir. Gaziantep ve Duisburg belediyeleri, bugüne dek birçok alanda çeşitli iş birliği gerçekleştirmiş ve bu ilişkileri geliştirerek devam ettirmek adına 03 Haziran 2005 tarihinde kardeş şehir protokolü imzalamışlardır. Bu protokol çerçevesinde Duisburg’ta bir meydana Gaziantep, Gaziantep’te ise bir bulvara Duisburg isimlerinin verilmesi her iki belediye meclisi tarafından onaylanmıştır. Duisburg şehrinden bir grup öğrenci Gaziantep’in tarihi ve kültürel zenginliklerini öğrenmek için Gaziantep’e gelmiştir. Aynı zamanda Uluslararası Antep fıstığı Kültür ve Sanat Festivaline de katılım sağlamışlardır. Duisburg ve Gaziantep arasında eğitim alanında iş birliğinin geliştirilmesi için “Kardeş Okullar Projesi” geliştirilmiştir. Duisburg ile Gaziantep arasında gençlerin katılımıyla 3 dilde tiyatro etkinliği gerçekleştirilmiştir. Duisburg’tan gelen ve içerisinde DBI- İş ve İnovasyon Departmanı, NRW Global Business Türkiye, ATIAD (Avrupalı iş adamları Derneği), TIAD (Türk iş adamları Derneği) yetkililerinin bulunduğu Duisburg Teknik Heyeti, Gaziantep’e ticari, enerji, teknoloji, sanayi ve kültür alanlarda ileriye dönük iş birlikleri tekliflerini sunmak ve mevcut ilişkileri geliştirmek amacıyla teknik ziyarette bulunmuştur. Duisburg’ta gerçekleştirilen NRW Global Business Hidrojen Konferansına çevrimiçi olarak katılım sağlanmıştır (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.19. Cetinje - Gaziantep İlişkileri

Karadağ'ın güney kesiminde, Adriyatik Denizi'nden çok uzak olmayan bir konumda yer alan Cetinje, Karadağ'ın eski başkentidir. Halen Karadağ'ın fahri başkenti unvanını taşıyan ve ülke cumhurbaşkanının resmi ikametgâhı bulunan kentte pek çok tarihi anıt yer almaktadır. 15. Yüzyılda kurulmuş olan Cetinje, bozulmamış tarihiyle yüksek turist kapasitesine sahip bir şehir olarak dikkat çekmektedir. Aynı zamanda spor şehri olarak da bilinen Cetinje, birçok spor branşında önemli başarılar elde etmiştir (Kanaci , Demirarslan, & Savçın, 2022)

Gaziantep ve Cetinje Belediyeleri Kardeş Şehir Anlaşmasını 23 Mayıs 2013 tarihinde Cetinje şehrinde imzalamışlardır. Cetinje Şehri temsilcileri Gaziantep'teki etkinliklere aktif olarak katılmışlardır. Özellikle ekonomik temelli resmi ziyaretler gerçekleştirilmiştir ve her iki şehrin ticaret odaları karşılıklı olarak iş birliği görüşmeleri gerçekleştirmiştir. Cetinje'nin önemli futbol kulüplerinden olan Lovcen futbol Kulübü sezon hazırlık kamplarının önemli bir kısmını da Gaziantep'te bulunan spor komplekslerinde gerçekleştirmiştir. Şehirde gerçekleştirilen bu kamp spor turizmi alanında oldukça önemli bir örnek olmuştur (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.20. Celje - Gaziantep İlişkileri

Celje, Slovenya'nın başkenti Ljubljana'nın yaklaşık 56 km kuzeydoğusunda, Savinja Nehri üzerinde yer almaktadır. MS 1.yüzyılda Roma imparatoru Cladius tarafından Claudia Celeia adıyla kurulan bu kentte, Orta Çağ kiliselerini ve şu anda önemli bir turistik cazibe merkezi olan eski kaleyi çevreleyen duvar kalıntıları bulunmaktadır. Endüstri çeşitliliğinin arasında kimyasal işleme, inşaat malzemeleri, tekstil ve metal işlemenin yer aldığı şehir 20. Yüzyılın sonlarında ortaya çıkmıştır ve şehri önemli bir kültür ve ekonomi merkezine dönüştürmüştür. Şehir başta büyük bir uluslararası ticaret fuarı dahil olmak üzere her yıl çok sayıda fuara ev sahipliği yapmaktadır. Celje, tarihi kayıtlarda çok katlı mermer sarayları, geniş meydanları, büyük duvarları ve sokakları ile meşhur, güvenli, zengin tarihi mirası ve Slovenya ölçüsünde yoğun nüfuslu bir şehir olarak bilinmektedir. Tarihi Celje Kalesi ise şehrin en çok turist

çeken önemli merkezleri arasında yer almaktadır ve kış turizmi de şehrin önemli geçim kaynaklarından biridir. Celje, Roma döneminin önemli yerleşim yerlerinden birisi olup şehirde bu döneme ait çok sayıda mozaik bulunmaktadır (Stari Grad Celje, tarih yok)

Gaziantep ve Celje belediyeleri, birçok ortak alanda ilişkilerini güçlendirmek amacıyla 18 Mart 2014 tarihinde kardeş şehir anlaşmasını resmi olarak imzalamışlardır. Şehrin çarşısı olarak adlandırılan merkezde Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin logosunu taşıyan bir mozaik bulunmaktadır. Gaziantepli ustalar tarafından yapılan replika mozaik eseri Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından Celje şehrine kardeşliğin ve dostluğun bir nişanesi olarak armağan edilmiştir.

İki şehir arasında 2015 yılından beri devam eden "Dezavantajlı Gençler Kardeş Şehirlerini Tanıyor Projesi" Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı merkezlerde bulunan öğrenciler ve GBB bünyesindeki gençlik merkezlerinde yer alan gençlere yönelik düzenlenmektedir. Proje kapsamında Celje şehrine götürülen öğrenciler dağcılık, avcılık ve doğayla iç içe bir yaşamın gerektirdiği teknikler üzerine çeşitli eğitimler almışlardır. Slovenya Celje'den gelen gençlik ve izci grubu Gizem Doğan Yaşayarak Öğrenme Merkezi ve Erikçe Macera Parkında Gençlik Kampı gerçekleştirmiştir. Çeşitli outdoor aktiviteleri, trekking, tenis ve e-spor gibi sportif faaliyetlerin yanı sıra kültürel program çerçevesinde Botanik Bahçesi, Kültür Yolu, Tarihi Bey Mahallesi, Müzeler ve Rumkale ziyaret edilmiştir. Mutfak Sanatları Merkezinde yapılan tatlı yapımı kursu ile UNESCO ünvanlı Gaziantep mutfağı gençlere tanıtılmıştır. Münir Onat Gençlik Merkezinde projede yer alan gençler ile bir araya gelinmiş ve ilgili üst yöneticiler ile istişare toplantısı düzenlenmiştir. Celje şehrinde düzenlenen "Spor ve Bisiklet Çalıştayı" çerçevesinde, Gaziantep heyeti Celje şehrini ziyaret etmiştir (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

3.2.21. Minsk - Gaziantep İlişkileri

Belarus, 6 büyük şehirden oluşmaktadır ve ülkenin başkenti Minsk'tir. Belarus'un ekonomik açıdan en gelişmiş şehri olan Minsk aynı zamanda ülkenin bilimsel, kültürel ve siyasi merkezidir. 1 Ocak 2023 itibarıyla yaklaşık 2 milyon kişinin yaşadığı Minsk, Batı Avrupa ile Doğu'yu, Karadeniz kıyısı bölgelerini ve Baltık Devletlerini birbirine

bağlayan ana ulaşım yolları üzerinde yer almaktadır. Serbest bir ekonomik bölgenin olduğu şehir toplam üretim hacminin %16 sına sahiptir. Şehirde 13 müze 10 tiyatro ve 3600 spor merkezinin yer alması çevrede bulunan diğer, il, ilçe, kasaba ve köylerden başkent Minsk'e alışveriş ve gezi amaçlı gelen ziyaretçi sayısını her geçen gün artırmaktadır. Halkının neredeyse tamamı Belarusça haricinde Rusça konuştuğu şehir sahip olduğu yemyeşil ovası, sayısız nehir ve gölleri ile önemli ve güzide bir turistik bölgedir (President of the Republic of Belarus, tarih yok).

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi 20 Eylül 2018 tarihinde Minsk şehri ile Kardeş Şehir Protokolünü Gaziantep'te imzalamıştır. Minsk şehri ile Gaziantep ticaret, ekonomi ve spor alanlarında ikili ilişkileri aktif bir şekilde yürütmektedir. Ekonomi alanında iş birliği kapsamında Gaziantepli iş adamları Belarus Ticaret odası temsilcileri ile bir araya getirilmiştir. Gastronomi ünvanlı Gaziantep Mutfağı Belarus halkına Cumhuriyet Bayramı kutlamalarında tanıtılmıştır. Avrupa Spor Oyunlarına ev sahipliği yapan Belarus ile spor alanında çeşitli iş birlikleri gerçekleştirilmiştir. Kültürel alanda önemli iş birliklerine imza atılmış ve Türk Müziği Belarus halkına tanıtılmıştır.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin kardeş şehirleriyle gerçekleştirdiği önemli bir çalışma ise; Gaziantep'in kurtuluşunun 100. Yıl dönümü anısına, Kardeş Şehirler ile birlikte dijital platformda bir müzikal çalışma gerçekleştirilerek pandemi döneminde mevcut ilişkilerin yeniden harekete geçirilmesi, şehirlerarasındaki bağın kuvvetlendirilmesi ve pandemi sürecinden olumsuz etkilenen katılımcı ülke vatandaşlarının moral motivasyonlarının artırılması etkinliğidir. Dijital konser çalışmaları kapsamında, Gaziantep Türkülerinden oluşan repertuar, kardeş şehirlerdeki müzisyenlerin de katılımı ile icra edilmiştir. Alınan kayıtların akabinde bir dans grubunun koreografileri ile renklendirilen türküler konser olarak sunulmuş ve ayrıca bu çalışmadan 5-6 dakikalık bir klip hazırlanmıştır. Bahse konu konser tüm katılımcıların sosyal medya hesaplarından paylaşılmıştır. Uluslararası bu projede, türküler sadece geleneksel şekilleri ile değil, yapılacak senfonik düzenlemelerle de icra edilmiştir. Türkiye' de yapılacak aranjelere göre kardeş şehirlerdeki müzisyenlerin, belirlenen bölümleri icra etmeleri, ses ve video kayıtlarının belirlenen kriterlere göre hazırlanarak proje koordinatöründe toplanması sağlanmıştır. Kardeş şehirlerden katılan sanatçılar, ülkelerine ait geleneksel enstrümanların yanı sıra, klasik müzikte kullanılan enstrümanlarını da kullanmışlardır. Hayata geçirilen bu etkinlikle görülmüştür ki pandemi süresince sanatın gücüyle de

güçlenen ikili ilişkiler ve faaliyetler devam etmiştir. Hazırlanan çalışma bugün hala aktif olarak izlenmektedir (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023).

Tablo 1’de GBB’nin tüm kardeş şehirler listesi protokol tarihleri ile yer almaktadır.

Tablo 1. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi’nin Kardeş Şehirler Listesi

GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ’NİN KARDEŞ ŞEHİRLER LİSTESİ			
NO	ÜLKE	ŞEHİR	PROTOKOL TARİHİ
1	Almanya	Duisburg	03.06.2005
2	Suriye	Halep	13.11.2005
3	Kuveyt	Kuveyt	24.03.2007
4	İsveç	Karlstad	07.10.2008
5	K.K.T.C.	Lefkoşa	07.12.2009
6	Ürdün	İrbid	10.04.2010
7	Moğolistan	Ulan Batur	25.09.2010
8	Ukrayna	Kharkiv	15.04.2011
9	İran İslam Cumhuriyeti	Kermanşah	16.07.2011
10	Adige Cumhuriyeti	Maykop	10.10.2011
11	Lübnan	Trablus	31.03.2012
12	Çek Cumhuriyeti	Ostrava	09.11.2012
13	Karadağ	Cetinje	23.05.2013
14	Sri Lanka	Sabaragamuwa	28.05.2013
15	Tunus	Ariana	26.06.2013
16	Estonya	Tartu	31.01.2014
17	Almanya	Ludwigshafen	24.02.2014
18	Slovenya	Celje	18.03.2014

19	Karadağ	Kotor	01.11.2014
20	Fas Krallığı	Kenitra	25.02.2015
21	Çin Halk Cumhuriyeti	Urumçi	23.09.2016
22	Belarus	Minsk	20.09.2018
23	Endonezya	Surabaya	27.04.2021
24	Portekiz	Braga	15.09.2022
25	Irak	Bağdat	15.01.2023

Kaynak: (GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü, 2023)

3.3. GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN ÜYESİ OLDUĞU AĞLAR VE ŞEHİR TURİZMİNE KATKILARI

Bugün turizm; dünya barışını sağlaması, insanlar ve uluslararası ilişkiler alanında olumlu atmosfer yaratması, dış ödemeler dengesini iyileştirmesi istihdam ve bölgesel kalkınma gibi katkılarından dolayı gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için vazgeçilmez bir unsur haline gelmiştir (Çeken, Dalgın, & Karadağ , 2009) Gelişmekte olan ülkeler turizm politikalarını doğru belirleyip ve bu politikaları doğru zamanlama ile hayata geçirebilirse yumuşak güç olan turizmin ülkelerinin kalkınmasındakini gücünü optimum seviyede kullanmış olacaklardır.

“Belediye, belediye meclisinin kararına bağlı olarak görev alanıyla ilgili konularda faaliyet gösteren uluslararası teşekkül ve organizasyonlara, kurucu üye veya üye olabilir. Belediye bu teşekkül, organizasyon ve yabancı mahallî idarelerle ortak faaliyet ve hizmet projeleri gerçekleştirebilir veya kardeş kent ilişkisi kurabilir.” (Belediye Kanunu, 2005)

Uluslararası alanda tanıtım ve imaj oluşturmakta oldukça kıymetli olan uluslararası ağ ve organizasyonların turizme etkisi önem arz etmektedir. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi yirmi sekiz uluslararası ağın içinde yer almaktadır. Bu ağlardan aktif olarak çalıştıklarının ilişkileri ve gerçekleştirilen faaliyetler aşağıda detaylı olarak incelenmiştir. Tablo 2’de GBB’nin üyesi olduğu uluslararası ağlar, ağların kuruluş merkezlerinin bulunduğu şehirler ve GBB meclis kararı tarihi yer almaktadır.

Tablo 2 Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin Üyesi Olduğu Ağlar Listesi

	Üye Olunan Uluslararası Kuruluşun Adı (Türkçe Adı)	Üye Olunan Uluslararası Kuruluşun Orijinal Adı (Uluslararası Kullanılan Adı)	Üye Olunan Uluslararası Kuruluşun Kısaltması	Üye Olunan Uluslararası Kuruluşun Merkezinin Bulunduğu Şehir/Ülke	Meclis Kararı
1	Birleşmiş Kentler Yerel Yönetimler Ortadoğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı	United Cities Local Govenrments Middleeast and Western Asia Section	UCLG-MEWA	İstanbul / TÜRKİYE	12.12.2011
2	Dünya Büyük Metropoller Ağı	World Metropolitan Cities Network	METROPOLIS	Barcelona/ İSPANYA	10.04.2017
3	Asya Belediye Başkanları Forumu	Asian Mayors Forum	AMF	Tahran / İRAN	11.12.2012
4	EUROCITIES	EUROCITIES	EUROCITIES	Bürüksel / BELÇİKA	09.01.2012
5	Avrupa Bölgeler Asamblesi	Assembly of European Regions	AER	Bürüksel / BELÇİKA	08.12.2014
6	Akdeniz Şehirleri Ağı	Mediterranean Cities Network	MEDCITIES	Barselona / İSPANYA	14.10.2019
7	Dünya E-devletler Ağı	World e- governments Network	WeGO	Seul / GÜNEY KORE	10.04.2017
8	Avrupa Bölgeleri Araştırma ve Geliştirme Ağı	European Regions Research and Innovation Network	ERRIN	Brüksel / BELÇİKA	4.10.2019

9	Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği	International Association of Public Transport	UITP	Brüksel / BELÇİKA	08.05.2017
10	Geleceğe Hazır Şehirler için Avrupa Öğrenim Topluluğu	European Learning Community for Future-Proof Cities	ENERGY CITIES	Brüksel / BELÇİKA	08.05.2017
11	Sürdürülebilirlik için Yerel Yönetimler	Local Governments for Sustainability	ICLEI	Bonn / ALMANYA	13.08.2012
12	Uluslararası Park ve Rekreasyon İdaresi Federasyonu	International Federation of Park and Recreation Administration	IFPRA-WUP	Wellington / YENİ ZELANDA	09.09.2013
13	Uluslararası Botanik Bahçeleri Koruma Birliği	Botanic Gardens Conservation International	BGCI	Richmond / BİRLEŞİK KRALLIK	13.03.2014
14	Délice Dünya İyi Yemekler Ağı	Délice World Good Food Network	DELICE	Lyon / FRANSA	14.09.2018
15	Avrupa Mutfak Mirası Ağı	Culinary Heritage	CULINARY HERITAGE	Ystad / İSVEÇ	13.06.2016
16	Bisikletçiler için Şehirler ve Bölgeler Ağı	Cities & Regions for Cyclists	CRC	Brüksel / BELÇİKA	09.08.2021
17	Uluslararası Panorama Konseyi	International Panorama Council	IPC	Rio de Janeiro/BREZİLYA	17.09.2021
18	Avrupa Mükemmel Destinasyonlar Ağı	European Destinations of Excellence	EDEN	Brüksel / BELÇİKA	14.03.2016
19	İslami Başkentler ve Şehirler Örgütü	Organization of Islamic Capitals and Cities	OICC	Cidde/SUUDİ ARABİSTAN	11.04.2016
20	CIVITAS Forum Network Ağı	CIVITAS Initiative	CIVITAS	Portekiz	25.05.2021
21	UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı	UNESCO Creative Cities Network	UCCN	Paris / FRANSA	11.12.2015
22	Türk Dünyası Belediyeler Birliği	Union Of Turkish World Municipalities	TDBB	İstanbul / TÜRKİYE	14.04.2012

23	Tarihi Kentler Birliği	Union of Historical Towns	TARİHİ KENTLER BİRLİğİ	İstanbul / TÜRKİYE	10.01.2009
24	Avrupa Bilim ve Müzeler Ağı	European Network of Science Centers and Museums	ECSITE	Bürüksel/BELÇİKA	14.03.2016
25	Avrupa Kaleli Kentler Birliği	Walled Towns Friendship Circle	WTFC	Gmünd/Avusturya	18.09.2012
26	İpekyolu Başkanları Forumu	Silk Road Mayors Forum	SMF	Seul/GÜNEY KORE	25.09.2006
27	Uluslararası Folklor Festivalleri ve Geleneksel Sanatlar Organizasyon Konseyi	International Council of Organizations of Folklore Festivals and Folk Arts	CIOFF	Confolens/FRANSA	25.10.2011

Kaynak: (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023)

3.3.1. Culinary Heritage

Culinary Heritage (Mutfak Mirası) ağı İsveçte kurulmuş olup 1995 yılı itibariyle çalışmalarına başlamıştır. Organik olma ve sürdürülebilirlik düşünceleri temel alınarak yapılan tüm faaliyetlerle Avrupa'nın büyük bir bölümünü kapsayan bir ađ haline gelmiştir. 2021 yılında Culinary Heritage global bir yaklaşımla ülkeler, kültürler ve bireyler arasındaki en iyi diplomasinin, dostluğun ve anlayışın gastronomiden geçtiği inancıyla beraber aynı ideolojilerle ilerleyen ülke, bölge, şehir ve işletmeleri aynı çatı altında birleştirmeyi hedeflemiştir (Culinary Heritage, tarih yok).

Culinary Heritage, 2015 yılından bu yana Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile çalışmalarını sürdürmektedir. Gaziantep Büyükşehir Belediyesine bağlı hizmet veren Mutfak Sanatları Merkezi (MSM) Culinary Heritage ağına dahil olmuştur (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

Culinary Heritage Ağı, her yıl üyeler ve ađ temsilcilerinin katıldığı “Mutfak Miras Çalışma Turları” gerçekleştirmektedir. Bu kapsamda şehirlerin gastronomi kültürleri deneyimsel olarak tanıtılırken, aynı zamanda şehrin kültürel zenginlikleri, doğal zenginlikleri de tanıtılmaktadır. 14- 18 Ekim 2019 yılında Gaziantep'te de Mutfak Mirası

Çalışma Turu adlı bir saha çalışması düzenlenmiş olup şehrin tanıtımı yapılarak, Gastronomi Turizmine yeni bir bakış açısı kazandırılması adına çalışmalar gerçekleştirilmiştir. (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023)

3.3.2. Unesco Yaratıcı Şehirler Ağı (UCCN)

Birleşmiş Milletler' in uluslararası iş birliğine teşvik eden kurumlarından biri de Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu'dur (UNESCO). 1946 yılında kurulan UNESCO'nun misyonu, 'barışın inşa edilmesi, yoksulluğun ortadan kaldırılması, sürdürülebilir kalkınma ve kültürler arası etkileşime' katkıda bulunmaktır (UNESCO Institute for Lifelong Learning, 2008).

UNESCO'nun projelerinden biri olan Yaratıcı Şehirler Ağı (UCCN) ise, şehrin gelişimini şekillendirmesi ve sürdürülebilir kalkınma sağlamasıyla birlikte yaratıcılığı, kültürel yaşama katılımı ve yeniliği artırmayı amaçlamaktadır (UNESCO Türkiye Milli Komisyonu)

2004 yılında kurulan bu ağ, kentsel gelişimin sürdürülebilirliği için stratejik bir faktör olarak kabul edilen yaratıcılığı desteklemek amacıyla şehirler arasında iş birliğini teşvik etmektedir. Ağa dâhil olan şehirler, ortak bir hedef doğrultusunda bir araya gelerek faaliyet göstermektedir, bu faaliyetler, yerel düzeyde kalkınma planlarının merkezine yaratıcılık ve kültürel sektörlerin yerleştirilmesi ve uluslararası düzeyde aktif bir iş birliği ağı oluşturulması olarak örnek gösterilebilir.

Kültürü ve yaratıcılığı sürdürülebilir kalkınma ve kentsel yenilenme için itici bir güç haline getirmeyi amaçlayan yeni stratejilerin, politikaların, girişimlerin ve kültürlerarası diyalogun geliştirildiği şehirler, bu sayede ekonomik krizlere, çevresel etkilere, demografik büyüme ve sosyal gerilimlere yanıt verebilmektedir (Karataş , Aksu , & Deniz, 2023)

Ağa katılan şehirler, en iyi uygulamalarını paylaşma konusunda taahhütte bulunarak kamu ve diğer paydaşlar arasında ortaklıkların geliştirilmesini teşvik etmektedir. Kültürel faaliyetlerin, mal ve hizmetlerin yaratılmasını, üretimini, dağıtımını

ve yayılmasını güçlendirmek, yaratıcılık ve yenilik merkezlerinin geliştirilmesi ve kültür sektöründeki yaratıcılar ve profesyoneller için fırsatları genişletmek, özellikle marjinalleştirilmiş veya savunmasız gruplar ve bireyler için kültürel yaşama erişimi ve katılımı iyileştirmek, kültürü ve yaratıcılığı sürdürülebilir kalkınma planlarına tam anlamıyla entegre etmek ağın misyonları arasındadır. Yaratıcı Şehirler Ağı, sadece yaratıcılığın rolünü düşünmek için bir platform değil, aynı zamanda özellikle 2030 Sürdürülebilirlik Gündeminin uygulanmasına yönelik eylem ve yeniliğin doğduğu bir alan olarak UNESCO'nun önemli bir ortağıdır (UNESCO, 2022)

UCCN, 2015 yılı itibariyle Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile çalışmalarını sürdürmektedir. Aralık 2015'te UCCN gastronomi şehri olarak tescil edilen Gaziantep Mutfağı, Türkiye'den bu ağa dâhil olan ilk Türk şehri olmuştur. İstanbul Çırağan Sarayı'nda yapılan tanıtım töreninde siyaset, sanat, akademi, basın dünyasından birçok ulusal ve uluslararası katılımcı yer almıştır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ağa dahil olduğu tarihten itibaren düzenlenen yıllık toplantılara katılım sağlayarak şehrin tanınırlığını ve turizm potansiyelini arttırmada katkıda bulunmuştur. 2016 yılında Östersund, İsveç'te, 2017 yılında Enghien-les-Bains, Fransa'da 2018 yılında Krakow ve Katowice, Polonya'da, 2019, Fabriano, İtalya'da toplantılara katılım sağlayarak şehrin gastronomi turizmi potansiyelini tanıtmıştır (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

Gaziantep henüz bir UCCN yıllık toplantısına ev sahipliği yapmamıştır ancak ilerleyen dönemlerde büyük bir organizasyona ev sahipliği yapmayı planları arasına almıştır. Gaziantep 2018 yılında ilk uluslararası Gastronomi Festivalini organize etmiş ve bütün gastronomi şehirlerini davet etmiştir. 14 gastronomi şehri (Belem, Chengdu, Denia, Ensenada, Florianopolis, Hatay, Jeonju, Macao, Panama City, Paraty, Popayan, Shunde, Tucson ve Zahle katılmıştır) festivale katılım göstermiştir. (GBB Dış İlişkiler Daire Başkanlığı) Şimdiye kadar 4 kez düzenlenen Uluslararası Gastronomi Festivali şehrin tanıtımında büyük rol oynamaktadır. Gastronomi alanında sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla Gaziantep'in de içinde bulunduğu 2017 yılında başlanıp 2019 Eylül ayında sona eren Erasmus Youth4Food adlı ortak bir proje hayata geçirilmiştir. Projenin temel amacı genç bireylerin ilgisini gastronomi alanına çekmek, onları aşçılık ve çiftçilik gibi mesleklere yönelmesini sağlamak için etkili yöntemler keşfetmektir. Proje hareketliliği kapsamında iyi uygulama örneklerini görmek ve atölye faaliyetlerini gerçekleştirmek üzere; İspanya'nın Denia şehrinden 2 öğretmen ve 3 öğrenci Gaziantep'te ağırlanmıştır.

Gaziantep ise aralarında öğrenci ve eğitimcilerin bulunduğu 5 kişilik ekiple İsveç'in Östersund ve İspanya'nın Denia şehirlerindeki tanıtım faaliyetlerinde yer almışlardır. (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

İpek Yolu üzerinde Yemek Kültürü Temelli İlişkilerinin Tarihi Projesi, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından UNESCO'ya sunulan projelerden birisidir. İpek Yolu ülkelerindeki Yiyecek ve İçecek Kültürü Temelli İlişkileri irdeleyen bu tarihi araştırma projesi, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından başlatılmıştır. Projenin amaçları arasında İpek Yolu boyunca tüketilen yiyecek ve içecekler hakkında araştırma yapmak ve gastronomi yoluyla İpek Yolu üzerinde yer alan şehirlerarasında uluslararası iş birliğini güçlendirmek yer almaktadır. İpek Yolu üzerinde Yemek Kültürü Temelli İlişkilerin Tarihi Projesi kapsamında, 2017 yılında Gaziantep'te bir atölye çalışması organize edilmiş ve UNESCO-İpek Yolu Online Platformunda etkinliğe ilişkin bir duyuru yapılmıştır (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

3.3.3. DÉLICE (Dünya Gurme Şehirler Ağı)

Lyon Belediyesi, “öğrenin, paylaşın, bağlanın” sloganıyla 2007 yılında Délice Ağı'nı kurmuştur. Délice Ağı, gıda ve gastronomiyi kentsel ekonomik kalkınma ve şehrin çekiciliği için bir destek olarak gören dünya çapındaki şehirlere yönelik bir araçtır. Ağa üye şehirlerin tümü, kültürel mirasları ve güçlü gastronomi kültürleri veya güçlü gıda stratejileri sayesinde şehrin çekiciliği, ekonomik kalkınma, istihdam ve genel refah açısından etki yaratma isteğiyle hareket etmektedir (Delice Network , tarih yok).

Dünya Gurme Şehirler Ağı (Délice) gıda ve gastronomi ile şehrin kalkınması, tanıtımı ve vatandaşların genel refahı arasında bağlantı kuran en önemli profesyonel ağ olarak tanımlanırken gıdayla ilgili proje ve girişimlerin uygulanmasında yer alan şehir temsilcilerini bir araya getirmektedir. Ağ içerisinde yer alan şehirlerin paylaşmayı kabul ettikleri ortak değerler;

1. Kültürel mirasın korunması ve insanların gastronomi ve yemek kültürünün önemi konusunda bilinçlendirilmesi ihtiyacı,

2. Gıda ve gastronomiyi sürdürülebilir ve çevre dostu bir şekilde yeniden düşünme arzusu,
3. Her şehir için küresel bir proje geliştirmek üzere gastronomik değer zincirinde yer alan aktörleri bir araya getirme arzusu,
4. Yiyecek ve gastronominin güçlü sosyal uyum yaratmada etkili olduğu inancı,
5. İş yaratma ve girişimcilik geliştirmede gıda ve gastronomi sektörünü ileri bir sektör haline getirme taahhüdü,
6. Sürdürülebilir, yüksek kaliteli turizm gelişimi için gıda ve gastronomi teşviki,
7. Sağlıklı beslenme alışkanlıkları, gıda ve gastronomi ile ilgili güçlü değerleri aktarırken eğitim, aktarım ve araştırmanın önemi konuları yer almaktadır (Delice Network , tarih yok).

Gaziantep şehri, 2015 yılında Avrupa Komisyonu'nun “Yerel Turizm ve Gastronomi” alanında EDEN Ödülü'ne layık görülmüştür ve aynı yıl UNESCO tarafından Türkiye’de gastronomi alanında Yaratıcı Şehir olarak tanınan ilk şehirdir. Délice ağı ise 2018 yılı itibariyle Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile çalışmalarını sürdürmektedir (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

3.3.4. Avrupa Bisikletçiler Federasyonu (ECF) ve Bisikletçiler İçin Şehirler ve Bölgeler (CRC)

ECF tarafından desteklenen “Bisikletçiler için Şehirler ve Bölgeler (CRC), bir ulaşım ve eğlence aracı olarak bisiklet kullanımını teşvik etmek için aktif olarak çalışan yerel ve bölgesel yönetimleri bir araya getiren bir ağıdır. Ağın amaçları arasında siyasi girişimleri ve pratik çalışmaları arttırmak için bilgi, çözüm ve stratejileri paylaşmak, bilgi alışverişinde bulunarak bisiklet sürmeyi teşvik etmek için harekete geçmek konusunda şehirlere ilham vermek ve politik düşünmede bir değişiklik yaratmayı tetikleyerek ve

destekleyerek bisiklet sürmeyi kentsel planlama uygulamalarının merkezine koymak yer almaktadır (European Cyclists Federation, tarih yok).

ECF 2030 Stratejilerinin içerisinde yer alan daha fazla ve güvenli bisiklet sürmek, daha güçlü siyasi destek ve daha yüksek yatırım misyonları doğrultusunda belirlenen hedef tüm Avrupa kıtasını geçen ve birleştiren eksiksiz bir Avrupa bisiklet yolu ağı olan EuroVelo ağının oluşturulmasını ve işletilmesini teşvik etmek ve koordine etmektir. Bu gerçekten sürdürülebilir Trans-Avrupa Ulaştırma Ağıdır. ECF, EuroVelo'nun ticari markasına sahiptir ve gelişimini Avrupa düzeyinde koordine etmektedir (European Cyclists Federation, tarih yok).

Turizm ile bisiklet arasındaki ilişkinin gittikçe arttığı ve teşvik edildiği günümüzde bisiklet turizminin bir alt kümesi olarak bisiklet etkinlikleri de çevreye duyarlı, yerel katılımı sağlayan, kültürel mirasın yeniden canlanmasına katkı sunan bir etkinlik şekli olmasından dolayı, şehirlerde ve özellikle kırsal bölgelerde sürdürülebilir turizmin gelişmesi için önemli bir fırsat olarak sunulmaktadır. (Uğuz Çelik & Özbek, 2018)

Şehrin alt yapısını bisiklet kullanımına uygun şekilde tasarlamak yalnızca yerel halk için değil bölgeyi ziyaret eden turistler içinde çekici olacaktır. Alternatif turizm çeşitlerinden olan bisiklet turizmini teşvik etmek için ağın içinde görünür faaliyetler düzenlemek oldukça önemli olacaktır.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi 2021 yılında planlanmış 150 km bisiklet ağı projesiyle bu ağa üye olmuştur ve aynı yıl Avrupa Bisiklet Federasyonundan “Bisiklet Dostu İşveren” sertifikası almıştır. 2022 yılında Avrupa Birliği Erasmus+ Programı kapsamında finanse edilen E-magazine “Cycle Initiatives dergisinde “Gastronomy and Historical Tour in Gaziantep” başlığıyla bir çalışma paylaşılmış ve şehir hakkında bisiklet rotaları üzerinden tanıtım gerçekleştirilmiştir. 11-13 Ekim 2023 tarihinde İzmir’de gerçekleştirilen EuroVelo ve Bisiklet Turizmi Konferansında bisiklet turizmi ve mirası konulu üç gün süren oturumlar, paneller ve ağ oluşturma için 33 farklı ülkeden yaklaşık 270 insanı bir araya gelmiştir ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Ulaşım Daire Başkanlığı ve Turizm Tanıtım Şube Müdürlüğü birlikte katılım sağlayarak şehrin bisiklet turizmi alanındaki mevcut durumunun anlatımını ve tanıtımını yapmıştır. Konferansın açılışı Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanı tarafından yapılmıştır. Konferans bisiklet, turizm ve miras profesyonellerine bisiklet ve miras arasında bağlantı kuran yeni

girişimler geliştirme konusunda birçok yeni fikre yol açmıştır (GBB Ulaşım Planlama Şube Müdürlüğü, 2023).

3.3.5. Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği (UITP)

Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği (UITP), 1885 yılında kurulan merkezi Brüksel’de bulunan, sürdürülebilir kentsel hareketliliğin teşvikini savunan bir kuruluştur. UITP’nin 100’den fazla ülkeden 1900’den fazla üyesi bulunmaktadır. Dünya genelinde 13 ofisi vardır (Advancing Public Transport, tarih yok).

Kaliteli ve erişilebilir bir ulaşım ağına sahip destinasyon turizm ürünlerine ulaşımı kolaylaştırmakta ve turizm faaliyetlerine katılım konusunda bireyleri daha istekli hale getirmektedir (Uzun, 2016) Turizm sektörünün önemli bir alt dalı olan ulaşım sektörü, turizm faaliyetine katılan bireylerin deneyim kazanmasında, tatillerinden maksimum faydayı alıp beklentilerinin karşılanmasında ve destinasyon sadakatinin oluşmasında önemli bir sektördür. Bunun nedeni olarak turizm ürününün özelliği gereği ürünlerin tüketiciye değil de tüketicilerin ürünlere ulaşması zorunluluğundan kaynaklanmaktadır.

Şehir içi ulaşımın turizm faaliyetlerindeki önemi düşünüldüğünde şehrin bu ağın içinde yer alması tüm yenilikler ve gelişmelerden haberdar olarak güncellemelerin sağlanması hem şehir halkı hem de turistler için konfor alanı yaratacak ve özellikle karbon ayak izini azaltma yolundaki çevre dostu turistler için vazgeçilmez bir alternatif olacaktır. Bu ağın nitelikli kullanımı turizme doğrudan hizmet edecektir.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, 2013 yılında birliğe üye olmuştur. 15-18 Kasım 2010 da Hong Kong da gerçekleştirilen Public Transport Financing konulu toplantıya katılım sağlayarak şehirde ulaşım konusunda bilgi sunmuştur. 19-20 Ekim 2010 tarihinde Madrid (İspanya) da gerçekleştirilen 10. Light Rail Conference katılım sağlayarak turizmin önemli konularından biri olan ulaşım konusunda şehirdeki hafif raylı sistemler hakkında tanıtım gerçekleştirmiştir. 6-8 Şubat 2022, MENA Ulaşım Kongresi ve Fuarı, Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği (UITP) ve Dubai Yollar ve Ulaşım Kurumu tarafından düzenlenmiştir. Etkinliğe 30 ülkeden 2000 katılımcı, 21 ülkeden 85 konuşmacı ve 17 ülkeden ise 50 sergici katılmıştır. Etkinlik, Dubai Dünya Ticaret Merkezi’nde düzenlenmiştir. Ana başlıklardan biri olan “Yaşanabilir Şehirler” başlığında Gaziantep

ile ilgili tanıtım faaliyetleri ve iş birliği toplantıları gerçekleştirilmiştir (GBB Toplu Taşıma Planlama Şube Müdürlüğü, 2023).

3.3.6. Avrupa Bölgeler Asamblesi (AER)

Avrupa Bölgeler Meclisi (Assembly of European Regions-AER), 1985 yılında kurulan ve günümüzde 35 ülke, 230 bölge, 15 bölgeler arası örgütün üye olduğu bağımsız bölgeler ağı olarak faaliyetlerini yürütmektedir. Farklı alanlarda çalışmaların yürütüldüğü ağda oluşturulmuş komitelerden biri Kültür, Eğitim, Gençlik ve Uluslararası İş birliği ve aynı zamanda Turizm ve Gençlik alanında çalışma ve iş birlikleri yürütmektedir (Assembly of European Regions, tarih yok).

Avrupa şehirleriyle paralel turizm politikaları izlenen ülkemizde Gaziantep'in bu ağa üyeliği artık şehirler ölçeğinde büyüme gerekliliğinin önemli yansımalarından biri olarak değerlendirilebilir.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesin yaptıkları icraatları sonucunda Avrupa Konseyi tarafından 2012 yılında ilk olarak Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgeler Komitesi tarafından 'insan hakları ve demokrasi' alanında '12 Yıldız Şehir' ödülünü aldıktan sonra Avrupa Konseyi Parlamenterler Asamblesi Gaziantep'e Avrupa Diploması Ödülü'nü vermiştir. Bu ödüllerin verilmesinde en önemli etken Gaziantep'te yapılan tarihi ve kültürel yatırımlar olmuştur. Yapılan tüm bu yatırımlar kentin turizm alanında önemli bir ivme kazanmasına neden olmuştur. 31 Mayıs-2 Haziran 2017 de St. Pölten (Avusturya) da 24-25 Ocak tarihlerinde Brüksel (Belçika) da gerçekleştirilen toplantılara katılım sağlanmış olup uluslararası iş birliği aktif olarak korunmaktadır (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

3.3.7. Asya Belediye Başkanları Forumu (AMF)

Asya Belediye Başkanları Forumu (AMF), sürdürülebilir barışı tesis etmek, Asya şehirleri ve insanları arasında yapıcı iş birliklerini teşvik etmek, Asya şehirleri arasında

dostane ilişkileri geliştirmek ve aynı zamanda tüm Asya şehirlerinin farklı ekonomik, sosyal, bilimsel ve teknolojik alanlarda sürdürülebilir kalkınması için gerekli zemini sağlamak amacıyla faaliyet göstermektedir. Kalıcı üyelik, gönüllü üyelik, katılımcılık ve onur üyelikleri sistemi ile oluşan bu yapıya katkı sağlamak isteyen her kuruluş bu birliğine katılabilir (Metropolis, tarih yok).

Asya Belediye Başkanları Forumu'nun hedeflerinin başında, belediyeler arasında iş birliği ve ortaklık seviyesinin artırılması, üye şehir vatandaşları arasında sosyal ve kültürel bütünlüğünün de içinde bulunduğu dengeli kentsel kalkınma için daha iyi bir ortamın kurulması ve kentsel kalkınmanın optimizasyonuna bağlı doğru kaynak tahsisi için daha iyi çözümler sunmak sayılabilir.

23-27 Kasım 2014 de Haiko (Çin) da gerçekleştirilen 4. Genel Kurul Toplantısında, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin bir sonraki dönem için resmi olarak Asya Belediye Başkanları Forumu Başkanı seçilmiştir (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

29 Ağustos 2015'te gerçekleştirilen 5.Yürütme Kurulu toplantısında üç teknik paralel oturum aynı anda gerçekleştirilmiştir. Toplantı da ulaşımın ve turizmin birbirleriyle olan ilişkisine dikkat çekilerek batılı ülkelerde sivil toplumun örgütlenmesinin trafik sorunun çözümüne yaptığı katkıları vurgulanmıştır. Gelişmiş ülkelerin şehirlerindeki yüksek turizm istatistiklerinden örnek verilerek, tarihi zenginliği çok büyük olan Asya şehirlerinin de turizm gelirlerini artırmak için atılım yapmalarının zamanının geldiği belirtilmiştir. Her teknik oturum aynı zamanda yarım gün Eğitim Atölyesi ve ev sahipliği yapan şehirlerin “trafik ve toplu taşıma” ve “şehir turizminde kültür ve ekonomi” alanlarındaki ana projelerine teknik ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Bu organizasyon katılımcılara ilgili alanlarda görüş ve deneyimlerini paylaşabilecekleri bir ortam sağlamıştır (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

Gaziantep'in ev sahipliği yaptığı ve Türkiye Belediyeler Birliği'nin desteklediği Asya Belediye Başkanları Forumu (AMF) 5'inci Genel Kurulu etkinliği 28 Kasım -03 Aralık 2018 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. 21 Asya ülkesinden 150 belediye başkanı, vali ve üst düzey yönetici katılmıştır (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

09-10 Aralık da Tahran’da gerçekleştirilen 3.Akıllı Şehirler Tahran Kongresinde bölgedeki en son teknolojik gelişme ve iş modellerinin paylaşıldığı konferansta; uygulama stratejileri, vaka çalışmaları ve en iyi uygulamalar ile 21. Yüzyıl Akıllı Şehirlere geçiş için etkileyici iş modellerinin geliştirilmesi konusu tüm üye ülke katılımcılarıyla görüşülmüş ve birbirlerinin yönetimindeki bu uygulamalar konusunda bilgi sahibi olunmuştur. 08 Haziran 2021 de gerçekleştirilen toplantıda Kermanşah, Tahran, Isfahan ve Rashd şehirleri ile turizm başta olmak üzere iş birliğinin geliştirilmesi üzerine görüşmeler sağlanmıştır. Kent Diplomasinin önemine vurgu yapılarak Isfahan, Tahran, İstanbul ve Gaziantep’in de içerisinde bulunabileceği bir kültürel etkinlik önerisi sunulmuştur. Gastronominin birleştirici bir unsur olduğunun altının çizildiği toplantıda İran UNESCO Yaratıcı şehirler ağının bir üyesi olan Rashd şehri ile iş birliği sağlama, şeflerin deneyimlerinin de değerlendirilebileceği bir etkinlik ile İran ve Türk mutfaklarını bir araya getirebilecekleri konusu istişare edilmiştir (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

3.3.8. Avrupa Şehirler Birliği (EUROCITIES)

Bağımsız, kazanç amacı gütmeyen bir yerel yönetim ağı olan EUROCITIES’in temelleri, 1986 yılında, Rotterdam’da düzenlenen “Şehir, Ekonomik Toparlanmanın Arkasındaki Motor” konulu konferans ile atılmıştır (Akman, 2017)

1989 yılında Barselona, Birmingham, Frankfurt, Lyon, Milano ve Rotterdam kentlerinin girişimiyle kurumsallaşan EUROCITIES, bireylerin kendilerini kentin ve dolayısıyla Avrupa’nın bir parçası olarak hissedebileceği kentler inşa edebilmeyi amaçlamaktadır. 6 kentin girişimiyle oluşturulan bu ağ, günümüzde 38 ülkede 130 milyon insanı temsil eden 200’den fazla kentin bir arada olduğu geniş bir ağı temsil etmektedir. Kapsayıcı, refah seviyesi yüksek, sağlıklı ve hareketli, canlı, küresel sorunların yerel çözümlerle sonuca ulaştırıldığı, yenilikçi kent ve kent yönetimlerini oluşturmayı esas alan bir ağıdır. Türkiye’deki EUROCITIES üyesi kentler ise Beylikdüzü, Beyoğlu, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kadıköy, Mezitli, Nilüfer, Osmangazi ve Pendik’ten oluşmaktadır (Zengin Celebi & Alkan, 2022).

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Mayıs 2012 de Gijon (İspanya) da gerçekleştirilen “Cooperation Platform” toplantısında kentimizin kültürel miras ve zenginliklerinin de anlatıldığı sunumunu yapmıştır. Ekim 2016 da Regensburg (Almanya) da gerçekleştirilen Eurocities Culture for Cities and Regions Unesco World Heritage City Regensburg programında hem şehrimiz hakkında sunumları gerçekleştirmiş hem de Dünya Mirası olan Regensburg şehrinin çalışmalarını dinleyip yenilikçi yaklaşımlar geliştirmişlerdir. Program kapsamındaki temalar; şehir merkezindeki büyük ölçekli kültürel mirasın yönetimi ve kullanıcı odaklı kültürel politika yaklaşımı şeklindedir. Gaziantep Kalesi etrafında konumlanan eski şehrin bu temalar doğrultusunda hem yerel halk hem de turistlerce kullanıma teşvik edilmesi; toplantı sonucunda yetkililerce büyük kazanım olarak değerlendirilmiştir (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

3.3.9. Uluslararası Park ve Rekreatyon İdaresi Federasyonu (IFPRA-WUP)

1957 yılının mayıs ayında Londra’da kurulmuştur. Kurulma amacı, bahçıvanlık ve eğlence hizmetlerinde ve kamu, il ve belediye idaresinde istihdam edilen kişileri uluslararası düzeyde birleştirmek; uluslararası kabul edilebilir eğitim ve yeterlilik standartlarını benimsemek; mesleğe ilişkin bilgileri dağıtmaktır. Buna ek olarak, organizasyon, tüm profesyoneller için tek bir uluslararası standartlar belirlemek ve teşvik etmek, araştırma ve geliştirmeyi kolaylaştırmak, endüstride sürdürülebilirliği ve ekolojik faydaları tesis etmek amacıyla hareket etmektedir (parcaustralia, 2022).

Eski adı IFPRA (International Federation of Parks and Recreation Administration) ‘Uluslararası Park ve Rekreatyon Yönetim Federasyonu’ olan ve yeni düzenlemeler ve değişiklikler ile WUP (World Urban Parks) olarak değiştirilen uluslararası bu ağ, 134 ülke olmak üzere 742 üyeye sahiptir. 2013 yılından bu yana Gaziantep Büyükşehir Belediyesi olarak WUP’a üyedir. Mayıs 2015 de Ponte De Lima (Portekiz) da gerçekleştirilen Akıllı Park ve Bahçeler Konferansında şehrin önemli bir destinasyonu olan Alleben Göleti’nin anlatımı gerçekleştirilmiştir. Eylül 2016 da Cape Town (Güney Afrika) da gerçekleştirilen 2. Dünya Kentsel Parklar Kongresinde yine önemli bir turizm destinasyonu olan Karkamış Antik Kenti çevresinde hakkında sunum kapsamında bilgi

verilmiştir (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Kent Estetiği ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı, 2023).

3.3.10. Uluslararası Botanik Bahçeleri Koruma Birliği (BGCI)

Uluslararası Botanik Bahçeleri Koruma Birliği (Botanic Gardens Conservation International) 1987 yılında kurulmuştur. 118 ülkeyi kapsayan bu birlikte üye ülkelerde yer alan kentlerden 622'si BGCI üyesidir (Botanics Gardens Conservation International, tarih yok).

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Botanik Bahçesi'nin Ocak 2013'ten bu yana üyesi olduğu platformda Türkiye'den ise toplam 5 botanik bahçesi yer almaktadır. Ekim 2013 de Dunedin (Yeni Zelanda) de gerçekleştirilen 5. Dünya Çapında Botanik Bahçeleri Kongresinde Gaziantep için önemli turizm noktalarından biri olan şehir merkezinde hizmet sunan Botanik Bahçesinin tanıtımı ve anlatımı yapılmıştır. Nisan 2014 de İspanya Kanarya Adalarında gerçekleştirilen Botanik Bahçelerinde Bilim Kongresinde Gaziantep Botanik Bahçesinin geofitleri hakkında sunum yapılmıştır. Ekim 2014'te Nanjing (Çin) de gerçekleştirilen 5. Asya Bölgeleri Botanik Bahçeleri İletişim Ağı Kongresinde Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Botanik Bahçesinin Eğitim Değeri hakkında sunum yapılmış ve destinasyonun tanıtımı gerçekleştirilmiştir (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Kent Estetiği ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı, 2023).

Haziran 2017 de Cenevre (İsviçre) de gerçekleştirilen 6. Global Botanik Bahçeleri Kongresinde "Toplumdaki Botanik Bahçeleri: Geleceğe Yönelik Vizyonlar" konusunda "Neolitikten Dönemden Günümüze Doğru Tasarlanan Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Yeni Botanik Bahçesi" sunumu gerçekleştirilmiştir. Mayıs 2018 de Lizbon (Portekiz) da gerçekleştirilen 8. Avrupa Botanik Bahçeleri Kongresinde "Eğitim Programlarında Botanik Bahçelerinin Rolü" konusunda "Ekoloji Kulübüm" sunumuyla Gaziantep Botanik Bahçesinin tanıtımı gerçekleştirilmiştir. Eylül 2018 de Varşova (Polonya) da

gerçekleştirilen 10. Uluslararası Botanik Bahçelerinde Eğitim Kongresinde “Şehir Bahçeleri” konusunda Gaziantep Botanik Bahçesinin tanıtımı gerçekleştirilmiştir (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Kent Estetiği ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı, 2023).

3.3.11. İpekyolu Belediye Başkanları Forumu

2007 yılında birkaç kilit aktivist tarafından (Mr. Magnus Bartlett, Dr. Thomas Bauer, Dr. Wojciech Hubner, Dr. YoungHoon Kwaak, Mr. Peter M.K. Wong, Dr. Norio Yamamoto) bölgede barışçıl iş birliği ile İpekyolu geleneğini yeniden canlandırmak adına büyük bir hareket olarak başlatılmıştır. Amaçları; Güneydoğu, Orta Asya, Orta Doğu, Rusya ve Avrupa şehirleri ile sosyal, kültürel ve ekonomik entegrasyon projeleri üretmek uygulamaktır. İpek Yolu Forumu çok sayıda vatandaş ve uluslararası kuruluşun bölgedeki girişimleri için bir ilham kaynağı olmuş ve ortak bir payda haline gelmiştir. Farklı BM yapıları, ülkeler, ticari yapılar, sivil toplum örgütleri ve dünyanın her yerinden katılımcıların bir araya gelerek; şehirlerinin vizyonlarını, turizmini, ekonomik-sosyal kalkınma projelerini antik ve modern geleneklere uygun olarak geliştirmeyi ve biçimlendirmeyi hedeflemektedir (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

Tarihi İpek Yolu’nun yeniden canlandırılması, turizm, ticaret, kültür ve turizm faaliyetlerin arttırılması amacıyla yönelik olarak “İpek Yolu Belediye Başkanları Forumunun 7.si 09-11 Kasım 2012 tarihinde ipek yolunun önemli merkezlerinden biri olan Gaziantep’te yapılmıştır. 7. İpek Yolu Belediye Başkanları Forumuna 35 ülkeden yabancı konuklar katılım sağlamıştır. Gaziantep’in ev sahipliğinde Belediye Başkanlarının katılımı ile “İpek Yolu Anıtı" resmi açılışı gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Zeugma Mozaik müzesinin de yer aldığı İpek Yolu'na "Kervan" figürleri yerleştirilmiştir. Dönemin Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Başkanına Dünya Vatandaşlar Örgütü (WCO) tarafından barış sertifikası ve madalyası verilmiştir. Gaziantep Büyükşehir Belediye Meclisi’nin aldığı karar ile Dünya Vatandaşlar Örgütü (WCO) Başkanı Prof.Dr. Young Hoon Kwaak’a “Fahri Hemşerilik Beraatı” verilmiştir (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

Gaziantep Üniversitesi (GAÜN) ile Çeçenistan'ın Grozny Üniversitesi, Grozny Şehir Ticaret Üniversitesi ve Güney Kore'nin Hankuk Üniversitesi arasında üniversiteler arası iş birliği protokolü imzalanmıştır. Şirehan Otel ile Güney Kore'deki Dunhuang Culture Hotel ve Çin'deki Hidden Bay Otelleri arasında "İpek Yolu Kültür Otelleri Ağı" anlaşması imzalandı. Bu anlaşma ile İpek Yolundaki tarihi oteller arasında kültür ağı oluşturulacak ve ağ içindeki ülkeler arasında kültürel geziler organize edilmesi kararlaştırılmıştır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin organizasyonu ile düzenlenen programda bir araya gelen İpek Yolu üyesi kentlerden Çin, Güney Kore ve Çeçenistan'ın yetkilileri, İpek Yolu Belediye Başkanları Forumu ve Dünya Vatandaşlar Örgütü Sekreteraryalarının yer aldığı ofisin (Gaziantep Evi-Bey Mahallesi) açılışına katılım sağlamışlardır. Dünya Vatandaşlar Örgütü (World Citizen Organisation) Türkiye'deki Genç Elçilerini Gaziantep'ten seçmiştir. Büyükelçiler sertifikalarını Dünya Vatandaşlar Örgütü (WCO) Başkanı Dr. Young Hoon Kwaak'dan almışlardır. Genç Elçiler Gaziantep ve İpek Yoluna katkı sağlamak ve Gaziantep'i uluslararası platformda tanıtmak üzere görevlendirilmiştir (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

3.3.12. Uluslararası Folklor Festivalleri ve Geleneksel Sanatlar Organizasyon Konseyi (CIOFF)

CIOFF (Uluslararası Folklor Festivalleri ve Geleneksel Sanatlar Organizasyon Konseyi) merkezi Fransa'nın Confolens şehrinde olan UNESCO ile resmi ortaklığı olan uluslararası bir sivil toplum kuruluşudur. 1970'den beri geleneksel kültürün korunması, tanıtılması ve yayılması için çalışmalarını sürdüren CIOFF, faaliyetleri aracılığıyla dans, müzik, oyunlar, ritüeller, gelenekler ve diğer sanatlar gibi ifade biçimleri aracılığıyla somut olmayan mirası tanıtmayı hedeflemektedir. Bunun yanı sıra, 112 ülkeyi kapsayan ağıyla UNESCO'nun amaçlarına da hizmet etmektedir. 30.000'den fazla folklor dansı ve müzik grubu ve halk sanatları organizasyonları da dahil olmak üzere 1 milyondan fazla insanın Dünya Çapındaki CIOFF Ulusal Bölümleri aracılığıyla CIOFF ile ilişkili olduğu tahmin edilmektedir. (Cioff, tarih yok).

Bunun yanı sıra, UNESCO'nun amaçlarına hizmet etmektedir. Bu kuruluştaki üyelerinin ve folklor ve kültürel miras alanlarında çalışan sivil toplum kuruluşlarının faaliyetleri desteklenmektedir. Dünya çapındaki CIOFF üyelikleri, 63 ulusal bölüm, 32

ortak üye, 4 ortak üye ve 13 karşılık gelen üye ile dünyanın 112 ülkesini kapsamaktadır (Cioff, tarih yok).

30.000'den fazla folklor dansı ve müzik grubu ve halk sanatları organizasyonları da dahil olmak üzere 1 milyondan fazla insanın Dünya Çapındaki CIOFF Ulusal Bölümleri aracılığıyla CIOFF ile ilişkili olduğu tahmin edilmektedir.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi olarak 2011 yılından itibaren Uluslararası Fıstık Festivalleri, Uluslararası Gençlik Festivalleri, Uluslararası Çocuk Festivalleri olmak üzere şehirde gerçekleştirilen birçok etkinlikte CIOFF aracılığıyla Dünya'nın birçok ülkesinden folklorik unsurların şehre getirilmesi ile ilgili destek alınmış gerek halk dansları gerekse el sanatları alanlarında birçok dansçı ve sanatçıya şehri tanıtmaya fırsatı bulunmuştur. 2023 yılı ağustos ayı içerisinde Fransa'da gerçekleştirilecek olan 65. The Confolens Festival "Dances and Music of the World" etkinliğinde şehirde yer alan profesyonel halk oyunları ekibi Gaziantep adına katılım sağlayacaktır (GBB Turizm ve Tanıtım Şube Müdürlüğü, 2023)

3.3.13. OECD

OECD'nin öncüsü, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'nın yeniden inşası için Marshall Planı kapsamında Amerika ve Kanada yardımını yönetmek üzere kurulan Avrupa Ekonomik İş birliği Örgütü (OEEC) dir. OEEC'yi OECD'ye dönüştüren sözleşme, 14 Aralık 1960'ta Paris'teki Chateau de la Muette'de imzalanmış ve 30 Eylül 1961'de yürürlüğe girmiştir (Oecd Better Policies For Better Lives, tarih yok).

OECD'nin görevi, hükümetlere dirençli, kapsayıcı ve sürdürülebilir büyümeyi destekleyen politikalar konusunda tavsiyelerde bulunarak dünya çapında daha fazla refah sağlamak, G7 ve G20 ile yakın iş birliği de dahil olmak üzere, kanıta dayalı politika analizleri ve tavsiyeleri, standartlar ve küresel politika ağları aracılığıyla, reformların ve küresel zorluklara yönelik çok taraflı çözümlerin geliştirilmesine yardımcı olmak olmuştur (OECD, tarih yok).

Dünyanın karşı karşıya kaldığı sorunlara çözüm bulmak için ekonomik büyümenin tek başına yeterli olmadığının ve gerçekleştirilecek her adımın ekonomik, toplumsal ve çevresel ilişkilerle uluslararası düzeyde birbirine bağlı olduğunun anlaşılmasıyla birlikte

sürdürülebilir gelişim anlayışı tüm endüstriler için önem arz etmeye başlamıştır (OECD, 2008). Nitekim 2017 yılı Birleşmiş Milletlerin (UN) 70. Genel kurulunda “Gelişme için Sürdürülebilir Turizm Yılı” olarak ilan edilmiştir.

2016 itibariyle kurulan OECD Kapsayıcı Gelişme için Şampiyon Belediye Başkanları İnisiyatifi, dünya genelinde 60 Belediye Başkanının davet usulüyle dahil olduğu bir girişimdir. Anılan Belediye Başkanları koalisyonuna dahil olan başkanların yaklaşımı toplumun her kesimini kapsayan ve eşitlik ilkesine dayanan yaklaşımlarıdır.

OECD Genel Sekreteri Angel Gurría ve OECD Şampiyon Belediye Başkanları Girişimi’nin Başkanı Paris Belediye Başkanı Anne Hidalgo’nun imzasıyla gönderilen mektup ile Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, şehir adına edinilen başarılar ışığında OECD Şampiyon Belediye Başkanları Girişimine davet edilmiştir. Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Fatma Şahin, söz konusu koalisyona, Türkiye’den davet alan ilk belediye başkanıdır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi; sosyal uyum, kapsayıcılık, ekonomik refahın artırılması, göç yönetimi ve mültecilerin entegrasyonu, kültürel mirasın korunması vb. birçok alanda yaptığı çalışmalarla küresel ölçekte birçok şehir için ufuk açıcı ve ilham verici olmayı başarmış ve OECD çatısı altında ki bu koalisyona dahil olmuştur (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi yukarıda açıklanan ağların dışında; Sürdürülebilirlik İçin Yerel Yönetimler (ICLEI) ağına 2012 tarihinden beri üyedir. Türkiye’den bu küresel ağına yalnızca 15 belediyenin üyesi olduğu görülmektedir (Zengin Celebi & Alkan, 2022).

Ayrıca 2015 tarihli Montreal Büyükşehir Bölgeleri Deklarasyonu kapsamında Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dünya Büyük Metropoller Ağı’nın (METROPOLIS) da üyesi olmuştur (GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü, 2023).

3.4 GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ İLE ULUSLARARASI DONÖR KURULUŞLAR ARASINDAKİ İLİŞKİLER

3.4.1. Avrupa Birliği

Avrupa Birliği (AB), 27 üye ülkeden oluşan ve toprakları büyük ölçüde Avrupa kıtasında bulunan siyasi ve ekonomik bir örgütlenmedir. 1993 yılında, Avrupa Birliği Antlaşması olarak da bilinen Maastricht Antlaşması'nın yürürlüğe girmesi sonucu, var olan Avrupa Ekonomik Topluluğu'na yeni görev ve sorumluluk alanları yüklenmesiyle kurulmuştur. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ve Avrupa Birliği ilişkileri 2006 yılında başlayıp 2014 yılında hız kazanarak günümüzde de sorunsuz bir şekilde devam etmektedir. Avrupa Birliği, birlik programlarına katılım sağlayan ülkelere, bölgeler arası kalkınmışlık düzeyindeki farklılıkların giderilmesi için araştırma, geliştirme, eğitim, sağlık, kültür gibi alanlarda hibe tahsis etmektedir. Aday ülke hakkıyla programlara 26 Şubat 2002 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Avrupa Topluluğu Arasında Türkiye'nin Topluluk Programlarına Katılmasının Genel İlkeleri Hakkında Çerçeve Anlaşma" ile Programlara katılmaya başlamıştır. Bu kapsamda Gaziantep Büyükşehir Belediyesi de açılan hibe çağrılarını takip etmekte ve uygun olan programlara başvuru yapmaktadır (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, 2023).

2014 yılından günümüze kadar Avrupa Birliği programlarından hibe alınarak hayata geçirilen proje detayları aşağıda yer almaktadır. Tablo 3'te GBB'nin 2014-2022 tarihleri arasında yürüttüğü AB projeleri program adlarıyla yer almaktadır.

Projeler

Tablo 3 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi AB Projeleri

Proje Adı	Yıl	Avrupa Birliği Program Adı
European Cities Serving As Green Urban Gate Towards Leadership In Sustainable Energy (EU-GUGLE)	2014	EU Comission 7. Çerçeve
AB-TÜRKİYE Anadolu Arkeoloji Enstitüsü Projesi	2016	IPA- II

İklim Değişikliği Projesi	2017	IPA- II
ERASMUS+ YOUTH4FOOD	2017	Erasmus+ Programı
Town Twinning Project	2019	Avrupa Birliği
Construction and Supervision of Gaziantep and Karkamış Waste Water Treatment Plant	2019	EU MADAD Fonu
Erasmus+ Göçmenlere Ortak İnsani Değerlerin Kazandırılması Projesi	2019	Erasmus+ Programı
Erasmus+ Yapılandırılmış Diyalog Projesi	2020	Erasmus+ Programı
Erasmus+ Yetişkin Eğitimi Colibri Birds Projesi	2020	Erasmus+ Programı
Future Kitchens	2022	Erasmus+ Programı
EDUCation about ClimATE change and polar science (EDUCATE)	2022	Horizon
Increasing Entrepreneurship in Agriculture with Modern Techniques	2022	Avrupa Birliği
Erasmus Ka151	2022	Erasmus+ Programı
Sustainable and Smart Mobility Strategy Plan for Gaziantep	2022	Avrupa Birliği (Ulaştırma Sektörel Operasyonel Programı)
Romacted Projesi	2022	Avrupa Birliği

Kaynak: (GBB Proje Koordinasyon ve İdari İşler Şube Müdürlüğü, 2023)

3.4.2. Birleşmiş Milletler

Birleşmiş Milletler (BM) 24 Ekim 1945'te kurulmuş; dünya barışını, güvenliğini korumak ve uluslararası ekonomik, toplumsal ve kültürel bir iş birliği oluşturmak için kurulan uluslararası bir örgüt olarak kendini "adalet ve güvenliği, ekonomik kalkınma ve sosyal eşitliği uluslararası tüm ülkelere sağlamayı amaç edinmiş" olarak tanımlamaktadır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile Birleşmiş Milletler' e bağlı kuruluşlarla ilişkilerin 2014 yılından günümüze kadar sorunsuz devam ettiği

bilinmektedir. Birleşmiş Milletler çatısı altında bulunan kuruluşlar insani yardım ve Birleşmiş Milletler Kalkınma Hedeflerinin gerçekleştirilebilmesi amacı ile hibe çağrıları yayınlamaktadır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ilgili çağrıları takip etmekte ve uygun proje başvurularını gerçekleştirmektedir (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, 2023). 2014 yılından günümüze kadar Birleşmiş Milletler kuruluşlarından hibe alınarak hayata geçirilen proje detayları aşağıda yer almaktadır. Tablo 4'te GBB'nin 2016-2022 tarihleri arasında yürüttüğü BM projeleri program adlarıyla yer almaktadır.

Projeler

Tablo 4 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Birleşmiş Milletler Projeleri

Proje Adı	Yıl	Birleşmiş Milletler Kuruluş Adı
Çocuk Evlilikleriyle Mücadele	2016	UNICEF (Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu)
Katı Atık Transfer İstasyonları	2016	UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı)
Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Meslek Edindirme Merkezi Kurulması Projesi	2016	UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı)
İtfaiyeye Araç Desteği	2016	UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı)
GBB Düzenli Depolama Sahası Katı Atık Ayrıştırma Tesisi	2017	UNDP (Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı)
Geçim Kaynağı Desteği Sunulması Projesi	2018	UN WOMEN (Birleşmiş Milletler Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Kadının Güçlendirilmesi Birimi)
Covid-19'la Mücadele Kapsamında Hijyen Kiti Dağıtımı Projesi	2020	IOM (Uluslararası Göç Örgütü)
Gastronomi Alanında Çocuk Mutfağı Kurulması Projesi	2020	IOM (Uluslararası Göç Örgütü)

Pandemi Sürecinde Maske Üretim Makinası ve Hammadde Temini	2020	IOM (Uluslararası Göç Örgütü) ve UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği)
GASMEK Kariyer Planlama ve Yönlendirme Birimi ve 3 adet atölye Oluşturulması	2022	UNHCR (Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği)

Kaynak: (GBB Proje Koordinasyon ve İdari İşler Şube Müdürlüğü, 2023)

3.4.3. Dünya Bankası

27 Aralık 1945'te kurulan Dünya Bankası (DB), üye devletlere uzun vadede kredi veren bir kuruluş olan Dünya Bankası'nın temel misyonu ülkelerin kalkınmasını desteklemek, kredi talep eden ülkelere kaynakların daha verimli kullanılması ve modern yönetim tekniklerinin geliştirilmesi gibi konularda yardımcı olmaktadır. DB, üye ülkelere 3 tip kredi sağlamaktadır. Bunlar proje, program ve ulusal para kredileridir. Bankanın sağlamış olduğu krediler uzun ve orta vadeli olup vadeler 15-20 yıl arasında değişmektedir. Dünya Bankası iç politikası gereği, Türkiye'deki yerel yönetimler ile İller Bankası aracılığı ile çalışmaktadır. Bu kapsamda Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile kredi/hibe ilişkileri uzun yıllardır İller Bankası aracılığı ile devam etmedir. Bunlar dışında GBB ve Dünya Bankası arasında devam eden 2 adet teknik destek projesi bulunmaktadır (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, 2023). Tablo 5'te GBB'nin 2021-2022 tarihleri arasında yürüttüğü Dünya Bankası projeleri program adlarıyla yer almaktadır. Bunlar;

Projeler

Tablo 5 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dünya Bankası Projeleri

Proje Adı	Yıl	Donör Kuruluş
Türkiye'de Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik Planları için Teknik Destek Programı	2021	Dünya Bankası
E-Mobilite Projesi (Elektrikli Otobüs Ön Fizibilite Teknik Destek Projesi)	2022	Dünya Bankası

Kaynak: (GBB Proje Koordinasyon ve İdari İşler Şube Müdürlüğü, 2023)

3.4.4. İslam Kalkınma Bankası

İslam Kalkınma Bankası (ISDB) 1973 yılında kurulmuştur. Türkiye 1975'te birliğe üye olmuştur. Birlik 56 üyeden meydana gelmektedir. Türkiye 3,2 milyon USD (%6,45) toplam sermaye katılım oranı ile bankanın kurucu 5 büyük ortağından biridir ve genel kurulda daimi temsilci bulundurmaktadır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile İslam Kalkınma Bankası ilişkileri 2018 yılında aşağıda detayları yer alan kredi ile başlamıştır (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, 2023). GBB'nin 2014-2022 tarihleri arasında yürüttüğü AB projeleri program adlarıyla yer almaktadır. Tablo 6'da GBB'nin ISDB ile yürüttüğü proje yer almaktadır.

Proje

Tablo 6 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi İslam Kalkınma Bankası Projeleri

Proje Adı	Yıl	Uluslararası Finans Kuruluşu
Gaziray Tramvay Projesi	2018	ISDB (İslam Kalkınma Bankası)

Kaynak: (GBB Proje Koordinasyon ve İdari İşler Şube Müdürlüğü, 2023)

3.4.5. Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) Avrupa Birliği, Avrupa Yatırım Bankası ve 69 ülkenin ortaklığı ile kurulmuş kâr amacı gütmeyen bir bankadır. EBRD, 1991 yılında kurulmuştur. EBRD günümüzde Orta Avrupa'dan Orta Asya'ya kadar piyasa ekonomilerini güçlendirmek ve altyapıyı geliştirmek için çalışmaktadır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile EBRD arasındaki kredi/hibe ilişkisi 2016 yılında başlayıp günümüze kadar sorunsuz ilerlemiş, Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası kredi/hibe alınarak hayata geçirilen proje detayları aşağıda yer almaktadır (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, 2023). Tablo 7'de GBB'nin 2016-2020 tarihleri arasında yürüttüğü EBRD projeleri adlarıyla yer almaktadır.

Projeler

Tablo 7 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Avrupa İmar Kalkınma Bankası Projeleri

Proje Adı	Yıl	Uluslararası Finans Kuruluşu
50 adet CNG otobüs alımı	2016	EBRD (Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası)
27 MW'lık Güneş Enerji Santrali Kurulması	2020	EBRD (Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası)

Kaynak: (GBB Proje Koordinasyon ve İdari İşler Şube Müdürlüğü, 2023)

3.4.6. Fransız Kalkınma Ajansı

Fransız Kalkınma Ajansı (AFD), Fransız topraklarındaki ve yabancı ülkelerdeki ekonomik ve sosyal kalkınma faaliyetlerini desteklemek için kurulmuştur. AFD, 80'den fazla ülkede faaliyet göstermektedir. AFD, Kamu ve özel sektör altyapı, eğitim, sağlık, kırsal bölgelerin kalkınması gibi projelere destekler sağlamaktadır. Fransız Kalkınma Ajansı (AFD), Türkiye'deki faaliyetlerine 2004 yılında başlamıştır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile AFD arasındaki kredi/hibe ilişkisi 2020 yılında İller Bankası aracılığı ile başlayıp günümüze kadar sorunsuz ilerlemiştir. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından İller Bankası aracılığı ile Fransız Kalkınma Ajansı'ndan kredi/hibe alınarak hayata geçirilen proje detayları aşağıda yer almaktadır (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, 2023). Tablo 8'de GBB'nin 2020 yılında Fransız Kalkınma Ajansı ile yürüttüğü projeler adlarıyla yer almaktadır.

Projeler

Tablo 8 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Fransız Kalkınma Ajansı Projeleri

Proje Adı	Yıl	Donör Kurum/Kuruluş
Alleben Sol Sahil Kollektör Hattı Projesi (Atıksu)	2020	AFD (Fransa Kalkınma Ajansı) / İlbank
Yamaçtepe Kanalizasyon-Yağmursuyu Projesi (Atıksu)	2020	AFD (Fransa Kalkınma Ajansı) / İlbank
Mekanik Biyolojik Arıtma ve Biyogaz Üretim Tesisi-Gaziantep'in Kapasite Artırımı (2. Etap)	2020	AFD (Fransa Kalkınma Ajansı) / İlbank

Nizip Katı Atık Düzenli Depolama Alanı 3. Etap İnşaatı, Mekanik Biyolojik Ayırma Tesisi, LFG Motor/Türbin Temini ve Eski Katı Atık Sahalarının Rehabilitasyonu İş	2020	AFD (Fransa Kalkınma Ajansı) / İlbank
---	------	---------------------------------------

Kaynak: (GBB Proje Koordinasyon ve İdari İşler Şube Müdürlüğü, 2023)

3.4.7. ABD Ticaret ve Kalkınma Ajansı

ABD Ticaret ve Kalkınma Ajansı (USTDA), gelişmekte olan ülkelerde öncelikli kalkınma projeleri için ABD mal ve hizmetlerinin ihracatı yoluyla şirketlerin ABD'de istihdam yaratmalarına yardımcı olmaktadır aynı zamanda ortak ülkelerde sürdürülebilir altyapı geliştiren ve ekonomik büyümeyi teşvik eden proje hazırlama ve ortaklık oluşturma faaliyetlerini finanse ederek ABD işletmelerini ihracat fırsatları ile ilişkilendirmektedir. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile USTDA arasındaki ilişki 2020 yılında aşağıda detayları yer alan proje ile başlamıştır (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, 2023). Tablo 9'da GBB'nin 2020 yılında ABD Ticaret ve Kalkınma Ajansı ile yürüttüğü proje yer almaktadır.

Proje

Tablo 9 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ABD Ticaret ve Kalkınma Ajansı Projeleri

Proje Adı	Yıl	Donör Kuruluş
Gaziantep Akıllı Şehir Yol Haritası	2020	ABD Ticaret ve Kalkınma Ajansı (USTDA)

Kaynak: (GBB Proje Koordinasyon ve İdari İşler Şube Müdürlüğü, 2023)

3.4.8. Japonya Uluslararası İş birliği Ajansı (JICA)

Japonya Uluslararası İş birliği Ajansı (JICA) 2003 yılında kurulmuştur ve sorumluluk alanı ekonomik alanda uluslararası iş birliğini teşvik etmek olarak belirlenmiştir. JICA ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ilişkileri 2016 yılında sağlanan kredi ile başlamıştır (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, 2023). Tablo 10'da GBB'nin 2016 yılında JICA ile yürüttüğü projeler yer almaktadır.

Projeler

Tablo 10 Gaziantep Büyükşehir Belediyesi JICA Projeleri

Proje Adı	Yıl	Donör Kuruluş
Çevre ve Katı Atık Projeleri	2016	JICA (Japon Uluslararası İş birliği Ajansı)-Kredi
GASKİ Orta Ölçekli Yatırımlar	2016	JICA (Japon Uluslararası İş birliği Ajansı)-Kredi

Kaynak: (GBB Proje Koordinasyon ve İdari İşler Şube Müdürlüğü, 2023)

3.4.9. Kuveyt Fonu

1961 yılında kurulan fon, Kuveyt Devleti'nin geliştirmekte olan ülkelere mali ve teknik yardım sağlamaktadır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile Kuveyt Fonu ilişkileri 2021 yılında başlayıp günümüzde de sorunsuz devam etmektedir (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanlığı, 2023). Tablo 11'de GBB'nin 2021-2023 tarihleri arasında yürüttüğü Kuveyt Fonu projeleri adlarıyla yer almaktadır.

Proje

Tablo 11 . Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Kuveyt Fonu Projeleri

Proje Adı	Yıl	Donör Kuruluş
Engelsiz Yaşam Merkezi	2021	Kuveyt Fonu
Maske Makinesi Alım Projesi	2022	Kuveyt Fonu
Gaziantep Sanat ve Meslek Eğitim Kurs Merkezlerine (GASMEK) alınacak ekipman ve malzeme alımı	2023	Kuveyt Fonu

Kaynak: (GBB Proje Koordinasyon ve İdari İşler Şube Müdürlüğü, 2023)

4. BULGULAR

Bu çalışmada; tez konu başlığı altında belirtildiği üzere yerel yönetimler ve turizm ilişkisinde yerel yönetimlerin üyesi oldukları uluslararası ağlar, kardeş şehir ilişkileri ve uluslararası destek alınan hibe ve fonlar Gaziantep Büyükşehir Belediyesi özelinde değerlendirilmiştir.

Çalışmanın 3.3 başlığı altında GBB'nin 27 uluslararası ağa üye olduğu tespit edilmiştir. Tablo 2 de görüleceği üzere 2006-2021 yılları arasında üyesi olunan ağların yıllara göre dağılımına bakıldığında en çok sırasıyla 2012-2016-2017 yıllarında üyeliğin yapıldığı gözlemlenmiştir. 2010-2020-2022-2023 yıllarında ise herhangi bir ağa üyelik gerçekleştirilmemiştir. Üyesi olunan ağların merkezlerinin bulunduğu yer açısından değerlendirme yapıldığında ise Tablo 2 de görüleceği üzere en çok üyelik Avrupa kıtasında yer alan ülke merkezli ağlara yapılmıştır. Üyesi olunan ağlar içerisinde 18 tanesi Avrupa şehirlerinde yer almaktadır. Bu ağların 2'si İspanya, 8'i Belçika, 3'ü Fransa, Almanya, Avusturya, Portekiz, İngiltere ve İsveç'te birer ağ şeklindedir. Ancak uluslararası ağlara üyelikte kurum tarafından uygulanan bir "strateji ve yol haritasına" rastlanmamakla birlikte; iklim değişikliğiyle mücadele, çevre, enerji, akıllı şehircilik, kent içi ulaşım, UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na üyelikle başlayan gastronomi vb. belediye çalışma alanlarına yönelik uluslararası ağlara üyeliklerin tercih edildiği görülmektedir.

Çalışmanın 3.2 başlığı altında GBB'nin kardeş şehir iş birlikleri incelenmiştir. Tablo 1 de belirtildiği üzere 2005-2023 yılları arasında toplam 25 şehir ile iş birliği protokolü imzalanmıştır. En çok iş birliği başlatılan yıllar 2014-2013-2011 yılları olarak değerlendirilmiştir. GBB' nin kardeş şehir ilişkileri ülkelerin bulunduğu kıtalar açısından değerlendirildiğinde ise sırasıyla 12 şehir ile Avrupa 1. Sırada yer alırken 11 şehir ile Asya 2. Sırada ve son olarak 2 şehir ile Afrika kıtası son sırada yer almaktadır. Kardeş şehir ilişkisi kurulan Avrupa şehirleri; Duisburg/Almanya, Karlstad/İsveç, Kharkiv/Ukrayna, Lefkoşa/Kıbrıs, Ostrava/Çek Cumhuriyeti, Cetinje/Karadağ, Tartu/Estonya, Ludwigshafen/Almanya, Celje/Slovenya, Kotor/Karadağ, Minsk/Belarus, Braga/Portekiz şeklindedir. Çalışma kapsamında kardeş şehir ilişkileri kurulurken kuruma ait "gerekeçe, yöntem, gereklilik" konusunda herhangi bir metne rastlanmamıştır.

Çalışma kapsamında 3.4 başlığı altında GBB'nin uluslararası donör kuruluşlarla olan ilişkisi kapsamında 9 farklı uluslararası kuruluşla 2014-2023 yılları arasında iş birliği yaptığı görülmüştür. Tablo 3'te belirtildiği üzere 15 proje ile Avrupa Birliği programları 1. Sırada yer almıştır. Projeler “sosyal alanda destek” sağlamak üzere gerçekleştirilmiştir. Tablo 4'te görüldüğü üzere Birleşmiş Milletler fonuyla gerçekleştirilen 10 projede yine “sosyal alanda destek” sağlamak üzere gerçekleştirilmiştir. Tablo 5'te görüleceği üzere Dünya Bankası fonuyla “teknik destek” sağlamak üzere kentsel hareketlilik ve e-mobilite alanında 2 proje gerçekleştirilmiştir.

Tablo 6 da görülebileceği üzere İslam Kalkınma Bankası fonu ile “ulaşım” başlığında 1 proje hayata geçirilirken; Tablo 7 'de Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası ile “enerji” alanında 2 proje hayata geçirilmiştir. Tablo 8'de Fransız Kalkınma Ajansı ile gerçekleştirilen 4 proje yer almaktadır ve gerçekleştirilen projelerin tamamının “çevre” konusunda olduğu görülmektedir. Tablo 9'da görüleceği üzere ABD Ticaret ve Kalkınma Ajansı ile “teknoloji ve bilişim” alanında 1 proje gerçekleştirilmiştir. Tablo 10'da Japonya Uluslararası İş birliği ajansı ile gerçekleştirilen 2 proje yine “çevre” konu başlığında altında yer almıştır. Son olarak Tablo 11'de görüleceği üzere “ekipman ve malzeme temini” başlığında olmak üzere Kuveyt Fonu ile 3 proje hayata geçirilmiştir.

Sonuç olarak, GBB 25 şehir ile kardeş şehir ilişkisi kurmuş olmasına rağmen tüm şehirlerle etkileşim içinde olamamış veya faaliyet gerçekleştirememiştir. Aynı şekilde 27 uluslararası ağı üye olmasına rağmen ancak çalışma kapsamında da incelendiği üzere 12 ağıda aktif faaliyet göstermektedir. Uluslararası donörlerden alınan hibe ve fonlar incelendiğinde ise Avrupa Birliği, Birleşmiş Milletler ve diğer kuruluşlardan sağlanan fonlar çoğunlukla sosyal destek projeleri, ulaşım, çevre, bilişim, teknoloji ve enerji gibi alanlarda kullanılmıştır. Ancak proje başlıklarında “turizm” alanında gerçekleştirilen herhangi bir projeye ulaşılamamıştır. Söz konusu fonların donör kuruluşlarca, çerçevesi belirlenmiş temalar üzerine, proje bazlı olarak sağlanması durumu da göz önünde bulundurulduğunda, uluslararası fon kuruluşlarının bölgeye yönelik fon çağrılarında “turizm” odaklı projelere fon aktarmadığı da görülmektedir.

SONUÇ

Küreselleşmenin etkisiyle yaşanan ekonomik, sosyal ve teknolojik açıdan yaşanan tüm değişiklikler tüm dünyada etkiler yaratmaktadır. Ülkeler arası seyahatlerin artması ve karşılıklı etkinliklerin yapılması, sosyal medyanın aktif kullanılması, sinema, müzik ve spor gibi küresel faaliyetlerin ulaşılabilir olması etki alanının artmasına sebep olmaktadır. Ülkeler arası ilişkilerin yoğunlaşması ve etkileşim alanının artmasında en büyük etkenlerden biri turizmdir. 21. Yüzyılın küresel ekonomi alanının; bilgi teknolojileri ve telekomünikasyon alanlarının dışında üçüncü unsur turizm olarak değerlendirilmektedir.

Birçok araştırma ve değerlendirmede; turizmde artık genel ilgi alanı olarak değerlendirilen deniz turizminin aksine, deneyim ve öğrenme odaklı turizm anlayışına geçildiği ifade edilmektedir. Bu durum, çalışmada üstünde durulan, sürdürülebilir turizm, yaratıcı turizm, toplum temelli turizm ve dönüşümsel turizm başlıkları altında incelenmiştir. Yenilikçi bakış açılarının her konuda olduğu gibi turizm alanında da zorunlu hale geldiği savunulmuştur. Ülkelerin genel turizm politikalarının dışında bölgelerin ve şehirlerin kendi ölçeklerinde turizm politikalarını ve stratejilerini yeniden kurgulama ihtiyacı olduğu üzerinde durulmuştur. Bu bakış açısıyla şehirler yerel kültürün deneyimlenebilir hale dönüştürülmesiyle turizmden sağladıkları kazanımları artırabileceği üzerinde durulmuştur.

Kültürel miras odaklı turizm kadar deneyim odaklı turizm de önem kazanmıştır. Ziyaretçiler gittikleri yerlerde ayrıcalıklı deneyimler yaşamak ve deneyimlerini unutulmaz hale dönüştürmek istemektedirler. Hem yerel halkın hem de turistlerin karşılıklı fayda sağladığı bu yenilikçi yaklaşımlara göre politikalar belirlenmelidir. El sanatları başta olmak üzere bölgenin kendine has diğer zanaatlarının da dâhil edildiği atölye çalışmaları hazırlanması, mevcut olanların da nitelik kazandırılarak artırılması amaçlanmalıdır. Bu çalışmalara ulaşmada ziyaretçiler için kolaylıklar sağlanırken teşvik edici uygulamalarda sağlanmalıdır. Ayrıca faaliyet alanının kültürel miras ortamında sağlanması oldukça dikkat çekici olacaktır. Örneğin tarihi bir hanın içerisinde sunulan mozaik atölyesine katılmak tarih ve sanat iş birliğiyle turizm çeşitlendirilmesine katkı

sağlayacaktır. Yerel halkın dâhil edildiği çalışmalar ise turizm deneyimlerini yapaylıktan uzaklaştıracaktır. Bu sebeple yerel halkın turizmdeki güncel eğilimler konusunda bilgilendirilmesi amacıyla düzenli aralıklarla eğitimler yapılmasından büyük fayda sağlanacaktır. Yerel yönetim ve kent konseyleri eğitimleri düzenlemede ve duyurmada aktif görev alarak şehrin turizm kimliğini oluşturabileceklerdir. İşletmeler içinde aynı eğitimler ilgili meslek odaları ve birliklerce sağlanmalıdır ki şehirdeki turizm kalkınması geride kimse kalmadan sağlanabilsin. Özel ilgi turistlerinin çevreye karşı olan duyarlılıkları ve yaptıkları harcama miktarını görece fazla olması sebebiyle özel ilgi turizminin artırılması, teşvik edilmesi ve gerekli imkânların sağlanması önem arz etmektedir. Sürdürülebilir üretim sürecine geçilmedikçe ne sürdürülebilir turizmden ne de sürdürülebilir kalkınmadan bahsetmek doğru olacaktır. Bugünün kaynakları doğru planlama yapılmadan yarın yokmuşçasına turizme sunulduğunda gelecekte turizmin fayda maliyet ilişkisi yerine turizmin çevresel ve ekolojik etkilerinin yarattığı problemlerin konuşulması kaçınılmaz olacaktır.

Çalışma kapsamında üzerinde durulan yumuşak güç ve kent markalaşmasının kavramları değerlendirildiğinde, ülkesel ölçekte uygulanabilir olan bu başlıkların öncü hareketlerini başlatmak şehir otoritelerince sağlanmalıdır. Örneğin; turizm destinasyonlarının herkes için erişilebilir hale getirilmesi, kültürel mirasın dijitalleştirilmesi başlıkları şehirde yer alan üniversitelerin ilgili departmanlarıyla koordineli olarak sağlanabilir, şehir için dijital ve interaktif turizm uygulamalarının hazırlanması ve her yaş grubunun kullanımına sunulması sağlanabilir.

Yerel yönetimlerin çeşitli amaçlarla kurduğu kardeş şehir iş birlikleri turizm çeşitliliği ve gelişimi için kullanılabilecek en rasyonel bağlantılardır. Resmi yollarla oluşturulmuş bu iş birliklerinin güvenilirlik ve tanınırlık konusunda avantajlı başladığını düşünmek yanlış olmayacaktır. Kurulan iş birlikleri vesilesiyle destinasyonların karşılıklı olarak tanınmasında büyük fırsat sunacaktır. İster turizm amaçlı ister ticaret amaçlı kurulsun kardeş şehir ilişkileri karşılıklı ziyaret ve iş birliğiyle hazırlanmış projelere hizmet sağlayacağından nitelikli bir tanıtım olanağı sağlayacaktır. Kardeş şehir iş birliğinde yürütülen faaliyetlere turizm paydaşlarından temsilcilerinin de katılması etkili ve faydalı olacaktır. Yıl içine yayılmış kardeş şehir etkinliklerinde etkileşim

sağlanabilecek karşılıklı turizm iş birliklerinin oluşturulmasında öncülük edecektir. Örneğin iki kardeş şehir arasında imzalanan iş birliği protokolü çerçevesinde kampanyalar oluşturarak şehirlerin karşılıklı olarak tercih edilebilirliğini artıracaktır. Yerel yönetimler eliyle başlayan bu iş birliği şehirdeki diğer kamu ve özel kuruluşlarca da desteklendikçe daha faydalı hale gelecektir.

İş birlikleri süresince karşılıklı olarak iyi uygulamaları görme imkânı doğacağından hem kültürel mirasın doğru kullanılmasında hem yeni trendlerin uygulanabilir hale dönüştürülmesinde farklı bakış açıları geliştirilebilecektir. Bilgi ve tecrübe paylaşımı sayesinde destinasyonların kullanım kapasitesinde çeşitlilik ve verimlilik sağlanabilecektir. Küresel turizm anlayışıyla hareket etme konusunda farkındalık oluşturabilecek bu iş birlikleri sayesinde turizm alanında mevcut durum ve potansiyel görülecektir.

İş birlikleri sayesinde turizmin genelleştirilmiş hizmetlerinin ötesinde nitelik kazandırılmış hizmetler sunmasının önü açılacaktır. Örneğin; kardeş şehir ilişkisinde olunan bir şehrin gastronomi alanındaki ilgi ve merakından kaynaklı gastronomi rotaları oluşturulabilecek ve şehrin bu alanda gelişim sağlamasına öncülük edilebilecektir. Özel ilgi gruplarından oluşan yeni trend turistler içinde alternatif turizm faaliyetleri oluşturacak, gerekli yatırım ve hizmet sağlayıcılarının da artmasıyla turizm kaynaklı ekonomik girdi artacaktır.

Gaziantep'in zengin kültürel mirası, benzersiz gastronomisi ve aktif turizm destinasyonlarıyla; bu çalışmanın konusu olan, uluslararası ağlar ve turizme etkileri değerlendirmesinde, Gaziantep'in dikkat çeken bir şehir olduğu görülmüştür. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, şehrin turizm potansiyelini maksimum düzeye çıkarmak ve uluslararası alanda tanıtımını sağlamak adına sorumluluklar üstlenmektedir. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin öncülüğünde gerçekleşen gastronomi ve turizm iş birliği, turizm sektöründeki büyüme ve ekonomik kalkınma açısından oldukça önemli bir rol oynamaktadır. Gaziantep, turizm ve gastronomi alanlarında yaptığı başarılı çalışmalarla kendini uluslararası platformlarda kanıtlamış ve benzersiz bir destinasyon haline gelmiştir. Gaziantep 2015 yılında EDEN (Avrupalı Seçkin Destinasyonlar) Ödülü'nü

“Yerel Turizm ve Gastronomi” dalında almaya hak kazanmış ve aynı yıl UNESCO tarafından gastronomi alanında “Yaratıcı Şehir” olarak tanınmıştır.

Uluslararası gastronomi ağları, dünya genelindeki kentlerin gelişimini ve başarısını şekillendirmede kritik bir rol oynamaktadır. Bu ağlar, mutfak bilgisinin, kültürel çeşitliliğin ve ekonomik büyümenin değişimini kolaylaştırarak, bir kentin küresel üne kavuşmasında önemli rol oynamaktadır.

Uluslararası ağlar kültürel değişim, ekonomik kalkınma, itibar ve markalaşma, yenilik ve yaratıcılık alanlarında çok büyük imkânlar sunmaktadır. Kültürel çeşitlilik ve kültürler arası diyalogun teşvik edilmesi, aktif katılım sağlanarak kentin küresel düzeyde itibarının artması ve korunması sağlanabilmektedir. Uluslararası ağların içinde bulunarak pozitif bir tanınma, artan görünürlük faaliyetleri sağlayarak rekabet avantajı yaratılmakta ve kentsel markalaşma çabalarını desteklenmektedir.

Uluslararası ağların içerisinde yer almak markalaşma ve itibar adına oldukça güçlü bir paradiplomasi aracıdır. Konu başlığına göre çevre, ulaşım, enerji gibi çok farklı alanlarda olsalar da tüm bu yapılanmaların içerisinde yer almak şehirlerin bilinirliğini ve tercih edilebilirliğini artırmaktadır. Bu sebeple katılım sağlanan her etkinlikte turizm profesyonellerinin katılımına imkân sağlanmalı ve alt başlık olarak turizm konusunun dâhil edilmesi şehirler adına fayda sağlayacaktır. Turizm ulaşım, konaklama ve yeme-içme hizmetleri üçgenin ötesinde pek çok alanla doğrudan ilgilidir. Şehirlerin ulaşım kapasitesi, sağlık alanındaki yeterlilikleri, altyapı-üstyapı yatırımları, ticaret alanları, yeşil alanları, dijitalleşme kapasitesi gibi birçok başlık turizmin doğrudan etkileşim içinde olduğu başlıklardır. Şehrin güçlü iş birlikleri ile tanıtımının yapılması adına üyesi olunan ağların düzenli toplantılarına ev sahipliği yapmak şehrin turizm potansiyelinin artırılmasına katkı sağlayacaktır. Ayrıca ev sahipliği yapılan her organizasyonda yerel halkın turizme olan ilgisi artacaktır. Turizm yerel kalkınmayı da teşvik edecek ve turizm işletmelerinin artmasında ve mevcut olanlarında istihdam kapasitelerinin artmasında önemli rol oynayacaktır. Etkinlik bazlı katılımcıların farklılık göstermesi nedeniyle alternatif turizm bakış açıları gelişecek ve hem ekonomik hem sosyal açıdan fayda sağlanacaktır.

Küreselleşmenin sonucunda yeni destinasyonların geliştirilmesinin aşırı kullanımdan kaynaklı tercih edilirliliği azalmış geleneksel destinasyonların yerine yeni oluşturulmuş destinasyonlarının turizm sektöründen daha fazla pay alması öncelik arz etmektedir. Ancak yeni oluşturulan destinasyonlarında kaynakları planlı şekilde kullanılmalı her bir alanın kültürel emanet olduğu unutulmamalıdır.

Turizmin ana başlıkları olan ulaşım-konaklama-yiyecek içecek sektörleri- eğlence sektörü gibi alanlarda planlama yapma ve gerçekleştirme senaryolarının baş aktörü belediyelerdir. Bu alanların denetlenmesi ve sürdürülebilirlik görevleri de yine belediyelerin sorumluluk alanları içerisindedir.

Belediyeler gerek imar planlama süreçlerine gerek su ve atık yönetimine kadar her alanda turistleri de dahil ederek hareket etmelidir. Günümüz dünyasında çoklu katılım ile oluşturulan kamusal alanların planlanmasında turistler göz ardı edilmemelidir. Yapılması planlanan fuar alanları, kongre merkezleri, sergi salonları, konser ve etkinlik alanları turizme en doğru şekilde hizmet edecek şekilde tasarlanmalı, verilecek her türlü izin ve onay çoklu değerlendirmelerden geçmelidir. Böylece yerel yönetimlerin iş bilirliğiyle şekillendirilmiş bir turizm sektörü sürdürülebilir olacaktır. Turizm odaklı hizmet sektöründe istihdamı artırmak, mevcut istihdamın niteliğini iyileştirmek, kendi bünyesinde profesyonel turizm ekiplerini oluşturmak yerel yönetimlerden beklenen sorumluluklardır. Turizm departmanları aracılığıyla, şehrin turizm potansiyelini artırmak, iş ve işleyişlerde turizm odaklı düşünmenin önünün açılması da ancak belediyeler eliyle sağlanabilecektir.

Doğru planlama doğru yatırıma olanak sağlarken doğru yatırım doğru tanıtımla birleştiğinde ise nitelikli turizm anlayışını destekleyecektir. Turizm faaliyetleri süresince oluşacak aksaklıklarında ivedilikle çözümlenmesinde belediyeler sorumlu tutulmaktadır. Güçlü belediyecilik anlayışında iyi planlama kadar, sürecin her türlü beklenmedik sorunlara çözüm bulacak şekilde yönetilmesi ve denetlenmesi de çok büyük önem taşımaktadır. Şehrin en büyük hizmet sağlayıcısı olan belediyeler turizmle olan ilişkisini doğru politikalarla yönetmelidir ki; yapılan tüm yatırımların insan odaklı olduğu gerçeği anlaşılabilir. Bu doğrultuda;

Ulusal turizmin çeşitlendirilmesi ve şehir tanıtımında yerel yönetimlerin hareket alanını güçlendirecek, yerel halk ve turistin arasında iletişimsel olarak köprü görevini sağlayacak, turizm uzmanlarının çalıştığı enformasyon noktalarının görünürlükleri yüksek bir şekilde yer alması sağlanmalıdır. Bu enformasyon noktalarının sayısı belirlenirken şehrin yapısı, turizm varlıklarının dağılımı (merkezde ya da ilçelerde yer alması) göz önünde bulundurulmalıdır. Yerel yönetimler bünyesinde kurulan uluslararası ilişkiler konusunda çalışan daire veya müdürlüklerde “turizm” başlığının ayrıca oluşturulması ve turizm uzmanlarının görevlendirilmesi doğru olacaktır. Böylece kurulan iş birlikleri taraflar arası turizm faaliyetlerinin artırılmasına öncülük edecektir.

Kent Konseylerinde “turizm” başlığı altında örgütlenmeler sağlanarak turizm dostu şehir unvanı için gereklilikler ve yeterliliklerin sağlanması, olumsuzlukların tespiti düzenli toplantılarla değerlendirilebilecek, çözüm önerileri ilgili kuruluşlara iletilebilecektir.

Yerel yönetimler bünyesinde “turizm deneyimleme merkezleri” oluşturulmalıdır bu sayede şehrin kültürel zenginlikleri turistlere deneyimleme imkanı sağlanabilecektir. Gaziantep özelinde örnek verecek olursak eşsiz mutfak kültüründe yer alan yemekleri düzenlenen atölyelerle turistlerin yapım aşamasına dahil olması Gaziantep ziyaretini unutulmaz kılacaktır. Bu atölyeler şehirdeki bakır işlemeciliği, sedef kakmacılığı ya da mozaik yapma gibi diğer alanlarla da genişletilebilmelidir. Planlanmış atölyelerin tarih ve saatlerinin turist tarafından bilinir ve görünür olması da unutulmaması gereken bir konudur. Somut olan kültürel mirasın deneyimlenmesi bu merkezler aracılığıyla uzman kişilerce sağlanmalı, interaktif olan bu süreçten elde edilecek edinimler uzmanlar tarafından değerlendirilmelidir.

Kardeş şehir ilişkileri kurulurken “gereklilik ve uygunluk” başlığında bir strateji belgesi hazırlanması yerel yönetimlerin zaman ve kaynağını doğru kullanmasına vesile olacaktır. Aynı zamanda kardeş şehir protokolleri oluşturulurken turizm başlığı ayrıca belirtilmeli taraflar arası turizm faaliyetlerini teşvik etmek amacıyla teşvik ve kampanyalar oluşturulmalıdır.

Turizm alanındaki uluslararası ağlara üyelikler yapılmalı özellikle çevre dostu turizm konusunda girişimlerde bulunulmalıdır. Bu ağlar aracılığıyla başta şehirdeki turizm noktalarının yenilenebilir enerjiden faydalanması konusu olmak üzere turizm faaliyetlerinden kaynaklanan karbon ayak izi oranı düşürülmelidir.

Yerel yönetimlerin yapacağı her ulusal ve uluslararası etkinlik turizm bakış açısıyla mutlaka değerlendirilmeli ve şehir turizm potansiyelini artırmaya yönelik fırsata çevrilmelidir. Turizm ofisleriyle koordineli çalışma yöntemi gerek kaynak yönetimi gerekse zaman yönetimi açısından doğru olacaktır.

Yerel yönetimlerin uluslararası hibe ve fonlardan sağladığı imkanları “turizm” alanında da sağlayacak girişimlerde bulunulmalıdır.

Yerel yönetimlerin turizm alanında faaliyet sağlamaları konusunda izleyecekleri yollara yönelik öneriler yer aldığı bu çalışma; interdisipliner bir alan olan turizm konusunda çevre, enerji, teknoloji gibi alanların da turizm ile ilişkisi konusunda güncel çalışmaların yapılmasına teşvik edici olacaktır. Yumuşak güç araçlarından biri olan turizmin yerel yönetimlerde nasıl kullanılması gerektiği konusunda sonraki çalışmalara kaynak sağlayacaktır. Turizmi yalnızca konaklama, yeme-içme, eğlence sektörü üzerinden değerlendirmek yerine paradiplomasi aracı olarak gören bu çalışma ülkemizde yerel yönetimler ve turizm ilişkisi konusunda daha fazla çalışmanın yapılması gerekliliğini öne çıkarmaktadır

KAYNAKÇA

- Advancing Public Transport. (tarih yok). *About*. Kasım 1, 2023 tarihinde Advancing Public Transport: <https://www.uitp.org/about/> adresinden alındı
- Akbaş , Z., & Tuna , H. (2016). Yumuşak Güç olgusu ve Turizm İlişkisi: Medikal Turizm Kapsamında Ortadoğudan Gelen Turistler Üzerine Bir Değerlendirme . *Birey ve Toplum* , 73-106.
- Akbaş, Z., & Tuna , H. (2012). Bir Dış Politika Aracı Olarak Yumuşak Gücün Turizm Sektörüne Etkisi: Türkiye Örneği Üzerinden Bir Değerlendirme . *Finans Politik ve Ekonomik Yorumlar*, 5-5.
- Akdu, S. (2019). Sürdürülebilir Turizm Gelişimi ve Yaratıcı Turizm. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 132-139.
- Akman, Ç. (2017). Türkiye'de Yerel Yönetimin Uluslararası Kuruluşlara Üyelikleri Üzerine Bir Değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* , 485-510.
- Akpulat , N. A. (2022). *Yaratıcı Turizm ve Turizmde Yaratıcılık*. Ankara: nobel.
- Aktaş , A. (2016). Göç ve Modernleşme Bağlamında Siirt'te Değişen Kent Kimliği. *Siirt Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 79-100.
- Anholt, S. (2003). Branding Places and Nations. *The Economist*, 213-227.
- Araiana Municipality. (tarih yok). *History of the City*. Aralık 23, 2023 tarihinde Araiana Municipality: <http://www.commune-ariana.gov.tn/web/detailSM/2> adresinden alındı
- Assembly of European Regions. (tarih yok). *The History of AER*. Kasım 5, 2023 tarihinde Assembly of European Regions: <https://aer.eu/the-history-of-aer/> adresinden alındı
- Atar, G. (2010). *Düzenleyici Etki Analizi ve Türkiye'de Belediye Gelirleri Üzerine Bir Uygulama*. İstanbul.
- Atlasdergisi.com. (tarih yok). *Urimçi / Çin; Yasaklı Kent* . Atlas . adresinden alındı
- Aydemir, B., & Esenkal Çözeli, F. (2016). Dış Politika ve Turizm İlişkisi Bağlamında Türkiye'nin Avrupa ve Balkan Ülkeleri İle Yaptığı Turizm Antlaşmaları ve Değerlendirilmesi. *Çatalhöyük Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 107-130.
- Aydemir, B., & Kazoğlu, İ. H. (2016). Toplum Temelli Turizm; Yerel Halk Algılarını Ölçmeye Yönelik Bir Çalışma Halfeti Örneği . *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 171-171.

- Bahry, L., & Marr, p. (2023, Aralık 8). *Baghdad*. Britannica: <https://www.britannica.com/place/Baghdad> adresinden alındı
- Başbuğ, A. U. (2020, Kasım 3). T.C. Ticaret Bakanlığı Kuveyt Ülke Sunumu İş Dünyası ile Sanal Buluşma. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://ticaret.gov.tr/data/5db8215313b87658d844eb5b/Kuveyt%20%C3%9Clke%20Sunumu%2003112020.pdf adresinden alındı
- Belediye Kanunu*. (2005, Temmuz 13). Mevzuat.com: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393.pdf adresinden alındı
- Belediye Kanunu*. (2005, Temmuz 13). Mevzuat.com: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5393-20150404.p> adresinden alındı
- Blackstock, K. (2005). A Critical Look at Community Based Tourism. *Oxford University Press and Community Development Journal*, 40-40.
- Botanics Gardens Conservation International. (tarih yok). *Our Organisation & Strategy*. Aralık 25, 2023 tarihinde Botanics Gardens Conservation International: <https://www.bgci.org/about/about-bgci/our-organisation-strategy/> adresinden alındı
- Braga. (tarih yok). *Visit Welcome to Braga*. Aralık 20, 2023 tarihinde <https://www.cm-braga.pt/en/0101/conhecer/seja-bem-vindo-a-braga> adresinden alındı
- Ceylan, Y. (2019). Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Turizmde Eko Etiketler. *Turizm Ekonomi ve İşletme Araştırmaları Dergisi*, 65-80.
- Cioff. (tarih yok). *Who Are The Members*. Aralık 15, 2023 tarihinde Cioff: <http://www.cioff.org/about-members.cfm> adresinden alındı
- Coghlan, A., & Margaret, G. (2011). Applying a transformative learning framework to volunteer tourism. *Journal of Sustainable Tourism*, 713-728.
- Culinary Heritage. (tarih yok). *About Culinary Heritage*. Aralık 27, 2023 tarihinde Culinary Heritage: <https://www.culinaryheritage.net/about> adresinden alındı
- Çavuş, T. (2012). Dış Politikada Yumuşak Güç Kavramı ve Türkiye'nin Yumuşak Güç Kullanımı. *Kahramanmaraş Sütçüimam Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2, 23-37.
- Çeken, H., Dalgın, T., & Karadağ, L. (2009). Küreselleşme ve Uluslararası Turizm Arasındaki İlişki. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22-34.
- Çevre ve Kültür Değerlerini Koruma ve Tanıtma Vakfı . (2023). Gaziantep'in Kültür ve Turizm Değerleriyle Markalaşması. Gaziantep.

- Delice Network . (tarih yok). *About As*. Aralık 20, 2023 tarihinde Delice Network.com: <https://www.delice-network.com/about-us> adresinden alındı
- Erçin, Ç. (2019, Eylül 19). Ortaçağ Kent Kurguları İçinde Lefkoşa'nın Yeri. *Yakın Doğu Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 23-28.
- Ersun , N., & Aslan, K. (2009). Kongre Turizminin Geliştirilmesinde Kongre ve Ziyaretçi Bürolarının Rolü ve Önemi. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 89-114.
- Euro Cities. (tarih yok). *Kharkiv*. Aralık 24, 2023 tarihinde Euro Cities: <https://eurocities.eu/cities/kharkiv/> adresinden alındı
- European Cyclists Federation. (tarih yok). *About As*. 12 1, 2023 tarihinde European Cyclists Federation: <https://ecf.com/about-us> adresinden alındı
- Frankfurt University of Applied Sciences. (2021, Ocak 15). Integrated Planning for the Development in a Climate-Sensitive Urban Region in Western China/Central Asia - Resilient Urumia. *City Profile Urumqi*. wikiwand: <https://www.wikiwand.com/tr/Urum%C3%A7i> adresinden alındı
- Friendly Morocco. (tarih yok). *Kenitra City Attractive Places and Things To Do*. Aralık 26, 2023 tarihinde Friendly Morocco: <https://friendlymorocco.com/cities/kenitra-city-attractive-places-things/> adresinden alındı
- Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Dış İlişkiler Daire Başkanlığı. (2023). Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ile Uluslararası Donör Kuruluşlar Arasındaki İlişkiler. Gaziantep.
- Gaziantep Büyükşehir Belediyesi. (tarih yok). *İpekyolu Ülkeleri Üst Düzey Yöneticilerinin Gaziantep İlgisi*. Aralık 1, 2023 tarihinde Gaziantep Büyükşehir Belediyesi: <https://www.gaziantep.bel.tr/tr/haberler/ipekyolu-ulkeleri-ust-duzey-yoneticilerinin-gaziantep-ilgisi> adresinden alındı
- Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Kent Estetiği ve Yeşil Alanlar Daire Başkanlığı. (2023). Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin Üye Olduğu Ağlar. Gaziantep.
- Gaziantep İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2023). 2023 Turizm İstatistikleri. Gaziantep. Aralık 15, 2023 tarihinde alındı
- Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi Müdürlüğü. (2023). Gaziantep'in Kültür ve Turizm Değerleriyle Markalaşması. Gaziantep.
- GBB Basın Yayın Şube Müdürlüğü. (2023). Gaziantep'in Kültür ve Turizm Değerleriyle Markalaşması. Gaziantep.
- GBB Coğrafi İşaretler ve Markalaşma Şube Müdürlüğü. (2023). Gaziantep'in Kültür ve Turizm Değerleriyle Markalaşması. Gaziantep.

- GBB Dış İlişkiler Şube Müdürlüğü. (2023). Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin Üyesi Olduğu Ağlar ve Şehir Turizmine Katkıları. Gaziantep.
- GBB Dünya Kültür Mirası ve Alan Yönetimi Şube Müdürlüğü. (2023). Gaziantep .
- GBB Kentler Diplomasisi Şube Müdürlüğü. (2023). Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Kardeş Şehirleri. Kasım 13, 2023 tarihinde alındı
- GBB Kütüphaneler ve Müzeler Şube Müdürlüğü. (2023). Gaziantep'in Kültür ve Turizm Değerleriyle Markalaşması. Gaziantep.
- GBB Proje Koordinasyon ve İdari İşler Şube Müdürlüğü. (2023). GBB Projeleri .
- GBB Toplu Taşıma Planlama Şube Müdürlüğü. (2023). Uluslararası Toplu Taşımacılar Birliği.
- GBB Turizm ve Tanıtım Şube Müdürlüğü. (2023). Gaziantep'in Kültür ve Turizm Değerleriyle Markalaşması . Gaziantep .
- GBB Turizm ve Tanıtım Şube Müdürlüğü. (2023). Uluslararası Folklor Festivali ve Geleneksel Sanatlar Organizasyon Konseyi .
- GBB Ulaşım Planlama Şube Müdürlüğü. (2023). Avrupa Bisikletçiler Federasyonu (ECF) ve Bisikletçiler için Şehirler ve Bölgeler (CRC).
- GBB, Karstad Kommun. (2009). *Gaziantep Karlstad Belediyeleri Arasında Diyalogun Arttırılması İşbirliğinin Kurulması Projesi*. İzmir: Neşa Ofset. Euro Cities. adresinden alındı
- Gilchrist, A. (2003). Community development in the UK – possibilities and paradoxes. *Community Development Journal*, 22-22.
- Kalın, İ. (2010). *Türk Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi*. İstanbul: Mavi Ofset.
- Kanaci , A., Demirarslan, D., & Savçın, E. B. (2022). Karadağ Geleneksel Konut Mimarisine Genel Bir Bakış . *Mimarlık ve Yaşam Dergisi* .
- Karacaoğlu, S. (2017, 1). Yerel Halkın Toplum Temelli Turizm Gelişimine İlişkin Algı, Tutum ve Desteği: Misi Köyü Örneği. *Doktora Tezi* . Mersin, Türkiye: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü .
- Karagöz, Y. (2021). *SPSS-AMOS-META Uygulamalı Nicel-Nitel-Karma Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Yayın Etiği*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Karataş , M., Aksu , B. F., & Deniz, G. (2023). UNESCO Yaratıcı Şehri Gaziantep'in Gastronomi Turizmi Cazibe Unsurları . *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*, 106-108.
- Kavaratsız, M., & Ashworth, G. (2005). City Branding: An Effective Assertion Of Identity Or a Transitory Marketing Trick? *Tijdschrift Voor Economische En Sociale Geografie* , 506-514.

- Kocalar , A. O., Üstün , Y. M., & Alan, M. (2018). Nüfusu Yok Olmay Yüz Tutmuş Bir Cumhuriyet: Adigey. *Marmara Coğrafya Dergisi* , 156-156. Aralık 21, 2023 tarihinde Nina.az: <https://www.wikipedia.tr-tr.nina.az/Maykop.html> adresinden alındı
- Krasnoyarsk City Administration. (tarih yok). *Ulan-Bator*. Aralık 12, 2023 tarihinde Krasnoyarsk City Administration: <http://www.admkrsk.ru/sites/eng/rel/Pages/Ulan-Bator.aspx> adresinden alındı
- Link, S. (tarih yok). *Information About Duisburg City* . Aralık 12, 2023 tarihinde Mayors of Europe: <https://mayorsofeurope.eu/mayor/duisburg/> adresinden alındı
- Ludwigshafen University Of Business and Socciety. (tarih yok). *City and Region*. Aralık 20, 2023 tarihinde Ludwigshafen University Of Business and Socciety: <https://www.hwg-lu.de/en/university/city-and-region> adresinden alındı
- MedCities. (2023, Kasım 19). *Tripoli*. MedCities: <https://medcities.org/member/tripoli/> adresinden alındı
- Metropolis. (tarih yok). *Asian Mayors Forum*. Kasım 6, 2023 tarihinde Metropolis.org: <https://www.metropolis.org/alliances/asian-mayors-forum> adresinden alındı
- Nandasena, R., & Morrison, A. (2022). Transformational Tourism – a Systematic Literature Review and Research Agenda. *Journal of Tourism Futures*, 282-297.
- Nirun, N. (1991). *Sistematik Sosyoloji Yönünden Sosyal Dinamik Bünye Analizi* . Atatürk Kültür Merkezi Cumhuriyet Yayınları.
- Nitikasetsoontorn, S. (2014). The success factors of community-based tourism in Thailand. *Doktora Tezi*.
- O'Connor, N. (2011). A conceptual examination of the film induced tourism phenomenon in Ireland. *European Journal Of Tourism, Hospitality And Recreation*, 105-125.
- OECD. (2008). *Annual Report on Sustainable Development Work in the OECD*. OECD.
- Oecd Better Policies For Better Lives. (tarih yok). *OESD 60 anniversary*. Aralık 15, 2023 tarihinde Oecd Better Policies For Better Lives: <https://www.oecd.org/60-years/> adresinden alındı
- OECD. (tarih yok). *Who we are*. Aralık 15, 2023 tarihinde OECD: <https://www.oecd.org/about/> adresinden alındı
- Oğan , O., & Yasak, Ü. (2020). Küreselleşme Bağlamında Mekansal Kent Kimliği ve Markalaşmanın Kent Turizmine Etkisi. *Türk Coğrafya Dergisi*, 97-105.
- Ostrava. (tarih yok). *History of the City of Ostrava*. Ocak 17, 2024 tarihinde Ostrava: <https://www.ostrava.cz/en/o-meste/historie-mesta> adresinden alındı
- Öyurt, P. M. (2020). Değer Odaklı Turizm Talebi Yaratmada Alternatif Bir Araç: Kardeş Şehir İş Birlikleri. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2378-2390.

- Özçelik, Ö. M. (2018). Transformational Tourism Host Perspectives. *An International Journal of Akdeniz University Tourism Faculty*, 228-231.
- Özdemir Altınay, M., & Dinçer İstanbullu, F. (2022). *Sürdürülebilirlik Bakış Açısıyla Yaratıcı Turizm*. Ankara: Nobel.
- Özekici, Y. K. (2022, 6 16). Sürdürülebilir Odaklı Turizm Politikaları: Dünya ve Türkiye'den Örnekler. *Review of Tourism Administration Journal*, s. 28-50.
- Özkan, B. İ., & Boylu, Y. (2020). Turizmin Yumuşak Güç Olarak Kullanımı Üzerine Kavramsal Bir İnceleme . *Yönetim Ekonomi ve Pazarlama Araştırmaları Dergisi*, 356-356.
- Özkul, E., & Demirer, D. (2012). Şehirlerin Turistik Markalaşmasında Kalkınma Ajanslarının Rolü Bölge Planları Üzerine Bir Döküman İncelemesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 159-159.
- parcaustralia. (2022, Temmuz 22). *International Federation of Parks and Recreation Associations*. Kasım 10, 2023 tarihinde parcaustralia.com.au: <https://parcaustralia.com.au/2022/07/22/ifpra/> adresinden alındı
- Parlakkalkan, G. (2015). "Gaziantep" Adı Üzerine. *Kilis 7 Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 101-107.
- President of the Republic of Belarus. (tarih yok). *History, Interesting Facts*. Ocak 17, 2024 tarihinde President of the Republic of Belarus : <https://president.gov.by/en/belarus/regions/minsk> adresinden alındı
- Ramella Gal, M. (2017). Case Studies on Two Fortified Cities in Montenegro: Kotor and Ulcinj. *International Journal Of Heritage Architecture*, 153-162. Aralık 15, 2023 tarihinde Visit Montenegro: <https://www.visit-montenegro.com/destinations/kotor/> adresinden alındı
- Ross, S. (2010). Transformative Travel: An Enjoyable Way to Foster Radical Change. *ReVision A Journal of Consciousness and Transformation*, 54-61.
- Rungchavalnont, P. (2022, Kasım 6). *Community-Based Tourism: Empowering Local Champions for Sustainable Tourism in Thailand*. UNDP : <https://www.undp.org/thailand/blog/community-based-tourism-empowering-local-champions-sustainable-tourism-thailand> adresinden alındı
- Stari Grad Celje. (tarih yok). *Old Castle Celje*. Ocak 17, 2024 tarihinde visitcelje.eu: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.visitcelje.eu/wp-content/uploads/2020/06/1123_old_castle_celje.pdf adresinden alındı
- Süzer, Ö., & Özkanlı, O. (2020). Bölge Mutfaklarının Kullanılan Malzemeler Bağlamında Değerlendirilmesi: Gaziantep Yemekleri Üzerine Bir İnceleme . *Safran Kültür ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 117-138.

- Tartu. (tarih yok). *Tartu - City Of Good Thoughts*. Aralık 19, 2023 tarihinde Tartu: <https://tartu.ee/en/why-tartu#city-of-good-thoughts> adresinden alındı
- Taste Atlas*. (2023, 12 13). TasteAtlas Awards 23/24: These are the 100 Best Cuisines and Dishes of the World: <https://www.tasteatlas.com/tasteatlas-awards-23-24> adresinden alındı
- Türk Patent ve Marka Kurumu. (tarih yok). *Türkiye'nin Coğrafi İşaretleri*. Kasım 21, 2023 tarihinde Türk Patent ve Marka Kurumu: <https://ci.turkpatent.gov.tr/> adresinden alındı
- Türk Sanayici ve İş Adamları Derneği. (2012). *2012 Çalışma Raporu*.
- Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı. (tarih yok). *Gaziantep il Kültür ve Turizm Müdürlüğü*. Kasım 20, 2023 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı: <https://gaziantep.ktb.gov.tr/TR-52369/gaziantep-tasinmaz-kultur-varliklari-ve-sit-alanlari.html> adresinden alındı
- Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı. (tarih yok). *Gaziantep İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü*. Kasım 15, 2023 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı: <https://gaziantep.ktb.gov.tr/TR-52292/tarihce.html> adresinden alındı
- Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı . (tarih yok). *Türkiye'nin Güvenli ve Yeşil Turizm Sertifikasyon Programı Hakkında*. Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı: <https://tga.gov.tr/turkiyenin-guvenli-ve-yesil-turizm-sertifikasyon-programi-hakkinda/> adresinden alındı
- Türkkahraman , M., & Tutar, H. (2009). Sosyal Değişme, Bütünleşme ve Çözülme Bağlamında Toplumda Farklı Kültür ve Anlayışların Yeri ve Önemi . *Alanya İşletme Fakültesi Dergisi* , 1-16.
- Uduporuwa, R. (2010, Aralık). An Analysis of Urban Growth and Urnanization in the Sabaragamuwa Province, Sri Lanka. *Sabaramuwa University Journal* , s. 115-132.
- Uğurlar, A. (2017). Turizmde Sürdürülebilirlik: Bir Ölçülebilirlik Aracı Olarak Göstergelerin Önemi. *İdealkent*(21), 127-128.
- Uğuz Çelik , S., & Özbek, V. (2018). Destinasyon Sadakatini Etkileyen Faktörler: Bisiklet Turizmi ve Burhaniye Bisiklet Festivali Örneği . *International Review of Economics and Management*, 84-102.
- UN Environment. (2017). *Planning and Implemantation of Integrated Solid Waste Management Strategies at Local Level:The Case of Surabaya City*. IGES Institute for Global Environmental Strategies. Kasım 20, 2023 tarihinde alındı
- UNESCO. (2022). *Re- Shaping Policies for Creativity: Addressing Culture as a Global Public Good*. UNESCO. UNESCO.

UNESCO Institute for Lifelong Learning. (2008). *Annual Report 2008*. UNESCO Institute.

UNESCO Türkiye Milli Komisyonu. (tarih yok). *UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı*. Aralık 25, 2023 tarihinde UNESCO Türkiye Milli Komisyonu:
<https://www.unesco.org.tr/Pages/88/129/UNESCO-Yarat%C4%B1c%C4%B1-S%CC%A7ehirler-Ag%CC%86%C4%B1> adresinden alındı

United Nations Environment Programme. (2006). *2005 Annual Evaluation Report*. UNEP.

Uysal , V., Kaya, F. Ş., Karakale , F., Akyurt , H., Özbek, Ö., Güleç Solak , S., . . . Göçen , P. (2019). *Sosyal Bilimler Seçkisi* . Ankara: İKSAD Publications House.

Uzun, C. (2016, 11). Turistlerin Algıladığı Ulaşım Kalitesinin Destinasyon Memnuniyetine Etkisi: Bursa İli Örneği. *Yüksek Lisans Tezi* . Sakarya, Türkiye.

Wikipedia. (tarih yok). *International Council of Organizations of Folklore Festivals and Folk Arts*. Aralık 2, 2023 tarihinde Wikipedia:
https://en.wikipedia.org/wiki/International_Council_of_Organizations_of_Folklore_Festivals_and_Folk_Arts adresinden alındı

Yaşar, B. E. (2013). *Kent ve Bölge Markalaşması*. Türkiye Cumhuriyeti Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı.

Yelken, H. (2019). *Gaziantep Gezi Rehberi* . Ankara : GaziKültür Sanat Ürünleri Ticaret ve Turizm Anonim Şirketi.

Yürekli , M. (2022). Şehir, Kimlik ve Marka Eksenine Marka Şehir. *International Academic Social Resources Journal*, 1213-1218.

Zengin Celebi, E., & Alkan, A. D. (2022). yerel Bir Politika Aracı Olarak Paradiplomasi. *Kent Akademisi* , 439-466.

Zoğal, V., & Emekli, G. (2017). Yaratıcı Turizme Kavramsal ve Coğrafi Bir Yaklaşım . *Ege Coğrafya Dergisi*, 21-34.